

1918
44

Acta der Synode

1918

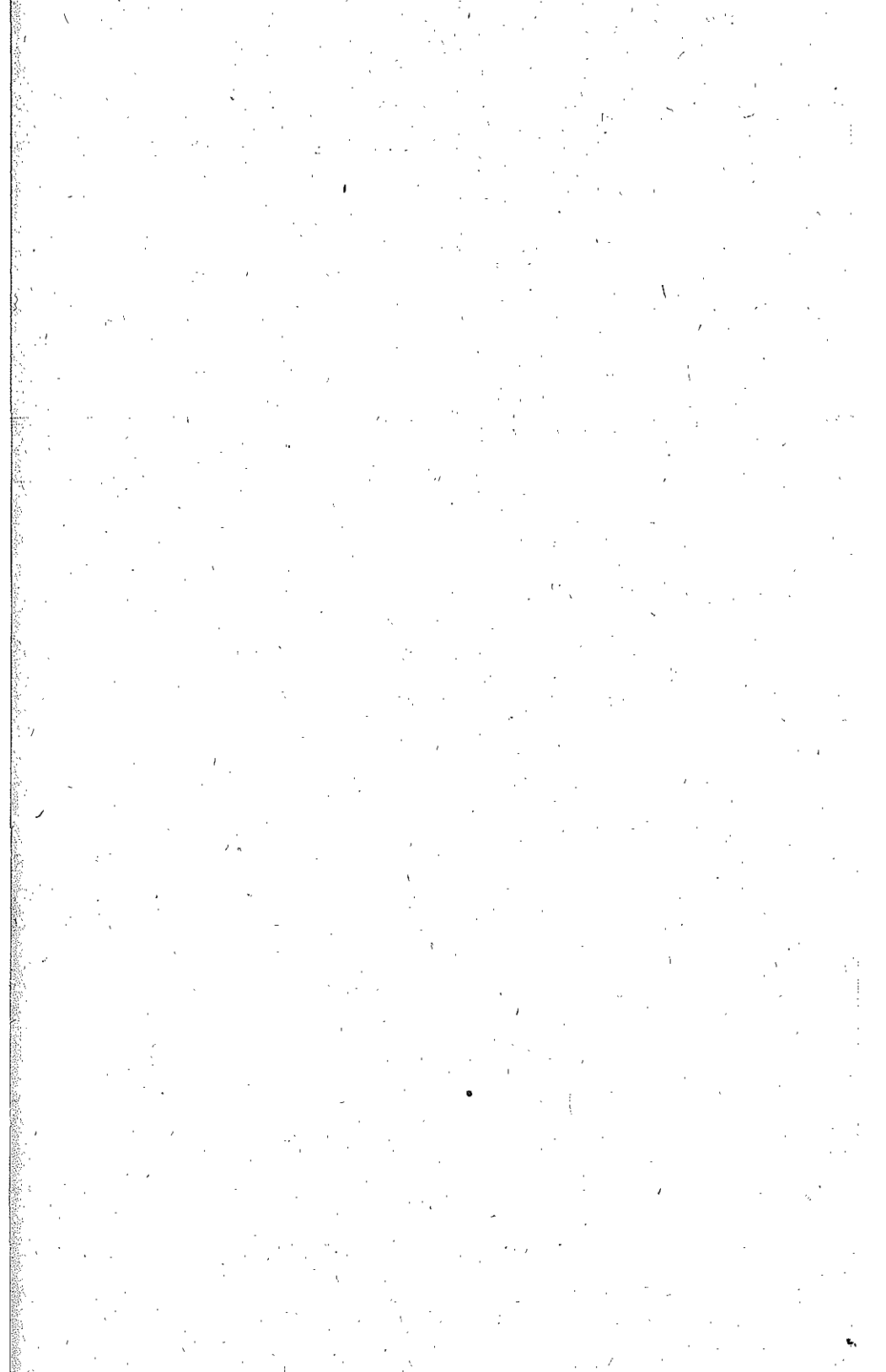
VAN DE

Christelijke Gereformeerde
Kerk

Gehouden van

19 tot 29 Juni, 1918

te Grand Rapids, Mich., V. S. A.

ACTA DER SYNODE

VAN DE

Christelijke Gereformeerde Kerk

Gehouden van 19 tot 29 Juni, 1918,
te Grand Rapids, Mich., V. S. A.

MORGENZITTING, WOENSDAG, 19 JUNI.

ARTIKEL 1.

In het Calvin College gebouw te Grand Rapids, Mich., op Woensdagmorgen, 19 Juni, om 10 uur, wordt de Synodale Vergadering tot orde geroepen door Ds. A. Keizer, Praeses der Synode van 1916, die den vorigen avond in de Eastern Ave. Gemeente 't Biduur voor de Synode leidde, sprekende over 1 Cor. 15: 58: "Vermaning om Standvastig te zijn in het Werk des Heeren."

ARTIKEL 2.

Ds. A. Keizer opent met te laten zingen vers 3 van den Morgenzang; leest Hand. 15: 22-31, en spreekt de vergadering toe als volgt:—

"Eerwaarde en geliefde broeders in Christus, Deputaten ter Synode, Hooggeleerde Heeren Professoren, Broeders als deputaten en commissies door de vorige Synode benoemd om deze Synode met rapporten en advies te dienen:

"Geliefde Broeders in Christus:—

"Genade, vrede en barmhertigheid, worde u geschonken van God den Vader en van onzen Heere Jezus Christus, door den Heiligen Geest. Amen.

"Het is mij een groote eer en een rijk voorrecht aan den morgen van dezen dag in dit ons schoone gebouw, dat God ons gaf, voor de eerste maal onze Synode te mogen openen. Terwijl de volken der aarde, tot de tanden gewapend, elkander op leven en dood bekampen en den gruwelijken oorlog willen doorzetten tot het bittere einde; terwijl de Heere God het menschedom om zijne zonden geeselt en zijn dorschvloer vlegelt met geweldige slagen, zoodat de menschheid bloedt uit vele wonden; en terwijl de Satan hoogtijdt viert en den man op het vale paard toejuicht, die straks vier jaar aaneen de bloem der naties bij vele duizenden neervelde en naar de eeuwigheid zond—terwijl in deze ernstige spanning der tijden, waarin ook ons eigen volk is gewikkeld, de menschen hopeloos-verward raken in wat ze zelf hebben voorbereid, mag de Kerk van Christus, het hoofd opheffen en het oog vestigen op haar verheerlijkt Hoofd in den hemel, die ook haar Koning is, en die bezig is de koninkrijken der aarde te vernalen en eenmaal zelf Koning zal zijn van de rivieren tot de einden der aarde. Rondom dat Koninkrijk van Christus, als het centrum, concentreeren zich alle koninkrijken der aarde, die willens of onwillens zich eenmaal zullen moeten onderwerpen, wijl ze eens alle zullen zijn Gode en Zijnen Christus.

Mannen broeders, 't is voor ons nog dag. Werken wij dan eer de nacht komt. Sinds de vorige Synode ontvielen aan onze predikanten-kring twee bejaarde broeders, n.l. Ds. C. Bode, die aan den avond van 16 Mei ten vorigen jare onverwachts door zijn Zender werd afgelost, 73 jaar. En de Emeritus-predikant Ds. H. Van der Werp, die na een slepende ongesteldheid, 20 Maart j.l. op 72-jarigen leeftijd heenging. En nog geen week geleden, 13 Juni j.l., ontsliep in zijn Heere en Heiland de jeugdige broeder, Ds. Abram Dekker, predikant te Cleveland, Ohio, in den leeftijd van 31 jaar. Jammer zouden we zeggen. Nog zoo jonge kracht. Doch de Heere heeft ons niet noodig. Al dezen gingen ons voor. Wij volgen ze. De Heere trooste en sterke de families, inzonderheid de weduwen.

Gewichtige arbeid wacht u ook nu. Het Agendum wijst u den weg. 't Betreft School en Zending, leer en leven. Lichte de Geest van God u voor. Hij zij uw Voorzitter, opdat ge aan het einde van den arbeid gekomen zijnde, in goeden gemoede zeggen kunt, met de Apostelen en ouderlingen op de eerste Synode te

Jeruzalem, waarvan Hand. 15 melding maakt, dat het den Heiligen Geest en u, door Hem voorgelicht, heeft goed gedacht aldus te besluiten.

Ons werk zal altijd gebrekkig blijven. Er is vaak zooveel van ons bij. Maar gedaan als in de tegenwoordigheid des Heeren, in den Heiligen Geest, door Zijne bekwaammaking en voorlichting, en uw arbeid zal niet ijdel zijn in den Heere, maar bevorderlijk tot de komst van Christus' gezegend Koninkrijk. Tot dien einde wenden wij ons tot den troon Zijner genade."

Daarna gaat ZEW. voor in den Gebede.

ARTIKEL 3.

Uit de lastbrieven blijkt de volgende afvaardiging:

Classis Grand Rapids Oost.

Leeraren—J. Holwerda, H. Danhof, Dr. H. Meeter.

Ouderlingen—J. B. Hulst, B. Sevensma, R. Van Noord.

Classis Grand Rapids West.

Leeraren—G. Westenberg, W. Stuart, J. C. Schaap.

Ouderlingen—H. J. Grit, C. Wieland, J. Yeths.

Classis Hackensack.

Leeraren—J. A. Westervelt, D. De Beer, J. C. De Korne.

Ouderlingen—R. Drukker, G. Hetteema, H. Kamerling.

Classis Holland.

Leeraren—R. Bolt, J. Bruinooge, H. Hoeksema.

Ouderlingen—A. Eisen, M. Notier, N. Frankena.

Classis Hudson.

Leeraren—P. A. Hoekstra, W. P. Heeres, K. W. Fortuin.

Ouderlingen—A. Kuipers, H. Rosendaal, J. Glashouwer.

Classis Illinois.

Leeraren—J. Manni, S. S. Van der Heide, D. Zwier.

Ouderlingen—G. Bossenga, P. Prins, George Dykhuizen.

Classis Muskegon.

Leeraren—J. Dolfin, H. Bultema, P. D. Van Vliet.

Ouderlingen—G. Trap, A. Tien, W. Winter.

Classis Orange City.

Leeraren—A. Blik, M. Van der Heide, D. Hollebeek.

Ouderlingen—H. De Vries, A. Van Meeteren, W. W. Brouwer.

Classis Ostfriesland.

Leeraren—J. Gulker, G. L. Hoefker, J. Gruessing.

Ouderlingen—G. H. Masselink, W. Jansen.

Classis Pacific.

Leeraren—T. Van der Ark, T. Jongbloed, D. Van der Ploeg.

Ouderlingen—J. Klaver, A. De Vries, R. Eerkes.

Classis Pella.

Leeraren—G. W. Hylkema, J. Mulder, I. Van Dellen.

Ouderlingen—H. A. Van Zante, Mark Bouma, J. R. Van Zee.

Classis Sioux Center.

Leeraren—H. M. Van der Ploeg, H. Kuiper, A. Guikema.

Ouderlingen—J. Ten Harmsel, C. Spoelstra, A. Van Duyn.

Classis Zeeland.

Leeraren—H. Tuls, W. D. Van der Werp, J. A. Rottier.

Ouderlingen—J. Steigenga, J. Iedema, A. Nagelkerk.

Deze lastbrieven worden aangenomen en goedgekeurd.

ARTIKEL 4.

De Synode verkiest het volgende moderamen:

President—Ds. I. Van Dellen.

Vice President—Ds. H. M. Van der Ploeg.

Scriba—Ds. W. Stuart.

Adjunct Scriba—Ds. W. D. Van der Werp.

ARTIKEL 5.

Na eene korte toespraak door den President leest deze de *Openlijke Verklaring* voor waarmede de deputaten door opstaan hunne instemming betuigen.

ARTIKEL 6.

De Synode besluit om eene Commissie te benoemen tot het voorstellen van commissies van Prae-advies, bestaande uit één

afgevaardigde uit elke Classis die twee uren ontvangt om haren arbeid voor de Synode gereed te maken terwijl de Synode zoolang pauzeert.

Commissie—Dss. J. Manni, J. C. Schaap, J. C. De Korne, H. Hoeksema, P. A. Hoekstra, H. Bultema, T. Van der Ark, A. Guikema, H. Tuls, en ouderlingen B. Sevensma, H. De Vries, G. H. Masselink en M. Bouma.

ARTIKEL 7.

De Synode verdaagt tot 3:30 P. M., na 't zingen van Ps. 36: 3, en gebed door den voorzitter.

NAMIDDAGZITTING, 19 JUNI.

ARTIKEL 8.

De vergadering zingt het eerste en laatste vers van "America" en Ps. 86: 6, waarna de Vice President voorgaat in den gebede.

ARTIKEL 9.

Met eenparige stem besluit de Synode tot het zenden van 't volgend telegram:

"To the President of the United States, Washington, D. C.

Mr. President:

The Christian Reformed Church, in Synod assembled at Grand Rapids, Mich., send you their greetings and pledge you their wholehearted support in this critical time. We will support the Government with our prayers, lives and property in this righteous cause.

Respectfully,

I. VAN DELLEN, President.

W. STUART, Clerk."

(Zie Artikel 26)

ARTIKEL 10.

De Synodale Penningmeester rapporteert.

De aanslag voor de synodale onkosten wordt bepaald 30 cent per gezin.

Commissie tot nazien van des penningmeesters boek, Ouderlingen Ten Harmsel en Van Noord. Later rapporteerde deze Commissie dat de boeken in orde waren.

Aan kas, 20 Juni, 1916.....\$ 927.58
Ontvangen van de Classes..... 2320.84

Totaal.....\$3248.42

Uitgaven van Juni 20, 1916, tot nu.. 1770.19

Saldo aan kas.....\$1478.23

De *Aanslag* voor synodale onkosten voor 1918-1920 tegen 30 cent per huisgezin is als volgt:

Grand Rapids West.....	2570	30	\$771.00
Illinois	2295	30	688.50
Grand Rapids Oost.....	2228	30	668.40
Muskegon	2116	30	634.80
Holland	1624	30	487.20
Hudson	1398	30	419.40
Zeeland	1345	30	403.50
Orange City	1122	30	326.60
Sioux Center.....	1091	30	327.30
Pella	953	30	286.80
Pacific	630	30	189.00
Oostfriesland	404	30	121.20
Hackensack	248	30	74.40

Goedgekeurd. Aan den synodalen penningmeester wordt eene gratificatie van \$100 toegewezen.

ARTIKEL 11.

De President kondigt de volgende benoemingen aan:

Commissie voor *Rouwbeklag*, Dss. Heeres, Gulker en Van der Ark (Zie Art. 71).

Commissie voor *Benoemingen*, Dss. H. M. Van der Ploeg, Zwier, Hoeksema, Hylkema, en Oudd. Grit, Drukker en Masse-link. (Zie Art. 76.)

Commissie ontvangst *Deputaten van Correspondeerende Kerken*, Dss. Dolfin en Meeter.

Commissie voor ontvangst van een spreker der "*Council of National Defense*," Ds. W. Stuart. Luit. Eliott dezer Council te Washington deed telegrafisch aanbod van een spreker over "*The Government Program of Moral Safeguard for the Army*," 't welk eenparig werd aanvaard (Zie Art. 49).

De tijd van vergaderen wordt bepaald als volgt: 8 tot 11:30 A. M.; 2 tot 5:30 P. M. Pauze, 9:45 tot 10:00 A. M.; 3:45 tot 4:00 P. M.

ARTIKEL 12.

De Commissie tot het voorstellen van *Commissies voor praeadvies* (Art. 6) rapporteert als volgt:

Commissie voor Theologische School en Calvin College zaken, met uitzondering van Grundy Center.

De leeraren—J. Manni, Meeter, Van Dellen, W. D. Van der Werp, J. C. Schaap, H. Hoeksema; de ouderlingen—J. Ten Harmsel, Bossenga, J. Glashouwer, G. Trap. Adviseurs—Profs. Berkhof en Rooks.

Commissie voor Grundy Center.

De leeraren—Hylkema, D. Zwier, P. A. Hoekstra, Hoefker; de ouderlingen—B. Sevensma, A. Eisen, A. Tien. Adviseurs—Dr. Volbeda en Prof. Rinck.

ZENDINGSZAKEN.

Afdeeling "A."

Heidenzending.

De leeraren—Dolfin, R. Bolt, J. C. De Korne, Van der Ark; de ouderlingen—Mark Bouma, P. Prins, Steigenga, Masselink, Spoelstra. Adviseurs—Missionaries Bolt en L. P. Brink.

ZENDINGSZAKEN.

Afdeelingen "B," "C," en "D."

Mormonen-, Inwendige-, en Jodenzending.

De leeraren—S. S. Van der Heide, Hollebeek, De Beer, J. Mulder, D. Van der Werp; de ouderlingen—J. H. Grit, A. Van Meeteren, A. Kuipers, W. Winter, Janssen. Adviseur—Prof. Ten Hoor.

Publicatie.

De leeraren—Bultema, H. Kuiper, Blik, Westenberg, Bruinooge; de ouderlingen—J. B. Hulst, R. Drukker, Eerkes, Iedema. Adviseurs—Profs. Van den Bosch en J. Broene.

KERKENORDE.**Zonder de zaak "Maranatha."**

De leeraren—Fortuin, P. D. Van Vliet, Gulker, Guikema, Westervelt; de ouderlingen—Frankena, Van Zee, A. De Vries, Adviseur—Prof. Heyns.

Voor de "Maranatha"-zaak.

De leeraren—Danhof, M. Van der Heide, Tuls; de ouderlingen—Wielandt, H. De Vries. Adviseurs—Profs. Janssen, B. K. Kuiper.

Varia.

De leeraren—W. P. Heeres, Holwerda, Jongbloed; de ouderlingen—M. Notier, G. Hettema, R. Van Noord, Brouwer. Adviseur—Prof. Schoolland.

Bezwaarschriften.

De leeraren—H. M. Van der Ploeg, Rottier, Gruessing; de ouderlingen—Van Duyn, Nagelkerk, Klaver, Kamerling. Adviseur—Prof. A. E. Broene.

PROGRAM.

Kerkenorde Zaken.....	Vrijdagmorgen
Varia	Vrijdagmorgen
Publicatie	Vrijdagnamiddag
Mormonen,- Inwendige- en Jodenzending.	Vrijdagnamiddag
Theologische School.....	Maandagmiddag
Grundy Center.....	
Heidenzending	
"Maranatha"	
Bezwaarschriften	

Vergaderplaatsen.

Commissie voor Theologische School zaken	Committee Room
Commissie voor Heiding Zending.....	15
Commissie voor Grundy Center zaak.....	20
Commissie voor Publication.....	16
Commissie voor Morm., Inw. en Joden Zending....	21
Commissie voor Kerkenorde.....	22
Commissie voor "Maranatha".....	23
Commissie voor Bezwaarschriften.....	24
Commissie voor Varia.....	25

T. Van der Ark, rapporteur.

Dit rapport wordt aangenomen en goedgekeurd.

Voorts worden de broeders Hulst en Sevensma benoemd om te zorgen voor de publicatie der rapporten der bovengenoemde commissies en voor de tijdige ronddeeling er van. (Vgl. Art. 68.)

Later ingekomen *rapporten en instructies en verslagen* der deputaten "ad examina," Synodale Commissie. (Bijlage I.) en andere synodale deputaatschappen (zie Bijlagen), worden gesteld in de handen van desbetreffende commissies van prae-advies.

De Synode verdaagt tot Donderdag, 2 P. M., na dank gebed door den Scriba.

DONDERNAMIDDAG, 20 JUNI.

ARTIKEL 13.

De Synode zingt drie verzen van "Blest be the Tie that Binds," en Ds. W. D. Van der Werp gaat voor in den gebede in de Engelsche taal. Dr. Y. P. De Jong neemt zitting als secundus voor Ds. Schaap. De Commissie Kerkenorde wordt geëxcuseerd van 't bijwonen der Synode dezen namiddag.

ARTIKEL 14.

Dr. Jesse W. Brooks spreekt de Synode toe namens de Chicago Tract Society, beantwoord door Ds. Westervelt; Rev.

E. Newman namens de Chicago Hebrew Mission, beantwoord door Ds. H. M. Van der Ploeg; Rev. H. Brögman namens de Paterson Hebrew Mission, beantwoord door den Vice-President; en Ds. P. Jonker namens de Christian Psychopathic Hospital, en James Solomon, een onzer Zuni bekeerlingen, beiden beantwoord door den Voorzitter.

ARTIKEL 15.

Ds. Hylkema sluit deze sessie met dankzegging.

VRIJDAGMORGEN, 21 JUNI.

ARTIKEL 16.

Na 't zingen xan Ps. 119: 3, wordt de vergadering geopend met gebed bij monde van Ds. Manni.

ARTIKEL 17.

Na verwelkoming door den Praeses wordt de Synode toegesproken door onze zendelingen: Dss. J. Bolt, H. Heyns, L. P. Brink, en broeder M. Bouma. De Vice Praeses beantwoordt ze, waarna Ds. Van der Ark in den gebede voorgaat. Later trad ook Dr. J. D. Mulder op, beantwoord door den Vice-president.

ARTIKEL 18.

Eene Commissie bestaande uit Dss. Westervelt en D. Van der Ploeg wordt door den President aangewezen om de sympathie der Synode te betuigen aan Prof. W. Rinck en familie met het droevig verlies dat hun gisteren trof door het verdrinken van hun oudste zontje.

Dss. Bulterna en Heeres zullen dergelijke sympathie overbrengen aan de familie W. B. Eerdmans terzelfder tijd in rouw gedompeld door 't verdrinken van den jongste hunner pleegzonen.

ARTIKEL 19.

Er wordt voorlezing gedaan der Rapporten van den *Emeritus Board*, Bijlage VII, *Kerkhulp*, Bijlage VIII. Voor kennis-

geving aangenomen, en naar de Commissie van Praeadvies verwezen.

ARTIKEL 20.

Na het zingen van Ps. 25: 2, wordt de vergadering gesloten door Broeder Ten Harmsel.

VRIJDAGNAMIDDAG, 21 JUNI.

ARTIKEL 21.

De vergadering zingt Ps. 81: 12, waarna Ds. Gulker in den gebede voorgaat. De Synodè spreekt hare waardeering uit aan de firma Freyling en Mendels, die de tafel van het moderamen dagelijks van schoone bloemen voorziet.

ARTIKEL 22.

De Commissie van Praeadvies voor *Publicatie Zaken* rapporteert bij monde van Ds. H. Kuiper. (Zie het rapport der *Publication Committee*, Bijlage IX).

Het door de Commissie van Praeadvies geleverd rapport wordt vastgesteld en goedgekeurd als volgt:

Eerwaarde Vaders en Broeders:—

Uwe Commissie heeft de eer U het volgende te rapporteeren:

Sinds de vorige Synode zijn er belangrijke wijzigingen aangebracht wat de wijze van de administratie onzer kerkelijke bladen aangaat. Op den 2den Januari, 1917, heeft Mr. Jacob Buiten de plaats ingenomen van den vroegeren administrateur. De Publicatie Commissie achtte het noodig om een persoon te engageeren die al zijn tijd zou besteden aan het administreeën der bladen. De resultaten hebben bewezen dat dit een stap in de goede richting was.

Wat betreft de nieuwe administratie wijst uwe Commissie op den tegenwoordigen gunstigen stand van zaken zooals blijkt uit het finantieel rapport en vooral uit de "Comparative statement" daarin vervat. Zie gedrukte rapporten verspreid op de Synodale tafels (Bijlage IX).

1. De Publication Committee heeft al lang behoefte gevoeld aan een eigen drukkerij. Daarom keert zij thans tot de Synode met de vraag om verlof tot het aanschaffen van een eigen drukkerij voor het drukken van onze kerkelijke bladen. Zie Agendum, p. XIII., I. Ofschoon uwe Commissie niet kan instaan voor al de gronden genoemd door de Publication Committee, met name 3a, overmits de Commissie daarover niet oordeelen kan, toch meent uwe Commissie dat men op dit advies, van de Publication Committee, dient in te gaan, met dien verstande echter dat men de drukkerij alleen voor ons eigen kerkelijk drukwerk gebruike.

Gronden:

- a) Men zal dan onze bladen kunnen publiceeren in een frischer en aantrekkelijker gedaante. Men zal ook eerder kunnen komen tot vergrooting der bladen.
- b) Men zal vele moeilijkheden verbonden aan het uitbesteden der bladen kunnen voorkomen. De gansche administratie zal zeer vereenvoudigd kunnen worden.
- c) Bovendien zal het ook nog meer profijtelijk-zijn dan thans.

Verlof gegeven.

II. 1) In verband met een desbetreffend voorstel besluit de Synode dat in de benoeming van alle redacteurs voor *Wachter* en *Banner* de Synode deze redacteurs zal kiezen, voorgelicht door nominaties opgesteld door de Publication Committee. Op de nominaties voor hoofdredacteurs zullen steeds drie namen verschijnen; op de andere nominaties twee of drie.

2) Het salaris van den hoofdredakteur van de *Banner* worde van \$200 per jaar gebracht op \$250. Uw Commissie adviseert alzoo te doen.

Besloten.

3) De gratificaties van alle redacteurs worden verhoogd. Tegenwoordig ontvangen de rubriekschrijvers in de *Wachter* \$75 en de "Associate Editors" van de *Banner* \$50. Naar het oordeel van de Commissie is dit niet genoeg. Vooral met het oog op de vele moeilijkheden, die de Publication Committee

ondervindt in het krijgen en behouden van redakteurs, dringt de Publication Committee er bij de Synode op aan, dat de gratificaties worden verhoogd. De Synode geve de Publication Committee het recht om een hogere gratificatie uit te keeren voor de eene rubriek dan wel de andere, aangezien de rubrieken van aard zeer onderscheiden zijn en er veel meer werk verbonden is aan de eene dan wel de andere. Uwe Commissie adviseert alzoo te doen.

Besloten.

4) De Synode benoeme geen redakteur voor de rubriek "Voor de Jeugd" in de *Wachter* maar drage aan den hoofdredakteur op te zorgen voor het vullen van deze rubriek met leesstof geschikt voor de jeugd.

Besloten.

Lettende op de instructie van Classis Holland betreffende verbetering van leesstof voor de jeugd in onze kerkelijke bladen (Zie Agendum, p. XIV) is uwe Commissie van oordeel dat daaraan het best zou kunnen voldaan worden door te handelen in den geest van het voorstel van de Publication Committee met dien verstande echter dat dit niet alleen aan den hoofdredacteur opgedragen worde maar aan hem en aan de Publication Committee.

Besloten.

5) De Publication Committee zoekt naar "special articles" over actueele onderwerpen in de *Banner*, onderwerpen vooral in verband met de vele quaesties die zich opdoen in deze veelbewogen dagen. Zij vraagt dat de Synode in deze op medewerking aandringe. De Commissie adviseert alzoo te doen. Wij achten het een goed idee dat de "departments" in de *Banner* niet vermenigvuldigd worden maar dat er korte series verschijnen over actueele onderwerpen.

Besloten.

6) De kostende prijs van *De Wachter* is \$1.25 per jaar, en van *The Banner* \$1.00 per jaar; derhalve is de Publicatie Comm. genoodzaakt geweest de predikanten en professoren te verzoeken den kostenden prijs te betalen voor onze bladen. De Publicatie Comm. geeft in bedenking of het niet beter zou zijn dat het abonnementsgeld voor allen gelijk zij, aangezien er geen reden is

waarom een predikant of professor minder zou betalen voor onze bladen dan eenig lid der Kerk. Uwe Comm. adviseert in dezen geest te besluiten.

Besloten.

7) Commissielid Hon. A. H. Bosch, bedankte in September, 1917, en in zijn plaats werd benoemd Mr. G. J. Rooks van Grand Rapids, Mich. Uwe Comm. adviseert dit voor kennisgeving aan te nemen.

Besloten.

8) De Commissieleden Van den Bosch, Hulst en Tanis werden in 1916 benoemd voor twee jaar. Wij brengen dit onder de aandacht van de Commissie voor Benoemingen.

Besloten. (Zie Art. 76.)

III. Ter tafel was ook een brief van Dr. Van Lonkhuyzen van den volgende inhoud:

"Aan de Synode der Chr. Geref. Kerk.

"Waarde Broeders.—Ondergeteekende heeft nu enkele jaren als medewerker de rubriek 'Beschouwingen en Critieken' in *De Wachter* waargenomen.

"Hij weet niet of de Synode hem weder dezen arbeid opdragen zou, maar al zou de Synode dit wederom doen, zoo deelt hij u met dezen mede dat hij zijnerzijds bezwaar heeft op denzelfden voet dezen arbeid voor te zetten.

"Zijn bewaren zijn, om niet te spreken van persoonlijke onaangenaamheden in dezen weg ondervonden, in hoofdzaak deze:

"a) Critiek is uiteraard niet altijd ieder naar den zin. Nu kan er iets zijn dat in die beschouwingen of critieken metterdaad onjuist is en correctie vereischt. Maar het komt mij voor dat deze rubriek geen debating club moet worden. Bij zoo goed als ieders critiek kan men tegenspraak verwachten, daar het niet waarschijnlijk is dat alle menschen het eens zijn. Is er iets onjuist in de critiek—men geve het recht aan de leden der Kerk of wie ook—om in een kort woord—zeg van *niet meer dan één kolom*—correctie aan te brengen, doch daarmede houde dan de critiek op de critiek op; of het uitstellen van een andere voorstelling door wie ook. Anders is er geen eind aan. Gelijk schrijver dezes ondervonden heeft.

"b) Men geve den schrijver dezer kolommen recht op meer dan twee kolommen. Zoodat hij—zeg een kolom of een en een halve kolom over dagelijksche voorvallen uit ons kerkelijk leven—ook nog ruimte hebbe voor een artikelenreeks over belangrijke onderwerpen. Dat hij dus als dit voor hem noodig mocht zijn recht hebbe op drie kolommen. Zoodat geen stukken behoeven blijven over te staan en hun frischheid verliezen, of als zij handelen over voorvallen uit het kerkelijk leven te laat verschijnen. Ook worde niet om allerlei stof onder "Ingezonden" of elders de rubriek ledig gelaten of binnen de drie kolommen bekort, tenzij dan in overleg met den schrijver, opdat niet artikelenreeksen onderbroken worden of stukken van actueel belang te laat verschijnen.

"c) De finantieele belooning gedurende deze jaren voor den arbeid aan deze kolommen ontvangen staat in geen verhouding tot de moeite daaraan besteed, de beteekenis die zij voor *De Wachter* hebben, en moeilijkheden die zij uit der aard met zich brengen.

"Nog eens, wij weten niet of de Synode ons wederom dezen arbeid opdragen wil; mocht zij dit doen, dan zouden wij dezen niet weer op ons kunnen nemen, tenzij aan onze bezwaren tegemoet gekomen werd.

"De Heere zegene uwen arbeid. Met heilbede en broedergroeten,

Uwe dienstwaardige Broeder,

"J. VAN LONKHUYZEN."

In verband hiermede vestigt uwe Comm. de aandacht van de Synode op de volgende punten:

a) Indien aan den eersten eisch van Dr. Van Lonkhuyzen voldaan zou worden, zou de beteekenis van *De Wachter* veranderd worden. *De Wachter* zou dan te veel een persoonlijke kleur krijgen. Daardoor zou tevens een verandering aangebracht worden in de rechten van het redacteurschap zooals die door de Synode zijn bepaald, (zie Synodale Acta van 1912, Art. 22, V.).

- b) Wat de tweede eisch betreft, deze komt niet overeen met den aard van deze rubriek, en bovendien, indien Dr. Van Lonkhuyzen over het eene of andere onderwerp een artikelenreeks wil schrijven, kan hij dit ter eeniger tijd doen onder de rubriek "Ingezonden."

Besloten om op Dr. Van Lonkhuyzen's bezwaren niet in te gaan, op de door de Comm. hier genoemde gronden.

IV. Met het oog op de instructie van Classis Holland om een geregelde Zendingsrubriek op te nemen, adviseert uwe Comm. dat de Synode aan de Publication Comm. opdrage zulk een rubriek te openen, maar dit niet op te dragen aan een enkel persoon, maar daarvoor enkele personen van tijd tot tijd aan te wijzen.

Besloten.

V. Naar aanleiding van de instructiën van Classes Orange City en Pacific inzake het vroegtijdig publiceeren van rapporten voor de Synode, adviseert uwe Comm. dat de Synode sterk aan-dringe op het publiceeren van de rapporten vóór den eersten Maart. *Grond*:—Anders hebben de Westersche Classes geen gelegenheid om eenige actie te nemen op de rapporten voor de Synode. Bovendien adviseert uwe Comm. dat de rapporten ook gedrukt worden vóór 1 Maart, en aan ieder kerkeraadslid verzonden. *Grond*:—Dan kunnen de kerkeraden het officieel op de kerkeraadstafel krijgen.

Besloten.

VI. Met ernst overwogen hebbende de instructie van Classis Pacific betreffende Acta Synodi 1916, Art. 27, 10, is uwe Comm. van oordeel dat het gebleken is dat dit besluit praktisch onuitvoerbaar is. Mitsdien adviseert uwe Comm. dat dit besluit herroepen worde.

Besloten.

VII. Met betrekking tot de instructie van Roseland III. (zie Agendum, p. xv.), is het oordeel uwer Comm. dat ofschoon de gronden in deze instructie aangegeven niet van beteekenis ontbloomt zijn, en de arbeid van den Editor van *The Banner* toch ook moet gewaardeerd, de Synode ernstig heeft aan te dringen op verbetering van *The Banner* opdat dit blad meerdere leiding geve.

Toch acht uwe Comm. het plan van Roseland III. onuitvoerbaar.
Gronden:—

- a) Een Editor-in-chief die zijn tijd uitsluitend aan *The Banner* zou geven, zou voor ons thans te kostbaar zijn.
- b) *The Banner* is thans nog te klein dan dat iemand al zijn tijd daaraan zou behoeven te besteden.

Besloten.

Wat No. 3 onder deze instructie aangaat, zie hierboven II., 1.

VIII. In verband met het rapport aangaande *Traktaat Literatuur* (zie Agendum, p. 56), adviseert uwe Commissie:

- a) dat men stappen neme om in de behoefte aan traktaten te voorzien.

Gronden: (1) De noodzakelijkheid hiervan is reeds lang gebleken en meermalen uitgesproken. Wij hebben Stadszending, Joden- en Mormonen Zending. (2) Inzonderheid ingeval de Synode besluit een eigen drukkerij op te richten, kan deze zaak daarmede zeer gepast verbonden worden.

Besloten.

- b) Daartoe een Commissie te benoemen om daarvoor te zorgen.

Inzake de Christian Reformed Board of Publication, waarvan het pasgenoemde rapport spreekt, zou uwe Comm. willen verwijzen naar punt I. waar wij geadviseerd hebben het drukwerk te beperken.

Besloten.

IX. Van de Commissie voor Zendingslessen in *De Wachter* en *The Banner* is het volgende schrijven ontvangen:

S. S. LESSON COMMITTEE.

De Eerwaarde Synode der Chr. Geref. Kerk,
Grand Rapids, Mich.,

Geliefde Broeders in den Heere Jezus:—

Uwe Commissie, benoemd tot het schrijven van de Sabbat-school Zendingsles, heeft het genoegen U bij dezen te berichten dat zij elk kwartaal een Zendingsles heeft opgezonden aan *De Wachter*.

Na heilbiede over Uwen arbeid gedurende de dagen Uwer zittingen, verblijven wij, Uwe broederen in den Heere,

LEE S. HUIZENGA,
J. W. BRINK.

Rehoboth, N. M., 16 Februari, 1918.

Wij adviseeren dit voor kennisgeving aan te nemen en dezelfde broeders te continueeren.

Besloten.

ARTIKEL 23.

De Commissie maakte de volgende *nominaties*:

Hoofdredacteur, *De Wachter*—Prof. L. Berkhof, Ds. A. Keizer, Ds. W. P. Van Wijk. Gekozen—Prof. L. Berkhof. (Zie verder Artt. 38 en 44.)

Redacteur Beschouwingen en Critieken—Ds. J. J. Hiemenga, Prof. B. K. Kuiper, Ds. E. J. Tuuk. Gekozen—Prof. B. K. Kuiper.

Redacteur Meditaties—Dss. J. B. Hoekstra en I. Van Dellen. Gekozen—Ds. J. B. Hoekstra.

Uit en Voor de Pers—Dss. G. D. De Jong en D. Zwier. Gekozen—Ds. A. Keizer.

Zondagsschoolles—Dss. J. Groen en J. L. Heeres. Gekozen—Ds. J. Groen.

Hoofdredacteur, *The Banner*—Dss. H. Beets, R. B. Kuiper, E. J. Tanis. Gekozen—Ds. H. Beets.

Meditations—Dss. K. Bergsma, J. M. Ghysels. Gekozen—Ds. J. M. Ghysels.

Sabbath school Lessons—Dss. J. Bolt, G. J. Van de Riet. Gekozen—Ds. J. Bolt.

Our Doctrine—Dss. G. Hoeksema, H. Meeter. Gekozen—Ds. H. Hoeksema.

Vgl. Artt. 38 en 44.

ARTIKEL 24.

De Synode zingt Ps. 119: 1, waarna Dr. Volbeda de dankzegging doet.

MAANDAGNAMIDDAG, 24 JUNI.

ARTIKEL 25.

De Synode zingt Ps. 116:1. Ds. Bultema opent met gebed. Oud. Scholten neemt Oud. Tien's plaats in, en Oud. Jansen ontvangt verlof zich te absenteeren.

De notulen worden gelezen en geapprobeerd.

ARTIKEL 26.

Ingekomen 't volgend telegram van Washington, D. C., gericht aan den Voorzitter:

"My Dear Sir:—

"The President asks me to acknowledge the receipt of your and Mr. Stuart's kind telegram of June 9th, and to tell you and the members of your Synod that he very deeply appreciates your patriotic utterances.

"With warm thanks for your support, I am,

Sincerely yours,

"TUMULTY,

"Secretary to the President."

(Vgl. Artikel 9.)

ARTIKEL 27.

Gelezen de rapporten der *Comm. Algemeene Kas Inwendige Zending*, Bijlage III.; *Alg. Comm. Joden Zending*, Bijlage V.; *Paterson Hebrew Mission*, Bijlage VI.; en *Comm. voor Zuid Amerika*, Bijlage X.

Daarop volgt, bij monde van Ds. Hollebeek, het Rapport der *Comm. van Praeadvies voor de rubriek Inwendige, Mormonen en Joden Zending en Zuid Amerika*, hetwelk wordt vastgesteld en goedgekeurd als volgt:

Eerwaarde Vaders en Broeders:—

Uwe Comm. heeft de eer en het genoegen het volgende te rapporteeren:

A. *Inwendige Zending.*

1. In betrekking tot de Alg. Kas der Inw. Zending nam uwe Comm. inzage van het *rapport* van de Deputaten dezer Kas.

Uwe Comm. steunt het advies der Deputaten de volgende hulpbehoevende Classes bij de Synode tot ontvangst van steun uit de Alg. Kas aan te bevelen tot het bedrag achter hare respectieve namen genoemd:

Classis Grand Rapids Oost.....	\$ 500.00
Classis Oost Friesland.....	1800.00
Classis Pacific	4000.00
Classis Pella	1500.00
Classis Orange City.....	2000.00
Classes Hudson en Hackensack.....	2500.00
Immigratie Werk	600.00
Classis Muskegon	1200.00

Besloten.

2. Uwe Comm. adviseert op aanbeveling van de Deputaten der Inw. Zending, dat den Penningmeester dezer Kas, in plaats van \$25.00 per jaar, \$50.00 worde toegekend, en dat deze bepaling terugwerkende kracht hebbe voor het boekjaar 1916-'18.

Besloten.

3. Uwe Comm. adviseert de Synode op voorstel van de Deputaten, dat de Penningmeester dezer Kas onder een borgstelling van \$2000.00 worde gesteld, omdat het beheer van een som van \$16,000.00 zulks gewenscht maakt. De kosten hieraan verbonden uit de Alg. Kas te betalen.

Besloten.

4. Uwe Comm. heeft de boeken van den Penningmeester ingezien en in orde bevonden, en adviseert verder de Synode dat er voortaan door de Synode een *Auditing Comm.* worde benoemd, om de boeken van den Penningmeester na te zien aan het einde van elk Synode jaar, en van de andere Penningmeesters evenzeer.

Besloten.

5. Geen rapport ontvangen van de *Comm. ter Voorkoming der Verstrooiing onzes Volks*. Mr. D. J. Zylstra heeft zijn ontslag als lid der Comm. ingediend.

Uwe Comm. adviseert:

- a) dat Mr. D. J. Zylstra eervol ontslag worde verleend met dank voor bewezen diensten; en

- b) dat er vervolgens in de plaats van Mr. Zylstra van het Noordwesten *drie* benoemd worden: één in Montana, één in Canada, en één in Washington, omdat een broeder op een dier plaatsen wonende, niet wel met de andere streken op de hoogte kan zijn.
- c) Tevens adviseert uwe Comm. om de Broeders (die thans in deze Comm. dienen te herbenoemen.

Besloten. (Zie Art. 76, *Benoemingen.*)

B. Mormonen.

In betrekking tot den arbeid onder de *Mormonen* werd uwe Comm. voorgelicht door den afgevaardigde van Classis Pella, Ds. J. Mulder.

Uit zijn verslag bleek dat den arbeid onder de *Mormonen* met groote moeilijkheid gepaard gaat, en wat den arbeid, en wat den arbeider zelve aangaat.

Uwe Comm. adviseert de Synode om de zaak der *Mormonen* Zending aan de wijsheid van Classis Pella over te laten.

Besloten.

Denkt Classis Pella nog verder door te moeten arbeiden, dan adviseere de Synode tot het beroepen van een geschikt geordend Bedienaar des Woords voor dat veld, en belove dan ook verder deze Zending te zullen steunen als voorheen.

Besloten.

C. Joden Zending.

1. De boeken van den Penningmeester zijn nagezien en in orde bevonden.

2. In verband met de instructie van Classes Illinois en Orange City, adviseert uwe Commissie:

Waardeerende het vele goede in den arbeid van de Chicago Hebrew Mission, zooals onze Kerk dat ook in het verleden getoond heeft,

Overwegende echter dat dezen arbeid uit den aard der zaak interdenominationaal is, en dat naar onze Gereformeerde opvatting ook de Zending onder de Joden kerkelijk en confessioneel behoort te zijn,

Verzoekt de Synode de Classis Illinois pogingen aan te wen-

den om een eigen kerkelijke Zending onder de Joden te Chicago te beginnen.

Waar wij met het beginnen van een eigen Zending onder de Joden al de gelden van noode hebben, die voor de Joden Zending worden gecollecteerd, worde de Hebrew Mission niet langer finantieel gesteund.

De Synode sta Classes Hudson-Hackensack en Illinois ieder jaarlijks minstens \$4,000.00 toe.

De Synode drage Classis Illinois op een *Reglement* voor de Joden Zending te Chicago te ontwerpen, en dit aan de volgende Synode ter goedkeuring voor te leggen.

Aangenomen.

Het concept *Reglement der Paterson Hebrew Mission*, p. 24, Agendum, wordt vastgesteld als volgt:

"I. Inleiding.

(a) De "Paterson Hebrew Mission" gaat uit van de Christelijke Gereformeerde Kerk, en wordt gedreven door die Kerk.

(b) De regeling en uitvoering dezer "Mission" is door de Synode opgedragen aan de beide Oostersche Classes Hackensack en Hudson.

(c) Genoemde Classes benoemen Deputaten uit haar midden met de opdracht om den arbeid der Classes met betrekking tot de Joden Zending uit te voeren.

"II. Synode.

(a) De Synode bepale de jaarlijksche toelage voor het werk.

(b) De Synode beslisse over het aankopen van gebouwen en gronden, welke het eigendom der Kerk blijven.

(c) In gevallen van verschil berust de uitspraak bij de Synode.

"III. Classes.

(a) Elke Classis benoeme vier Deputaten, en Secundi, voor den tijd van vier jaren, zóó, dat om de twee jaar de helft aftreedt, die weer herkiesbaar zijn, of door anderen vervangen kunnen worden,—terwijl vijf aanwezige Deputaten een quorum zullen uitmaken.

(b) De Classes dragen de Deputaten op om de door haar genomen besluiten uit te voeren, en omtrent de regeling en den gang van het werk geregeld verslag uit te brengen op de Classicale vergaderingen.

(c) De Classes ontvangen de voorstellen der Deputaten in betrekking tot den arbeid der Zending en het benoemen van personen om in die Zending werkzaam te zijn, en beslissen daarover.

“IV. Deputaten.

(a) De Deputaten benoemen uit hun midden een President, Vice-President, Secretaris en Penningmeester.

(b) De Deputaten vergaderen geregeld eens per maand of zoo dikwijls speciale vergaderingen noodig zijn.

(c) De Deputaten houden toezicht op het personeel in dienst der Zending, en rapporteeren daarvan op de Classis.

(d) De Deputaten zijn verantwoordelijk voor het besteden der gelden, het onderhoud der eigendommen, alsook voor de Incorporatie en Assurantie der eigendommen, en geven daarvan verslag op hun Classis.

(e) Ook houden de Deputaten toezicht op het werk en het leven van het personeel, dat in de Zending werkt.

Na de aanneming van 't bovengenoemd Reglement, wordt *besloten* geene Synodale Commissie voor de Joden Zending meer te benoemen, doch alleen een *algemeen penningmeester*, met diens secundus. (Zie Art. 76, *Benoemingen*.)

D. Zuid Amerika.

Betreffende *Zuid Amerika*, (Bijlage X.) *besloten*:

- 1) Het rapport der Comm. voor kennisgeving aan te nemen;
- 2) Het advies door die Comm. gegeven op te volgen, n.l. herbenoeming van deputaten met opdracht als te voren, en de subsidie minstens nog twee jaren te geven. (Zie Art. 76, *Benoemingen*.)

E. Instructie Cl. Grand Rapids West, bl. xii., Agendum.

Daarop wordt op advies der Comm. niet ingegaan, daar de Classis geene gronden er voor aanvoert en de Comm. ad hoc dit niet kan doen.

ARTIKEL 28.

Een brief der gemeente Orange City en instructie van Cl. Oostfriesland worden verwezen naar de Comm. voor Varia. (Zie Art. 70.)

ARTIKEL 29.

De Comm. van Praeadvies, *Bezwaarschriften en Protesten*, rapporteert bij monde van Ds. Rottier. 't Verslag wordt vastgesteld en aangenomen als volgt:

1) Betreffende een *protest* van den heer H. H. D. Lange-reis betreffende het weigeren van zijne advertenties in de kerke-lijke bladen, spreke de Synode uit dat zij het oordeel over het op-nemen of niet opnemen van advertenties, geheel overlaat aan de Publication Committee.

Aangenomen.

2) Betreffende Ds. J. Van der Werp's schrijven, Agendum, bl. xxiii., rapporteert uwe Comm. dat deze broeder uit gehoor-zaamheid aan de Synode van 1916 naar Classis Pella ging doch dat de Classis hiermede niet voldaan was. Nu komt hij tot de Synode met de vraag: wat nu?

Wij hebben zooveel mogelijk inlichtingen ingewonnen van de broeders van de Classis Pella, en de broeder Ds. Van der Werp ook geduldig aangehoord.

Uwe Comm. adviseert: De Synode hechte hare adhaesie aan wat de Classis Pella in deze zaak gedaan heeft door den broeder J. Van der Werp de volgende vragen voor te leggen:

- a) Erkent gij dat gij hebt gedwaald door het dankgebed in het Doopsformulier na te laten. En kunt gij u nu bij de uitspraak der Synode van 1908, waarin de beschouwing onzer kerken over het zaad des verbonds (zie Acta 1908, Bijlage 2, punt 4) ligt uitgedrukt, neerleggen?
- b) Erkent gij tevens dat gij gedwaald hebt door het ambt in onze kerken neer te leggen?
- c) Belooft gij, zoo de Classis u in het ambt herstelt, de for-mulieren onveranderd en onverkort te zullen gebruiken?

Besloten. Zie Art. 47.

3) Protest ter tafel van broeder J. Koster, die protesteert tegen de handelingen van den kerkeraad der gemeente Sanborn, Iowa, en de Classis Orange City, omdat hem verboden werd de preeken (oefeningen) van Floor op den kansel te lezen.

Uwe Comm. adviseert de Synode den broeder te verwijzen naar Art. 72, punt 9, en p. 54 Acta Synode 1912, waarin gesproken wordt over het lezen van erkende Gereformeerde predikaties van den kansel.

Besloten.

4) Ook nog een vraag van J. J. Vermeulen.

Het advies uwer Comm. is, dat de Synode uitspreke, dat de Kerk zich in deze zaak niet verder heeft uitgesproken dan was te vinden in Art. 4 der Conclusies van Utrecht, Acta Synodi 1908, Bijlage 12. Zoodat niemand *een enkele* zinsnede uit dit artikel moet lichten en dat voorstellen als *de* leer der Kerk, maar het artikel in zijn geheel moet nemen.

Besloten.

5) Nog kregen wij in handen een protest van Ds. Kamps tegen de Classis Ostfriesland. Uit de bespreking bleek ons dat de zaak nog niet op de Classis is geweest.

Voorgesteld de geheel zaak weer terug te wijzen naar den broeder zelve, opdat hij het op de Classis brenge. Aldus besloten de Synode te adviseeren.

Besloten.

6) Betreffende een protest van den kerkeraad van Muskegon III. tegen een besluit der Classis Muskegon, van 26 Maart l.l., waarbij deze kerkeraad, met verwijzing naar Matt. 18, werd verwezen naar Ds. Bultema en diens kerkeraad—inzake een protest tegen de uitgave van “Maranatha”—*besluit* de Synode:

- a) Muskegon III's kerkeraad moest zich eerst tot Muskegon I. gewend hebben;
- b) Vond hij daar geen gehoor, dan had hij zich tot de Classis moeten wenden.
- c) Vond hij ook daar geen gehoor, dan had hij zich op de Synode moeten beroepen.

Aangezien de kerkeraad van Muskegon III. dezen weg niet bewandelde, maar aanstonds de zaak op de Classis trachtte aanhangig te maken, is het protest des kerkeraads tegen Classis Muskegon ongegrond.

ARTIKEL 30.

Ouderling Glashouwer sluit de vergadering met dankzegging.

DINSDAGMORGEN, 25 JUNI.

ARTIKEL 31.

Ds. Westenberg opent de samenkomst nadat men Ps. 25:6 gezongen had.

ARTIKEL 32.

Voorgelezen het rapport van 't Curatorium. (Bijlage II.)

Verder wordt door Dr. Meeter gelezen 't rapport der Comm. van Praeadvies inzake de Theol. School en Calvin College, 't welk wordt vastgesteld en aangenomen als volgt:

Zaken die in het Agendum Voorkomen.

I. Instructie Cl. Grand Rapids West:

"Synod make definite plans for the *completion* of Calvin College."

Uwe Comm. adviseert het volgende:

- a) De Synode vestige nogmaals (zie Acta 1908, Art. 24, b, p. 14) de aandacht van het Curatorium en van de Faculteit op de noodzakelijkheid om het College te completeren.
- b) De Synode geve Curatorium en Faculteit de volmacht om dit te doen zoo spoedig de omstandigheden het toelaten.

Besloten.

II. Instructies van Cl. Illinois, Hudson, Muskegon, Orange City, Sioux Center, Zeeland, aandringende op verhoging van de salarissen der Professoren.

Uwe Comm. adviseert als volgt;

1) De Synode handele in dezen naar het voorstel van het Curatorium. (Zie het rapport van het Curatorium, Art. 5, *a* en *b*, hetwelk aldus luidt: "Salarieering." Wegens de enorme verhooging der prijzen van alles wat tot het leven van een huisgezin noodig is, bleek het ons, dat het salaris der Professoren ontoereikend is.

"We brengen daarom de volgende voorstellen ter approbatie voor uwe vergadering:

"a) Voor de Instructors, min., \$1,200; maximum, \$1,800.
Voor de Litt. Professoren, min., \$1,800; max., \$2,500.
Voor de Theol. Professoren, \$2,500.

Besloten.

"b) Voor de tegenwoordig Professoren en Instructors in het College en de Preparatory School als volgt:
Profs. Rooks en Schoolland ieder \$2,500.
Profs. Van den Bosch, A. Broene, Wm. Rinck, en J. Broene ieder \$2,300.
Profs. Van Haitsma en Nieuwdorp ieder \$1,900.
Prof. Van Andel, \$1,800.
Instructor R. Stob, \$1,500.

Besloten.

"c) Uwe Comm. adviseert dat het besluit tot verhooging der salarissen in werking trede met 1 Juli, 1918.

Besloten.

Om de noodigē gelden te verkrijgen adviseert uwe Commissie:

1) De omslag per jaar voor elk huisgezin voor de Theologische School te verhoogen van \$1.25 tot \$1.75, en het Curatorium op te dragen het verder ontbrekende geld voor de onkosten der School door den Educational Secretary te doen verzamelen.

Besloten.

2) Dat het schoolgeld voor al de studenten worde gesteld op \$30.00.

Gronden—Uwe Comm. meende inzake het schoolgeld der Theologische studenten te moeten afwijken van het voorstel door het Curatorium gedaan, n.l. om dit op \$40.00 te brengen

- a) Omdat de theologen studeeren met het doel om zich geheel te geven aan den dienst des Heeren;
- b) Omdat wij, aangezien er thans in nagenoeg alle kerken over geklaagd wordt, dat zoo weinige jongelingen zich wijden aan de studie der theologie, onze jonge mannen niet moeten afschrikken door het schoolgeld met \$14.00 te verhooogen;
- c) Omdat, zooals het nu staat, de meeste onzer "graduates," als zij tot den arbeid in de gemeenten ingaan, reeds een aanzienlijke geldelijke schuld hebben, waaronder zij jarenlang gebukt gaan.

Besloten.

III. Instructie Cl. Zeeland:

"De Kerk adopteere een 'Budget' voor al hare finantiën:

- a) Om de bevordering van School, Zending, enz.
- b) Ter voorkoming van minder gewenschte toestanden.
- c) Ter vereenvoudiging der administraties."

Uwe Commissie adviseert op dit voorstel niet in te gaan, aangezien:

- a) Een algemeen "budget" voor al de kassen het bewuste geven voor de verschillende zaken bij de gemeenten niet zou bevorderen.
- b) Verscheidene van de afzonderlijke kassen reeds een "budget" hebben.
- c) Voor de andere kassen (b.v. Kerkhulp) het niet wel mogelijk is om eene begrooting te maken.

Alzoo besloten.

Zaken uit het Rapport van het Curatorium.

I. Inzake wat te doen met het oude schoolgebouw aan Franklin Street, adviseert uwe Comm. naar het rapport van het Curatorium (Art. 4a) te handelen.

Besloten.

II. Art. 6, *College President*. Het Curatorium op zijn laatstgehouden vergadering sprak uit de noodzakelijkheid van een President voor het College en de Preparatory School, en adviseert daarom:

- a) De Synode besluite tot het benoemen van een College President.
- b) De Synode drage aan het Curatorium op de uitvoering zoowel wat de benoeming van den persoon als de regeling van zijn arbeid aangaat.

Uwe Comm. adviseert de Synode naar het rapport van het Curatorium te handelen.

Gronden, waarom de Comm. een "College President" wenschelijk acht:

- A. (1) Ter vaststelling en uitvoering van het "educational policy."
- (2) Ter vereenvoudiging van het beheer der School.
- (3) Ter vertegenwoordiging naar buiten.

Besloten.

B. Verder is uwe Comm. van oordeel, dat de College President geen zeggenschap behoort te hebben over het Seminarie:

- (1) Omdat daardoor de verhouding tusschen College en Seminarie zou worden vervalscht.
- (2) Omdat de opleiding tot den Dienst des Woords een geheel eenige plaats inneemt, in bijzondere verhouding staat tot de kerken, en deswege in hare relatie tot het College hare volle zelfstandigheid moet behouden.

Besloten.

III. Inzake een Noot ten bedrage van \$300 tegen de gemeente Noordeloos, adviseert uwe Commissie te handelen naar het voorstel van het Curatorium, van den volgende inhoud:

"Noot tegen de gemeente Noordeloos. Daar bestaat sedert 1878 een Noot ten bedrage van \$300.00 tegen de gemeente Noordeloos te betalen aan de Theologische School. Uit de correspondentie bleek dat die noot sedert 1878 reeds \$600 interest heeft

opgebracht; dat de gemeente slechts 18 huisgezinnen meer telt, en niet bij machte is die te betalen.

“Onder nadere approbatie der Synode besloot het Curatorium daarop, dat die schuld beschouwd worde als betaald te zijn, met deze voorwaarde, zoo te eenigen tijd de gemeente ophoudt te bestaan, dat dit bij verkoop van de “Church property” door de Trustees aan de Trustees der School \$300 zal uitbetaald worden, en dit laatste te waarborgen door een mortgage te geven zonder interest.”

Besloten.

ARTIKEL 33.

Het *Reglement voor Deputaten Curatoren* wordt vastgesteld en aangenomen als volgt:

Artikel 1.

De Deputaten-Curatoren van de “Theological School and Calvin College” der Christelijke Gereformeerde Kerk, worden gekozen door de Synode op voordracht der Classes. Iedere Classis is vertegenwoordigd door twee Curatoren. De helft treedt om de twee jaar af, doch is herkiesbaar.

Artikel 2.

De Deputaten-Curatoren kiezen op hunne jaarvergadering uit hun midden een President, Vice-President, Secretaris en Adjunct-Secretaris. Behalve de President, zijn de aftredende leden van het Moderamen herkiesbaar.

Artikel 3.

De Deputaten-Curatoren ontvangen hunne opdracht van de Synode. Als zoodanig behartigen zij de belangen der Theologische School en van Calvin College en dragen zorg:

- a) dat het Reglement voor de Theologische School en Calvin College worde nageleefd; inzonderheid dat het onderwijs gegeven worde in overeenstemming met Art. 5 van dat Reglement;
- b) dat het onderwijs, zoowel in Calvin College als in de Theologische School, gegeven worde in volkomen overeenstemming met de Belijdenisschriften der Chr. Geref. Kerk.

Artikel 4.

De Curatoren vergaderen jaarlijks aan het einde van het schooljaar, in de maand Juni. De werkzaamheden van deze vergadering bepalen zich:

- a) tot het afnemen van examens;
- b) tot het beheer der inrichting in de gewone "business meeting."

Artikel 5.

Voor het afnemen van de examens zullen de volgende bepalingen gelden:

- a) Alle examens in Preparatory School en College, behalve die voor de "graduates" in het laatstgenoemde departement zullen worden afgenomen door de Faculteit, die ook over den uitslag beslist.
- b) Een Examen-Commissie van vijf personen, die de leiding heeft en het recht van navragen, zal het Curatorium vertegenwoordigen bij de examens van de "graduates" in het College in de volgende vakken: Algemeene en Nederlandsche Geschiedenis, Psychologie en Logica, Geschiedenis der Philosophie, Gereformeerde Geloofsleer, Nederlandsche en Engelsche Taal- en Letterkunde. De Faculteit neemt dit examen af. De beslissing blijft aan het volle Curatorium na het rapport van de Examen-Commissie en het oordeel van de Faculteit te hebben gehoord.
- c) De examina der theologen worden door de Faculteit afgenomen, deels schriftelijk en deels mondeling. Het schriftelijk werk zal door de Examen-Commissie worden nagezien, terwijl de mondelinge examens worden afgenomen, gedeeltelijk in het bijzijn der Examen-Commissie, en gedeeltelijk in tegenwoordigheid van het volle Curatorium. De volgende regeling zal hiervoor gelden:
 - 1. Schriftelijk zullen zijn de examens in het Hebreeuwsch, het Nieuw Testamentisch Grieksch, de Bijbelsche Geschiedenis I-III., de Hermeneutiek, de Algemeene Kerkgeschiedenis I-II, de Zendingswetenschap, het Kerkrecht, de Encyclopaedie, de Homiletiek I, de Liturgiek, de Catechetiek en de Poimeniek.

2. Mondeling examen zal worden afgenomen:

- a. in het bijzijn van de Examen-Commissie, in de Isagogiek I-II, de Algemeene Kerkgeschiedenis III, de Dogmengeschiedenis en de Homiletiek II; en
- b. in tegenwoordigheid van het volle Curatorium, in de Isagogiek III, de Exegese, de Amerikaansche Kerkgeschiedenis, de Geschiedenis der Christelijke Gereformeerde Kerk in Amerika, de Dogmatiek, de Ethiek en de Kerkregeering.

Over den uitslag van alle examens en over de beroepbaargestelling beslist het Curatorium, nadat het de "standings" der Professoren geraadpleegd en het oordeel der Examen-Commissie over het schriftelijk werk gehoord heeft.

- d) De Faculteit zorgt, dat volledige lijsten van al de onder b en c- genoemde examinandi, met hunne respectieve "standings" bij den aanvang van de in dit Artikel genoemde werkzaamheden aanwezig zijn.
- e) Het Curatorium zal de "graduates" der "Seminary Preparatory Course" van het "College Department" onderzoeken met het oog op hunne toelating tot de studie der Theologie.

Gronden:—

- a) Dit Artikel, zooals het door de Commissie voor het Reglement voor de Deputaten-Curatoren is voorgesteld, maakt blijkbaar onderscheid tusschen Dogmatiek en Exegese aan den eenen kant, en de overige vakken in de theologie aan den anderen kant, een onderscheid, dat naar het oordeel uwer Comm. niet bestaat.
- b) Uwe Comm. is van oordeel, dat, zolang onze School een kerkelijke inrichting is, de Kerk door het Curatorium toezicht behoort te hebben op het gehalte van al het onderwijs, zooals dat uitkomt in de examens van alle vakken.
- c) Bovendien is er in 1916 een Commissie benoemd (zie Acta 1916, Art. 30b, p. 28) om zich heel de zaak der examens, zoowel de School- als de Classicale examens, in te denken, welke Commissie eerst wellicht op de volgende Synode zal rapporteren.

Artikel 6.

Bij gunstigen uitslag van bovengenoemd examen, stellen de Curatoren de Candidaten beroepbaar voor de Kerk.

Artikel 7.

Het Curatorium ontvangt en behandelt de rapporten van den Rector en Principal, van de Commissie van Toezicht, van den Educational Secretary, van de Commissie van Financiën, van den Penningmeester, van den Bibliothecaris, en van de Commissie van Gebouwen en Gronden.

Artikel 8.

Het Curatorium komt ter Synode met een voorstel ter bepaling van de traktementen der Professoren en Instructors, van den College President en Educational Secretary, en bepaalt zelf de bezoldiging van de Tutors en den Janitor.

Artikel 9.

Het Curatorium benoemt de professoren en instructors van het "Preparatory and College Department," en draagt bij eventuele vacature of voor een nieuwen leerstoel in de Theologische School, één of meer personen aan de Synode voor, geschikt geacht voor de betrokken vakken.

Artikel 10.

Op voordracht der Theologische professoren stelt het Curatorium den Theologischen cursus vast. Eveneens stelt het Curatorium op voordracht der Literarische professoren den cursus vast voor het College en voor de Preparatory School.

Ook stelt het Curatorium het aantal lesuren in het curriculum vast voor de professoren en instructors in overleg met de respectieve Faculteiten.

Artikel 11.

Het Curatorium kiest uit zijn midden ieder jaar een Commissie van Toezicht bestaande uit vier leden. Deze Commissie werkt naar een eigen Reglement.

De Commissie van Financiën wordt ieder jaar gekozen, bestaande uit drie leden van het Curatorium, welke nog twee andere kiezen buiten het Curatorium, vormende een Commissie van vijf leden. Deze Commissie werkt naar een eigen Reglement.

De Commissie voor Gebouwen en Gronden wordt ieder jaar gekozen en bestaat uit drie leden.

De Bibliothecaris wordt door het Curatorium gekozen voor den tijd van vier jaren. Hij werkt naar een door het Curatorium vastgesteld Reglement.

De Penningmeester der School wordt gekozen voor een termijn van vier jaren onder door het Curatorium te bepalen borgstelling en salaris.

Artikel 12.

Ter behartiging van sommige bijzondere zaken kunnen de gezamenlijke Deputaten-Curatoren van Michigan en Illinois (Curatorium Contractum) een deel van den arbeid van het Curatorium verrichten.

De Curatoren van Michigan en Illinois zijn daarbij aan de volgende regels gebonden:

- a) dat zij volgens opdracht van het Curatorium in Juni, in de laatste week van Februari zullen vergaderen ter benoeming of herbenoeming van professoren en instructors voor de Preparatory School en het College, opdat tegen den eersten Maart voorziening kan gemaakt worden in eventueele vacatures; (Synodale Acta, 1914, Art. 39, I.)
- b) dat zij in den gewonen regel geen andere zaken zullen afdoen dan die hun door het volle Curatorium ter behandeling zijn opgedragen;
- c) dat zij, ingeval onverhoopt in den loop van het schooljaar er zaken voorkomen die eene spoedige afdoening eischen, de door hen genomen besluiten niet zullen uitvoeren vóór dat zij langs den weg van correspondentie zich verzekerd hebben, dat de meerderheid van al de Curatoren aan die besluiten hare goedkeuring hecht, met dien verstande dat de Curatoren binnen twee weken hun antwoord aan den Secretaris zenden.
- d) dat zij van al hunne besluiten en handelingen zoo spoedig mogelijk mededeeling aan al de andere Curatoren zullen doen.

ARTIKEL 34.

In verband met het verzoek van het Curatorium gericht aan Prof. Kuiper om zijn bedanken terug te nemen, adviseert uwe Commissie als volgt:

- (1) Prof. Kuiper te ontslaan van zijn 10 uren onderwijs in de Algemeene Geschiedenis.
- (2) Te trachten hem te bewegen zijn lesuren in de Amerikaansche Geschiedenis in het tweede jaar te houden.
- (3) Zes uren college-werk aan de tegenwoordige college-uren van Prof. Kuiper toe te voegen.
- (4) De overige ondergeschikte punten, zooals Krans, huisbezoek, enz., over te laten aan de regeling van de Faculteit in overleg met de Commissie van Toezicht.
- (5) Deze voorstellen zijn gemaakt op de conditie dat de Faculteit deze regeling goedkeurt.
- (6) Voorts adviseert uwe Commissie dat ingeval Prof. Kuiper zijn bedanken mocht terug trekken, zijn salaris verhoogd worde tot \$1,900.

(Zie verder over deze zaak en de beslissingen daaromtrent, de Artikelen 43 en 48.)

ARTIKEL 35.

Besloten Donderdagnamiddag geene zitting te houden, om dan de eerste steenlegging bij te wonen van het nieuw gebouw der Christian Psychopathic Hospital te Cutlerville. (Zie Art. 57.)

Ds. K. Kuiper sluit deze sessie met dankzegging.

NAMIDDAG ZITTING, 25 JUNI.

ARTIKEL 36.

Nadat de Synode den Morgenzang, vs 4, heeft gezongen, opent Ouderling Notier de samenkomst met gebed.

ARTIKEL 37.

Aan de orde wordt gesteld het rapport der Comm. voor *Varia*, Ds. Holwerda, rapporteur. Het wordt vastgesteld en aangenomen als volgt:

I. Instructie Cl. Pacific inzake Applaudiseeren.

Uwe Commissie, meenende dat de tijd voor censure over het gebeurde in 1916 met het sluiten dier Synode is voorbijgegaan, instemmende met de algemeene strekking van de instructie van Classis Pacific, adviseert der Synode op deze Instructie niet in te gaan, aangezien het applaudiseeren in onze Synodale Vergaderingen geen algemeene gewoonte is, en bij bijzondere gelegenheden hiervoor ruimte behoort te worden gelaten.

Besloten.

II. Instructie Cl. Sioux Center—Emeriteering Ds. Jonker.

Uwe Commissie adviseert der Synode dat het verzoek van Classis Sioux Center in betrekking tot Ds. Jonker niet worde ingewilligd:

- a) Het valt niet onder Art. 13, D. K. O.
- b) En dat de beroeping voor Geestelijke Verzorger van Stichtingen dient te geschieden door een der naburige kerken in overleg met het betrokken bestuur. Zie Art. 6, D. K. O.

Besloten.

III. Classis Hudson—Ds. Muyskens.

Uwe Commissie adviseert der Synode het besluit van Classis Hudson om Ds. Muyskens tijdelijk Emeritaat te verleenen, te approbeeren, met dien verstande, dat deputaten voor de uitvoering van Art. 13, D. K. O., gemachtigd worde finantieele steun te verleenen inzooverre zulks noodig blijkt.

Besloten.

IV. Instructie Classis Zeeland, Reglement Emeritus Kas.

Uwe Commissie adviseert der Synode eene Comm. te benoemen, die de volgende Synode diene met een welomschreven Concept Reglement, omdat het noodig is dat uit het beginsel in Art. 13 D. K. O. geheel het Reglement zuiverder ontwikkeld worde.

Besloten. (Zie Art. 76.)

V. Emeritaat Dss. Meyer, Plesscher, Van Wesep, en A. J. Brink.

De Synode besluite eervol emeritaat toe te kennen aan Ds. A. W. Meyer, met eene subsidie van \$1,000, omdat ZEW. altoos

onder geneeskundige behandeling is. Ook Ds. J. Plesscher ontvangt eervol emeritaat. Evenzeer Ds. H. Van Wesep, met \$600 subsidie. Ds. A. J. Brink's subsidie worde gesteld op \$850.

Besloten.

VI. Emeritaat Ds. J. B. Van den Hoek.

Uwe Commissie adviseert dat Ds. Van den Hoek eervol emeritaat worde verleend, ofschoon de approbatie der Synode niet door de Classis werd aangevraagd, en dat hem \$700 steun per jaar worde gegeven.

Besloten.

VII. Classis Orange City—Mrs. Huizingh.

De Synode besluite Mrs. Huizingh met \$350 per jaar te steunen.

Besloten.

VIII. Classis Sioux Center—Mrs. Stadt.

1) Mrs. Stadt worde met \$350 per jaar gesteund.

Besloten.

2) Wat betreft de laatste zinsnede der Instructie, *besloten* te verwijzen naar Art. 8, Synodaal Reglement, Emeritus Kas: "De Board zal voorloopig, de Synode voor vast, het bedrag bepalen, na op de meest bescheiden wijze kennis genomen te hebben van den finantieelen toestand en de krachten van hen die ondersteuning vragen."

IX. Aanslag-Verhooging.

Betreffende de Instructies van Sioux Center, Oost Friesland, Pacific, Illinois en Orange City aangaande de verhooging van den aanslag en mildere ondersteuning der Emeriti, adviseert uwe Comm. den aanslag te verhoogen tot 70 cent per huisgezin.

Gronden—18,000 huisgezinnen.....	\$12,600.00
Uitgaven	11,375.00

Besloten.

X. Instructie Cl. Orange City (bladz. 21 onderaan.)

In verband met het wijzigen van het Reglement "Emeritus Kas," verwijst uwe Commissie naar het advies van ons Rapport. Zie Artikel IV.

Besloten.

XI. Inzake wijlen Ds. Dekker.

Voor uwe Commissie kwam een aanvraag van Mr. S. Dekker, vader van wijlen Ds. A. Dekker, om ondersteuning voor de weduwe en haar kind. Uwe Commissie adviseert, dat de gewone weg volgens het Synodaal Reglement bewandeld worde.

Besloten.

Voortzetting *Varia* rapport, Art. 42.

ARTIKEL 38.

Dr. J. Van Lonkhuyzen spreekt de vergadering toe, nadat een brief van ZEW. door den Voorzitter gelezen is.

Van Prof. Berkhof komt bericht dat hij bedankte als hoofd-redacteur der *Wachter*. Verwezen naar de Publication Comm., evenals een brief van Prof. Kuiper rakende zijne benoeming als redacteur der rubriek "Beschouwingen en Critieken." Zie verder Art. 44.

Van de broeders Beets, Bolt, Ghysels, Groen en Keizer komt bericht dat zij hunne benoemingen (Art. 23 dezer Notulen) aannamen.

ARTIKEL 39.

Ds. Westervelt sluit de namiddag sessie met dankgebed.

WOENSDAGMORGEN, 26 JUNI.**ARTIKEL 40.**

Zingen van Ps. 84: 3. Ds. Danhof doet het gebed.

Voor Ouderling Iedema neemt Ouderling Miedema zitting.

De Notulen der zittingen van Dinsdag worden gelezen, en na rectificatie, goedgekeurd.

ARTIKEL 41.

Komt in bespreking de *Geestelijke Verzorging der Militairen*, waaromtrent instructies waren ingediend van Cl. Illinois, Grand Rapids Oost en Zeeland.

Beslotens (1) Eene Centrale Commissie te benoemen met dit mandaat:

- a) Om al het gemeenschappelijk werk op dit terrein te regelen, zooals "Overseas Service," en het werk in de kampen waar nu nog niet gearbeid wordt, en hiervoor eene *Algemeene Kas* op te richten.
- b) Om als Bureau van Informatie voor geheel het terrein te dienen, en de verschillende locale commissies voor dit werk met advies te dienen.

(2) Dat het werk betreffende de "Overseas Service" uitgevoerd worde zooals dit door de Comm. van Michigan wordt voorgesteld in het volgend:

REPORT of the Committee appointed to investigate the possibility of sending Chr. Ref. army pastors to work among the troops in France.

Our mission took us first of all to the *War Department* in Washington. Consultation with three different departments brought out the following facts:

- 1) That the present legislation provides for only three kinds of workers with the Expeditionary Forces, viz.,
 - a) Regular army chaplains.
 - b) Red Cross workers.
 - c) Y. M. C. A. workers.

Only persons officially connected with one of these forces are given passports. Our men would be given opportunity to work with the overseas forces if they could get there. But the Government will not give the passports.

- 2) That there is at present no opportunity for our Church to get appointments for army chaplains. Our Church is classified at Washington among the Miscellaneous Churches. If a bill now before Congress is passed, 400 more chaplains will be needed at once. About 20 appointments will be held open for Miscellaneous Churches. If they are not taken up in a short time, the opportunity for these Churches is again taken away.

We next visited the Red Cross Headquarters which are also at Washington. Here we visited two departments and received the following information:

- 1) That the Red Cross is trying to send 25 chaplains for base and evacuation hospitals in France each month. At present they are not getting applications fast enough.
- 2) No salaries are paid, but \$200 is advanced for equipment, uniform, etc., and expenses are taken care of up to \$150 a month. This includes lodging, transportation, etc. Organizations sending these men are expected to take care of their salaries.
- 3) Men are taken into the Red Cross for not less than one year of service.

We then called several times on the National War Work Council in New York. This organization is trying to send 500 men a month during May, June and July for overseas duty.

As with the Red Cross, no salary is paid. But expenses are taken care of up to \$75 a month, and transportation is provided. If the local church or organization helps to pay the expenses, men will be accepted for service for a half year. Otherwise a full year of service is required.

In both the Y. M. C. A. and Red Cross service, applicants must be able to pass the physical examination. They may not have German names. They may have no German ancestors. A man's parents or grandparents, nor his wife's parents or grandparents, may have been born in Germany. The government will not give civilian passports to such persons.

In consulting with each of these three organizations, we kept the question in the foreground as to what opportunity our men would have to specialize on work among the soldiers of the Reformed faith. We found that this is out of the question. The men will be placed where they are needed most and where they individually can give the best service. The only way they can serve our boys will be by coming across them incidentally.

In view of this, your Committee recommends that steps be taken to get some of our men into each of these three branches of service. It is the only way in which we can have any assurance of our men reaching our boys. And at the same time we will be doing our part as Church in serving the general spiritual needs of our overseas troops.

The need of this work should be presented to our people through the Church papers. Our Synod should make an appeal

for workers, and either a special committee or the Synodical Committee should take charge of this work. The expense to be taken care of by a general Church Fund."

De Synode *besluit* niet alleen dat het werk overzeesch worde uitgevoerd volgens dit rapport, maar aanvaardt evenzeer het advies der Commissie van praeadvies:

"Dat wij tevens lid worden van de *Federal Council of the Churches of Christ in America*, om deze zaak te bevorderen:

- (1) Om ons eene officieele "standing" te geven onder de Kerken.
- (2) Omdat het Rode Kruis alleen door dat lichaam arbeidt.
- (3) Omdat door dit niet te doen één van de drie wegen wordt afgesneden, om in de "Overseas Service" mede te doen.

Besloten.

ARTIKEL 42.

XIII. De bespreking van **Varia** wordt voortgezet.

De Synode *approbeert* het doen des Boards; zie zijn Rapport, Bijlage VII., betreffende extra uitgaven aan Ds. A. J. Brink, Mrs. Kett en een Emeritus-leëraar, alsmede de verhooging der toelage van Ds. G. Broene en de voorloopige subsidie toegekend aan Dss. Plesscher en Van Wesep, (zie Art. 37, onder V., hierboven). Ook de verhooging van 25% bij den aanvang des jaars en voorts de subsidie lijst die wordt aanbevolen, behalve de *wijzigingen* door de Synode aangebracht, (zie bovengenoemd Art. 37).

Op het voorstel om Classis Hackensack te verzoeken de verschuldigde gelden aan te zuiveren—zie Board rapport—gaat de Synode niet in.

XIV. Kerkgezag, Agendum, bl. 22, Cl. Pacific.

Uwe Commissie adviseert der Synode eene Commissie te benoemen voor deze zaak, om op de volgende Synode to rapporteeren, met dien verstande, dat er leden dier Commissie zijn in 't Westen met 't oog op Classis Oost Friesland, en evenzoo leden dier Commissie zijn in 't Oosten met het oog op Classis Hackensack.

Besloten. (Zie Art. 76, *Benoemingen*.)

XV. Individual Communion Cups.

Uwe Commissie adviseert in dezen geene bepaling te maken, maar het aan de wijsheid der betrokken kerkeraden over te laten. Omdat het aantal bekens geen wezenlijk, maar slechts gradueel verschil is, en derhalve tot middelmatige dingen behoort.

Besloten.

XVI. Hymns, Cl. Grand Rapids West.

—“Synod provide a suitable volume of hymns for use in the Sunday Schools.”

Uwe Commissie adviseert op deze Instructie niet in te gaan.

Besloten.

XVII. Brand Assurantie. Cl. Zeeland, pag. 22 onder.

Daar de Synode van Chicago, 1914, naar aanleiding van een Instructie van Sioux Center, eene Commissie voor deze materie benoemde, (Acta 1914, pp. 15 en 83), doch die niet een rapport bracht ter Synode van 1916, adviseert uwe Commissie in verband met de Instructies Zeeland, eene nieuwe Commissie te benoemen, om de volgende Synode met een welomschreven rapport te dienen.

Besloten. (Zie Art. 76, Benoemingen.)

XVIII. Rapporten.

Verschillende Rapporten werden Uwe Commissie in handen gelegd.

- a) Rapport der Synodale Commissie. Uwe Commissie, het Rapport gelezen hebbende, adviseert het goed te keuren. (Bijlage I.)
- b) Rapporten der naar de Correspondentie Kerken gedeputeerde broeders, in het rapport der Synodale Commissie genoemd. Na voorlezing ervan worden deze door de Synode voor kennisgeving aangenomen, alsook de mededeeling dat het vierjarig termijn van den Stated Clerk wederom ten einde liep. (Zie Art. 76).
- c) Evenzeer voor kennisgeving aangenomen een schrijven namens de Gen. Synode der Geref. kerken in Nederland, van den volgenden inhoud:

WelEerwaarde en Eerwaarde Heeren:—

Namens het Moderamen van de Generale Synode van "de Gereformeerde Kerken in Nederland," gehouden te Rotterdam, heb ik de eer U mede te deelen dat de Synode kennis nemende van het verzoek van *de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk in Noord-Amerika* om advies in zake de uitoefening van de tucht na *ongeoorloofde echtscheiding* en daarop gevolgd nieuw huwelijk, en overwegende, dat het niet wel aangaat, reeds op deze Synode over te gaan tot het geven van advies, wijl de behandeling dezer kwestie, samenhangend met zoovele ingewikkelde en ernstige problemen, niet genoegzaam is voorbereid, besluit deputaten te benoemen met de opdracht:

- a) De volgende Synode te dienen van advies aangaande deze zaak.
- b) Hun rapport een half jaar vóór de volgende Synode ter kennis der Kerken te brengen.
- c) Van dit besluit kennis te geven aan de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerk in Noord-Amerika.
- d) Voor den arbeid dezer deputaten een crediet toe te staan tot een maximum van f 400.

Tot deputaten in deze zaak benoemt de Synode: Prof. Dr. H. Bavinck te Amsterdam, Prof. Dr. H. H. Kuyper te Amsterdam, Prof. Dr. H. Bouwman te Kampen, Prof. Dr. J. Ridderbos te Kampen, Prof. Dr. F. W. Grosheide te Amsterdam, Prof. Mr. A. Anema te Amsterdam, Ds. J. H. Landwehr te Rotterdam (met de samenroeping belast) en Ds. B. van Schelven te Amsterdam.

Met broedergroete en heilbiede,

Uw dw. broeder in Christus,

DR. G. KEIZER, Sec. der Synode.

XIX. Dyk-Jonkman.

Bij uwe Commissie is ingekomen een brief van de aanneemers van ons schoolgebouw, de Firma Dyk-Jonkman, met het verzoek om vergoeding t.o.v. hun verlies, geleden door het bouwen onzer School, welk verlies volgens hen nagenoeg \$7,000 beloopt. Na inzage van dezen brief genomen en Broeder Jonkman zelf hierover gehoord te hebben, adviseert uwe Commissie hun verzoek niet in te willigen.

Gronden:

- 1) Een groote firma moet rekenen op kansen van winsten en verlies.
- 2) Om de billijkheid tegenover de andere inschrijvers.
- 3) Om de billijkheid tegenover de andere aannemers.

*Besloten.***XX. Mr. Balt.**

Uit het rapport *Kerkenorde* (zie Art. 52), wordt behandeld de zaak Balt.

Besloten Classis Hudson vrijheid te verleenen tot het onderzoek en de eventuele toelating van br. Balt.

Tevens *besloten* eene Comm. te benoemen om advies te geven inzake de beteekenis der uitdrukking in Art. VIII., D. K. O., "Indien het de Synode goedvindt," om op de a.s. Synode te rapporteeren. Aan deze Comm. wordt tevens opgedragen om aan te geven het karakter van het examen naar Art. VIII., D. K. O. (Zie Art. 76, voor de Commissie.)

Mr. Balt spreekt de vergadering toe.

ARTIKEL 43.

In verband met de zaak Prof. Kuiper (Art. 34), rapporteert de Theol. School Comm. nog dat de faculteit van oordeel is, dat punt 4 op de volgende wijze gewijzigd diende te worden:

4) In de andere werkzaamheden: huisbezoek, session room, Krans, en wat er verder mag zijn, deele Prof. Kuiper natuurlijk gelijkelijk in den arbeid met de andere literarische Professoren, hetzij in die werkzaamheden veranderingen mogen worden aangebracht of niet.

Besloten.

Voorts meende de Faculteit dat het volgende punt aan deze voorstellen diende te worden toegevoegd:

5) Ingeval Prof. Kuiper geen twaalf uren les geeft in het College, moet hij zijn uren aanvullen met werk van verwante vakken uit de Preparatory School.

Uwe Commissie adviseert het advies van de Faculteit op te volgen.

Besloten.

Verder adviseert uwe Commissie punt 6 aldus te veranderen: Ingeval Prof. Kuiper zijn bedanken mocht terugtrekken, zijn salaris te verhoogen tot \$2,300.

Besloten.

Eindelijk stelt uwe Commissie voor dat aan Prof. Kuiper tijd van beraad gegeven worde tot de volgende zitting.

Besloten. Zie verder Art. 48.

ARTIKEL 44.

Aangaande de benoeming van Prof. Berkhof als hoofdredacteur van *De Wachter* (Art. 38), rapporteert de Pub. Comm., na bespreking met de broeders, het zoo te hebben geregeld, dat Prof. Kuiper hoofdredacteur zij, met behoud der rubriek *Critieken en Beschouwingen*, waarvoor hij reeds benoemd was (Art. 23). Zijne artikelen zullen dan de zoogenaamde "Editorials" zijn. Prof. Berkhof liet zich vinden om de artikelen te leveren over *historische en dogmatische onderwerpen*.

Alzoo besloten.

ARTIKEL 45.

Besloten avondzitting te houden van 8 tot 10 p. m.

Ds. H. Hoeksema sluit deze sessie met dankgebed.

NAMIDDAGZITTING, 26 JUNI.

ARTIKEL 46.

Gezongen Ps. 25:2. Prof. Berkhof opent met gebed. Notulen van de morgenzitting gelezen, gerectificeerd en geapprobeerd.

ARTIKEL 47.

Ds. J. Van der Werp (zie Art. 29, 3), spreekt de Synode toe, waarna zijne zaak wordt behandeld.

De Synode verleent adhaesie aan wat Pella deed in dezen. Op Br. Van der Werp's verzoek wordt hem een *getuigenis* ter hand gesteld.

ARTIKEL 48.

Prof. Kuiper meldt aanname zijner benoeming als hoofdredacteur der *Wachter* (Artt. 23, 38, 44), en doet enkele vragen in

betrekking tot de terugname van zijn ontslag als professor. Verwezen naar de Comm. voor Praeadvies. Later berichtte hij dat hij volhardde bij zijn bedanken als professor. (Artt. 34 en 43).

Prof. Berkhof deelde mede dat hij de benoeming aannam als redacteur der in Art. 44 genoemde rubriek.

ARTIKEL 49.

Dr. W. F. Martin spreekt namens de Council of National Defense (Art. 11), de Synode toe over het Regeerings Program "To Prevent and Cure Venereal Diseases." Hij wordt door den Scriba beantwoord.

ARTIKEL 50.

Ouderling Dykhuizen sluit deze zitting met dankgebed.

AVONDZITTING, 26 JUNI.

ARTIKEL 51.

Nadat de Synode Ps. 86: 6 heeft gezongen, opent Ds. P. A. Hoekstra met gebed.

ARTIKEL 52.

Aan de orde wordt gesteld het Rapport der Comm. van Praeadvies *Kerkenorde*, bij monde van Ds. Van Vliet.

Het wordt vastgesteld en aangenomen als volgt:

Eerwaarde Vaders en Broeders:—

Uwe Comm. heeft de eer en het genoegen het volgende als haar Rapport der Synode aan te bieden.

I. Classis Sioux Center vraagt, of bij eventueele herstelling van een uit het ambt ontzet Dienaar des Woords, daarin dezelfde Classis die afzette handelend moet optreden; zooals ook af te leiden schijnt te zijn uit de handeling der Synode van 1906 (zie Acta, slot van Art. 43, p. 27), dan wel of dit ook naar een andere Classis kan verwezen worden? En zoo dit laatste het geval is, vraagt zij verder, wat zeggenschap heeft dan de Classis die uit het ambt ontzette, nog in deze zaak? En zij verklaart dit te vragen in verband met een concreet geval.

Het advies uwer Comm. is als volgt:

De Synode spreke uit, dat als regel de herstelling van af-

gezette Dienaren des Woords moet geschieden door dezelfde Classis, die heeft afgezet.

Onze grond voor dit advies is, dat de Classis die heeft afgezet, het best bekend is met de redenen die tot afzetting hebben doen besluiten. Zij kent de historie, zij heeft daarvan de Notulen en andere actestukken, in haar midden zullen zich gewoonlijk nog de meeste getuigen bevinden van de behandeling der zaak. En uwe Comm. meent dat dit een punt is van overwegend belang. Een afgezet Dienaar des Woords kan op de vergadering van een andere Classis dingen voorbrengen om zijn herstelling te bevorderen, die sterk voor zijn herstelling pleiten, maar over welker waarheid en gegrondheid die Classis niet oordeelen kan, omdat zij de zaak niet behandeld heeft en geen actestukken bezit. Dan komt zij er licht toe om op het woord van den afgezetten Dienaar des Woords af te gaan, doch om later gewaar te worden, dat zij zich daardoor heeft laten leiden tot een handeling, die niet te rechtvaardigen is. En in de herstelling van een afgezet Dienaar des Woord, vooral wanneer die afzetting geschied is om redenen de moraliteit betreffende, moet niet gehandeld worden dan met de grootste omzichtigheid en voorzichtigheid.

Wij kunnen hier bijvoegen, dat ook de Presb. Church in the U. S. A. de bepaling heeft, dat herstelling zal geschieden "only by the judicatory inflicting the censure, or with its advice and consent."

Zoover ons bekend is, hebben de Synoden der Geref. Kerken in Nederland in ouden of nieuwen tijd, zich hierover niet beslist en duidelijk uitgesproken. Die van Embden, 1571 (Art. 34), Dordrecht, 1578 (Art. 101), en Middelburg, 1581 (P. Vr. 41), hebben alleen gezegd, dat de herstelling, zooveel het de Ministers aangaat, door de Classis zal beoordeeld worden. De Part. Synode van Gouda, 1620, echter, verwees een afgezet predikant, die bij haar herstelling aanvroeg, naar Gelderland, naardien hij door die Synode was "gedeproteerd" (Archief voor de Kerkelijke Geschiedenis, VII., p. 126). En zelfs omtrent de opneming *als lidmaat* van om Remonstrantisme afgezette Predikanten bepaalde de Part. Synode van Rotterdam, 1524, dat zij niet geschieden zou "dan met voorweten van de Kerk en Classis, waaronder zij hadden geressorteed" (Archief, VII., p. 162, 170).

Aangenomen.

II. De zaak Balt. Zie Art. 42.

III. Aangaande de instructie van Cl. Holland ten aanzien van de Synodale wijze van werken (Agendum, bl. xvii.), oordeelt uwe Commissie:

- a) Dat deze Synode, door meer dan een vollen dag beschikbaar te stellen voor sectie vergaderingen, reeds op voldoende wijze gezorgd heeft voor wat Cl. Holland begeert.
- b) Dat dan de nu ingestelde wijze van werken de voorkeur verdient boven die welke door de Classis Holland wordt voorgesteld, aangezien deze gedrukt wordt door bezwaren die niet denkbeeldig zijn. Met name acht uwe Comm. de wijze waarop Classis Holland voorstelt dat de benoeming van Comm. van Praeadvies zou geschieden, niet zonder gevaar. Niet te ontkennen toch is, dat op die wijze "politiek" in die benoeming wel eens een bedenkelijke rol zou kunnen spelen.

- c) Dat de wijze van werken door de Synode van 1918 gevolgd tot algemeenen regel worde verheven. Deze *regel* is als volgt:

- (1) Op Woensdagmorgen vergadert de Synode tot het kiezen van een moderamen, en het benoemen van een Commissie voor Commissies van Praeadvies. Daarna verdaagt de Synode om de benoemde Commissie gelegenheid te geven te vergaderen.
- (2) Op Woensdagnamiddag vergadert de Synode weer ter goedkeuring van het rapport der Commissie voor Commissies van Praeadvies. Daarna verdaagt de Synode tot Vrijdagmorgen om de Commissies van Praeadvies gelegenheid te geven hare rapporten op te stellen.
- (3) De rapporten van de Commissies van Praeadvies worden zoo spoedig mogelijk ingediend bij de bestaande Commissie voor Publicatie Zaken, die er voor zorgt dat alle rapporten, netjes gedrukt, den afgevaardigden ter hand gesteld worden.

Besloten.

IV. Ten einde het mogelijk te maken, dat de verschillende voorstellen van het Curatorium en van de Zendings Boards ook door Kerkeraden en Classes worden overwogen, eer ze ter beslis-

sing aan de Synode worden voorgelegd, stelt Classis Muskegon voor den tijd van het vergaderen der Synode te verschuiven van Juni tot het laatst van Augustus of het begin van September.

De wensch van deze Classis, ten aanzien van de voorstellen van het Curatorium en van de Zendings Boards, zal zeker door ons allen worden gedeeld, maar uwe Comm. heeft bevonden, dat een plan om de Synode te houden in Augustus of September eenvoudig onuitvoerbaar is. Broeders uit het Westen hebben ons verzekerd, dat dan de werkzaamheden op het veld het aan Westersche ouderlingen onmogelijk zouden maken de Synode bij te wonen. Dit is, dunkt ons, afdoend.

Bovendien valt nog te betwijfelen of dat plan nog wel de gewenschte gevolgen zou hebben. Indien niet het Curatorium, dan zouden toch allicht de Zendings Boards, ter besparing van reiskosten, evenzeer hun vergaderingen gaan uitstellen tot Augustus of September.

Op deze gronden *besluit* de Synode er niet op in te gaan.

V. Classis Orange City dringt er op aan, dat *Particuliere Synoden* zullen worden ingesteld. Zij acht die noodig ter wille van de uitbreiding onzer Kerk, en meent dat daardoor de Synode Generaal beter werk zou kunnen doen, en dat daardoor de onkosten voor de Kerk verminderd zouden worden.

Nu is nog maar betrekkelijk kort geleden, het was op de voorlaatste Synode, die in 1914, door een Comm. door de Synode van 1912 speciaal daartoe benoemd, een uitgewerkt rapport ingediend (zie Agendum Synodi, 1914, bl. 35), en op de daarin aangegeven gronden is door die Synode besloten "althans voorloopig niet tot het institueeren van Particuliere Synoden over te gaan." (Acta 1914, bl. 50.)

Dat nu reeds de toestanden zoodanig zouden veranderd zijn, dat de bezwaren, in dat Rapport genoemd, niet meer zouden bestaan, kan allerm minst worden gezegd.

Redenen genoeg derhalve om de Synode te adviseeren ook op deze zaak niet in te gaan.

Alzoo besloten.

VI. Classis Hudson wil bij de Overheid aangedrongen hebben op de instelling van een *Nationalen Biddag*.

Zulk een voorstel is eveneens ingediend bij de Synode van

1906, en volgens Art. 103 van haar Acta, droeg deze Synode aan haar Synodale Commissie op "een schrijven te richten aan de Kerken dezès lands met het doel om te coöpereren, dat de regering dezès lands een voorjaarsbiddag voor het gewas, enz., uitschrijve, gelijk zij dat doet met den najaarsdankdag." In het rapport der Synodale Comm. voor de volgende Synode (1908), is aangaande deze zaak niets te vinden, en het gevolg schijnt geweest te zijn, dat zij in de doofpot gekomen is.

Mocht de Synode zich genegen gevoelen om naar den wil van Classis Hudson te handelen, dan zou uwe Comm. adviseeren dat te doen op dezelfde wijze als waartoe de Synode van 1906 besloot. Vooral de gedachte om tot bereiking van dit doel te trachten de coöperatie van de Kerken dezès lands te verkrijgen, acht zij uitnemend. Mocht die verkregen worden, dan zou zulk een verzoek in Washington indruk maken, maar van een verzoek van onze kleine Kerk alleen zou niet veel te verwachten zijn.

Evenwel, waar nu de oorlog zoozeer de aandacht van onze Overheid bezig houdt, en het einde daarvan nog niet te zien is, adviseert uwe Comm. voor deze zaak een kalmer tijd af te wachten, en haar te laten rusten tot de volgende Synode.

Besloten.

VII. Classis Sioux Center verzoekt de Synode een specialen biddag uit te schrijven voor al onze kerken:

- a) omdat de tijden zoo ernstig zijn;
- b) omdat er behoefte is aan verootmoediging.

In overweging nemende dat na den tijd waarin door Classis Sioux Center dit besluit werd genomen, door onzen geachten President reeds een nationale biddag uitgevaardigd is, en, indien de oorlog mocht voortduren, te denken is dat dit nog weer zal geschieden, meent uwe Comm. dat er *als nu aan inwilliging van het verzoek dezer Classis geen behoefte bestaat.*

Besloten.

VIII. Tot zoover het aan uwe Comm. toegewezen gedeelte van de Rubriek *Kerkenorde*. Bovendien ontving zij een aantal *Rapporten*, om die te overwegen en dienaangaande de Synode

met advies te dienen. Deze Rapporten, negen in getal, zijn de volgende:

- (a) Het "Rapport der Commissie om aan te toonen het *Verband van de Zondagsschool tot de Kerk*." (Zie Agendum, bl. 26 v.v. Ook Bijlage XI., dezer Acta.)

1) Uwe Comm. adviseert dit stuk, met waardeering van den degelijken arbeid daaraan besteed, voor kennisgeving aan te nemen, en van de tot dat rapport behorende *zes stellingen* de eerste vijf als besluiten der Synode te aanvaarden, met slechts een enkele kleine wijziging, n.l. dat in de eerste stelling de woorden: "dan zal de Zondagsschool voor onze kinderen vrij overbodig wezen," aldus worden veranderd: "dan zal er voor onze kinderen aan de Zondagsschool minder behoefte zijn." Deze wijziging zal bij sommigen een bezwaar tegen die stellingen wegnemen.

Besloten.

2) *De zesde stelling* echter, die met name de stelling is welke bedoelt het verband van de Zondagsschool tot de Kerk aan te geven, kon uwe Comm. niet geheel bevredigen.

In die stelling wordt terecht onderscheid gemaakt tusschen:

- a) de Zondagsschool "als Evangelisatie-middel," anders gezegd, de missionaire Zondagsschool, en
- b) de Zondagsschool "als aanvulling of correctief van de huiscatechisatie," of de Zondagsschool op het eigen terrein der Kerk, de Zondagsschool als inrichting van religieus onderwijs voor verbondskinderen. Van de missionaire Zondagsschool wordt gezegd, dat zij moet uitgaan van de Kerk als instituut, en van de Zondagsschool binnen het eigen terrein der Kerk wordt gezegd, dat zij behoort uit te gaan van het particulier initiatief, onder strict kerkelijk toezicht.

Aan dit een en ander ligt blijkbaar het alleszins juist oordeel ten grondslag, dat *het karakter* eener Zondagsschool het verband bepaalt, waarin zij moet staan tot de Kerk. Zondagsscholen op het terrein der Kerk en Zondagsscholen buiten het terrein der Kerk zijn verschillend van karakter, en dienovereenkomstig wordt haar ook een verschillend verband tot de Kerk toegewezen.

Maar in de zesde stelling wordt aangenomen, dat *alle Zon-*

dagsscholen op het terrein der Kerk hetzelfde karakter dragen, en mitsdien in hetzelfde verband tot de Kerk moeten staan, want tusschen die wordt geen verder onderscheid gemaakt, en van die allen wordt gezegd, dat zij behooren uit te gaan van het particuliere initiatief. Wij vragen: Is dat juist? En het wil ons voorkomen, dat die vraag ontkennend moet beantwoord worden.

Want er zijn onder ons Zondagsscholen, *die uitgaan van den Kerkeraad*, met uitsluitend Kerkeraadsleden als onderwijzers, tenzij uit nood ook anderen, die dan geacht worden hulpdienst te verrichten. Deze Zondagsscholen dragen dus het karakter van aanvulling of correctief—niet van de huiscatechisaties—maar *van de kerkelijke catechisaties*. Feitelijk worden zulke Zondagsscholen door de zesde stelling veroordeeld; zij laat voor zulke Zondagsscholen op het kerkelijk erf geen plaats, maar wil daar alleen Zondagsscholen die het karakter dragen van aanvulling of correctief van de huiscatechisaties en die opkomen uit het particulier initiatief. En tot het innemen van zulk een positie is er, naar het oordeel uwer Comm., geen recht.

Zij adviseert daarom deze zesde stelling aldus gewijzigd aan te nemen:

De Zondagsschool als Evangelisatie-middel moet uitgaan van de Kerk als instituut, dewijl Evangelisatie tot haar taak behoort. De Zondagsschool binnen het terrein der Kerk echter, de Zondagsschool voor de eigen kinderen der Gemeente, kan uitgaan beide van de Kerk als instituut of van het particulier initiatief, al naar het karakter dat zij draagt. Wil zij aanvulling of correctief zijn van de kerkelijke catechisatie, doende wat der Kerk is, dan geldt van haar in gelijke mate als van de catechisatie, dat zij moet uitgaan van de Kerk als instituut. Wil zij daarentegen aanvulling of correctief zijn van de huiscatechisatie, doende wat der ouders is, dan is zij verwant aan de christelijke school, en behoort zij gelijk deze uit te gaan van het persoonlijk initiatief. Of men kan omgekeerd zeggen: Gaat zij uit van de Kerk als instituut, dan is zij te beschouwen en in alles te behandelen als aanvulling of correctief van de kerkelijke catechisaties; en gaat zij uit van het particulier initiatief, dan is zij te beschouwen en in alles te behandelen als aanvulling of correctief van de huiscatechisatie. Ook in het laatste geval echter zal de Zondagsschool onder strict kerkelijk toezicht moeten staan.

Punt 2 wordt door de Synode *verworpen*.

De Synode *aanvaardt* de zesde stelling zooals door de Comm. (zie Agendum), geformuleerd met dien verstande dat de woorden "aanvulling of correctief" worden vervangen door "hulpmiddel."

Alzoo *besloten*. (Zie Bijlage XI. voor het bovengenoemd Rapport, *gewijzigd* als boven besloten.)

(b) Het "*Rapport der Commissie inzake den Eeredienst.*" (Zie Agendum, bl. 19 v.v.)

Het advies uwer Comm. is, dat de Synode de *conclusies* van dat Rapport aanvaarde en dienovereenkomstig handele, op de in het stuk aangegeven gronden. Daarbij vestigt zij de aandacht der Synode op het oordeel, dat de tot de bedoelde omvangrijke en gewichtige taak te benoemen Comm. niet een kleine maar een *breede Comm.* behoort te zijn. Zij meent met dat oordeel haar instemming te moeten betuigen. Aan te bevelen zal dan tevens zijn, dat zulke Commissieleden worden benoemd; die niet al te ver van elkander verwijderd wonen.

Besloten. (Bijlage XII. en Art. 76, *Benoemingen.*)

(c) Uit het "*Rapport der Commissie tot Nazien van de Duitsche Vertaling der Kerkenorde,*"

blijkt dat deze Comm. het niet doeltreffend geacht heeft om aan de Synode een lijst van naar haar oordeel aan te brengen verbeteringen voor te leggen. Dientengevolge is het voor ons onmogelijk iets aangaande deze vertaling te adviseeren, tenzij uwe Comm. zich aan het werk zou zetten, om zelve die vertaling van begin tot einde nauwkeurig en critisch na te zien, maar zij is overtuigd, dat dit niet tot haar taak behoort.

Zij stelt daarom aan de Synode voor de door de vorige Synode voor het nazien van de Duitsche vertaling benoemde Comm. te continueeren, en haar op te dragen met een lijst van de door haar noodig geachte verbeteringen de volgende Synode te dienen, in overeenstemming met Art. 44 der Acta van 1916. Voor de twee volgende jaren dienen dan ook de bepaling, dat de Duitsch-sprekende gemeenten zich zullen hebben te houden aan de vertaling zooals die bij de Synode van 1916 is ingediend. (Acta 1916, Art. 44.)

Besloten.

(d) Het "*Rapport der Commissie tot Nazien van de Engelsche Vertaling der Kerkenorde.*"

Hieromtrent passeert de Synode het volgend besluit:

Daar er nu groote behoefte is aan een getrouwe vertaling in het Engelsch van de Kerkenorde, dat de vertaling, die door de Comm. door de Synode van 1916 benoemd is gemaakt en voor de Synode van 1918 is ingediend, voorloopig (tot de a.s. Synode) voor de officieel geldende worde gehouden;

dat de Synode een Comm. benoeme om genoemde vertaling na te zien en op de volgende Synode te rapporteeren. (Art. 76, *Benoemingen*. Zie de *Church Order*, Bijlage XIII, dezer Acta.)

(e) Twee "*Rapporten van de Commissie ter Formuleering van een Besluit Omtrent het Lidmaatschap der Zendingen.*"

Van elk der twee overgebleven leden dier Comm. een Rapport, met tegengestelde conclusies. (Zie het Agendum, bl. 1 v.v., en bl. 8 v.v.) Deze Rapporten werden door de Comm. voor de Rubriek *Heidenzending* aan ons overgedragen als betreffende een kwestie van zuiver kerkrechtelijken aard.

De inhoud dezer rapporten gaat over de vraag: "Of volgens het Gereformeerd Kerkrecht toegestaan kan worden, dat een missionair Dienaar des Woords *ambtelijk* behoort tot een roepende Kerk, en terzelfder tijd als *lidmaat* kan behooren bij een ge-institueerde kerk op het zendingsveld, en of hij in deze kwaliteit ook nog tot het ambt van Ouderling of Diaken gekozen mag worden?" (Acta, 1916, Art. 25, IV.)

Uwe Commissie *overwegende*:

- a) Dat al moet het ook regel zijn, dat de ambtelijke en de lidmaats-betrekking van Dienaren bij dezelfde Gemeente berust, gelijk dat dan ook in de plaatselijke Kerken terecht regel is, zij het dan ook zelfs daar niet zonder uitzonderingen, wij echter op zendings-terrein aanstonds te doen krijgen met toestanden, waarin handhaving van dezen regel onmogelijk is, wijl onze Zendingen onmogelijk lidmaten kunnen zijn van al de Gemeenten waaraan zij ambtelijk verbonden zijn;
- b) Dat de beginselen van Gereformeerd Kerkrecht die het

lidmaatschap, de voorrechten en verplichtingen daarvan, alsmede de beginselen van Gereformeerd Kerkrecht die de verplichtingen van den Kerkeraad ten opzichte van de lidmaten betreffen, onmogelijk tot hun recht kunnen komen, tenzij onze Zendingen behooren tot de Gemeente op het Zendings-terrein; terwijl de eischen dat zij zullen behooren tot Gemeenten honderden van mijlen van hen verwijderd, in flagranten strijd is met die erkende en belangrijke kerkrechterlijke beginselen.

- c) Dat uit te spreken, dat de ambtelijke en lidmaats-betrekking niet anders dan in vereeniging met elkander mogen voorkomen, hetzelfde zou beteekenen als uit te spreken, dat volgens Gereformeerd Kerkrecht geen Dienaar des Woords een gecombineerde Gemeente mag bedienen, dewijl hij dan aan twee of meer Gemeenten ambtelijk zou verbonden zijn, terwijl hij slechts aan ééne van die Gemeenten als lidmaat zou kunnen verbonden wezen. Toch is het bedienen van gecombineerde Gemeenten van ouds voorgekomen, en daartegen nimmer bezwaar gerezen. Evenzoo zou het hetzelfde beteekenen als uit te spreken, dat volgens Gereformeerd Kerkrecht Zendingen slechts mogen beroepen en uitgezonden worden door een enkele plaatselijke kerk en niet door een classicale groep van kerken gezamenlijk, wijl in het laatste geval die Zending ambtelijk verbonden zou moeten zijn aan een aantal kerken, waaraan hij niet als lidmaat verbonden zou kunnen wezen. Daarmee zou dan onze tegenwoordige methode van beroepen en uitzenden weer geheel omvergeworpen worden;

Oordeelt op deze gronden:

- (1) dat scheiding van de ambtelijke en de lidmaats-betrekking in bijzondere omstandigheden als die onzer Zendingen, niet geacht kan worden in strijd te zijn met het Gereformeerd Kerkrecht;
- (2) dat de Gereformeerde beginselen van Kerkrecht betreffende het lidmaatschap alsmede de verplichtingen van den Kerkeraad ten opzichte van de lidmaten en van de bediening der Sacramenten, eischen dat onze Zendingen op ons tegenwoordig Zendingsveld,

schoon zij ambtelijk moeten verbonden blijven aan de hen zendende Kerk, als lidmaten zullen behooren tot de Gemeente Rehoboth.

Goedgekeurd.

Wat de vraag betreft, of een zending in de kwaliteit van lidmaat van Rehoboth, ook nog gekozen zou mogen worden tot Ouderling of Diaken van die Gemeente, oordeelt uwe Comm. dat zij bevestigend moet beantwoord worden, aangezien verkiesbaarheid als Kerkeraadslid tot de rechten van het lidmaatschap behoort, en de Zending wel Dienaar des Woords is, maar niet van die Gemeente, zoodat er geen gevaar is, dat daaruit moeilijkheden zouden geboren worden. Oorspronkelijk, in het Apostolaat, kwamen zelfs al de drie ambten in dezelfde personen vereenigd voor, en uit het Apostolaat hebben zij zich als afzonderlijke ambten ontwikkeld: Er is dan ook geen principieel bezwaar tegen in te brengen, dat een Emeritus-predikant, of een Theologisch Professor de Gemeente waartoe hij als lidmaat behoort, in een van die betrekkingen dient. Natuurlijk moet als voorwaarde gesteld worden, dat de Kerk of Kerken waaraan de Zending ambtelijk verbonden is, er geen bezwaar tegen heeft. Bovendien zou bepaald kunnen worden, dat het niet geschieden zal, tenzij er geen andere geschikte personen voor Kerkeraadsliden zijn.

Goedgekeurd.

(f) Het "*Rapport der Commissie inzake de Zoogenaamde Doopleden en Doopleden-censuur.*"

Dit belangrijk Rapport, waarin naar het oordeel van uwe Comm. van zeer juiste beginselen wordt uitgegaan, en die beginselen op even juiste wijze worden uitgewerkt, is niet in het Agendum, maar het is in gedrukten vorm aan al de leden der Synode ter hand gesteld.

Het advies uwer Comm. is, dit Rapport als kennisgeving aan te nemen; de conclusies 1, 2, 3, 4, en 5 onveranderd te aanvaarden op de gronden in het stuk aangegeven.

Besloten.

Bovendien *adviseert* uwe Comm. nog het volgende:

a) Aan deze conclusies worde bijgevoegd, dat de bedoeling der Synode niet is, de in dit Rapport neergelegde begin-

selen nu aanstonds ten volle en zonder aanzien des persoons toe te passen en door te voeren. Het is met deze conclusies eigenlijk de eerste maal, dat de Synode beslist en duidelijk uitspreekt, dat niet-aanvaarding van, en ongehoorzaamheid aan de eischen des Verbonds door het niet-komen tot belijdenis des geloofs en Avondmaalsviering, der royeering (wat hier niet minder zeggen wil dan afsnijding, excommunicatie), waardig maakt. Van daar dat met het oog hierop opnieuw met de noodzakelijkheid van een overgangperiode en met de behoefte aan voorafgaande bearbeiding in prediking, catechisatie en huisbezoek te rekenen zal zijn.

Voor kennisgeving aangenomen.

- b) Als deze conclusies door de Synode aangenomen worden, kome men in het vervolg niet met vragen naar een bepaalden leeftijd-grens voor finale behandeling van ontrouwe bondelingen. Zulk een voor alle gevallen te gelden grens is niet vast te stellen. Bij de oude Gereformeerden, zoowel als bij de Lutherschen, heerschte het oordeel, dat in het algemeen, hij 15 jaren oud was geworden, tot openbare Verbondsaanvaarding moest komen, en dus ook wie dan nog ongedoopt was, niet meer naar de wijze van kleine kinderen en met het Formulier voor de kinderdoop, maar eerst na belijdenis des geloofs en met het Formulier voor den Doop van volwassenen, konden gedoopt worden. De ervaring leert dat in den regel bondelingen op den leeftijd van 16 à 17 tot 20 jaren tot een besliste keuze komen. In elk geval mag er nooit tot royeering worden overgegaan dan nadat aan den persoon voldoende arbeid is besteed om den Kerkeraad de overtuiging te geven, dat hij vrij is van zijn bloed. Alleen de Kerkeraad kan daarover oordeelen, en in elk concreet geval moet deze daarover naar omstandigheden beslissen.

Voor kennisgeving aangenomen.

- c) Het door de Commissie ad hoc ingediende Rapport worde in de Acta dezer Synode opgenomen.

Besloten. (Zie Bijlage XIV.)

d) Eindelijk wenscht uwe Comm. met betrekking tot de vraag, of voor de royeering van ontrouwe bondelingen een door de Kerk vastgesteld Formulier wenschelijk zij, de Synode in bedenking te geven:

(1) Of niet ook voor deze handeling het beginsel geldt, dat de oude Gereformeerden tot het vaststellen van Liturgische Formulieren heeft geleid, n.l. dat zulke plechtige kerkelijke handelingen behooren te geschieden *in de vastgestelde taal der Kerk*, opdat alle willekeur en subjectiviteit van den Liturg buitengesloten blijve. Dat die oude Gereformeerden voor deze handeling geen Formulier hebben bezorgd, is eenvoudig daaruit te verklaren, dat, in tegenstelling van die van à Lasco, onder hen de praktijk heerschte ontrouwe bondelingen zonder eenige kerkelijke handeling van hun lidmaatschap vervallen te achten. (Zie het bekende Rapport Bavinck en Rutgers.) Deze praktijk weer te volgen, acht niemand onzer gewenscht.

(2) Of ook niet zulk een Formulier, beide door zijn inhoud en door het plechtige van de handeling te verhoogen, zou dienen om—zoo niet de behandelde personen, die inderdaad slechts zeer zelden tegenwoordig zullen zijn—dan toch de aanwezige jeugdigen die nog geen belijdenis deden, te dieper te doen gevoelen den diepen ernst dezer handeling, als een excommunicatie, een afsnijding van, een uitbanning uit de Kerk van Christus.

Wat betreft het in het Rapport aangevoerde argument, dat de behandelde personen toch niet aanwezig zijn, en daarom het gebruik van een Formulier geen nut zou hebben, zij nog opgemerkt, dat hetzelfde zou ingebracht kunnen worden tegen het gebruik van het Formulier bij de afsnijding van belijdende leden, want die zijn dan evenzeer slechts zeer zelden aanwezig.

Voor kennisgeving aangenomen.

(g) En eindelijk nog twee "Rapporten inzake de vraag: *Of de Kerkeraad met de Cen-*

sure moet voortgaan, indien een lid, onder behandeling zijnde, voor zijn lidmaatschap heeft bedankt?" (Zie het Agendum, pp. 45 ff. en 57 ff.)

Met het oog op het belangrijke der zaak voor het kerkelijk leven in het algemeen, en voor betrokken personen en Kerkera-den in het bijzonder, heeft Uwe Comm. aan deze beide Rapporten speciale aandacht gewijd, ten einde de Synode met een wel-gemotiveerd advies te kunnen dienen. Ook hebben wij getracht kort te zijn, zooals men dat van een praeadvies verwacht, en daarom ons bepaald tot een paar hoofdzaken, maar die lieten zich niet met een paar woorden afhandelen. Welwillend neme dus de Synode den wil voor de daad.

I. De grondstelling waarop heel de beschouwing van het eerste van de beide Rapporten, dat van geen voortzetting van cen-sure wil weten, rust, is deze, dat men "*door vrije wilskeuze lid of mondig lid wordt van de zichtbare georganiseerde geïnstitu-eerde kerk.*" (Agendum, p. 47.)

Dit zoo zijnde, zoo wordt er dan geconcludeerd, kan men evenzeer door vrije wilskeuze zich aan het lidmaatschap der Kerk onttrekken, heeft men daartoe het "volle recht" (p. 48), en heeft de Kerkeraad *geen* recht om met de censure voort te gaan.

En dit volgt werkelijk uit die grondstelling volkomen conse-quent en logisch, doch alleen op voorwaarde dat men dit "lid worden door vrije wilskeuze" zóó bedoelt, dat het zeggen wil, *niet* dat de vrije wilskeuze voor het lidmaat worden de beteekenis heeft, die zij heeft *voor elke daad van gehoorzaamheid*, n.l. dat zij die daad maakt tot een daad van vrijwillige gehoorzaamheid, zooals elke daad van gehoorzaamheid zijn moet, omdat de Heere door Zijn redelijke schepselen vrijwillig wil gediend worden, maar wel, dat zij een vrije wilskeuze is *omtrent een zaak, waartoe niet de minste verplichting bestaat*, een zaak waaromtrent men de volle vrijheid heeft om te doen of niet te doen, zooals men ver-kiest.

Want ten opzichte van een zaak waaromtrent er verplichting bestaat, zou zulk een redeneering tot de meest ongerijmde con-clusies leiden. Bijvoorbeeld: De Wet zegt: Gij zult niet stelen. Dit is een gebod, en wij zijn verplicht het te gehoorzamen. Maar onze gehoorzaamheid aan dit gebod moet een vrijwillige zijn, een

gehoorzaamheid uit vrije wilskeuze. Met waarheid kan dan ook gezegd worden: de geloovige is (als wedergeboren mensch) uit vrije wilskeuze een eerlijk mensch, een mensch die niet steelt. Maar zou men daaruit de conclusie mogen afleiden: dus heeft hij het volle recht om een dief te zijn—gelijk men uit de stelling: een lidmaat is lidmaat door vrije wilskeuze, de conclusie afleidt: dus heeft hij het volle recht zijn lidmaatschap te doen ophouden? Is het niet duidelijk, dat zulks de ongerijmdheid zelve zou zijn? Maar, als daarentegen alle verplichting buitengesloten is, als "vrije wilskeuze" bedoeld wordt *in volstrekten zin*, als het lidmaat worden of zijn beschouwd wordt als iets waarin de mensch het volle recht heeft, zoowel om te laten als om te doen, als iets dus waarin de mensch geheel vrijmachtig optreedt, dan, ja, dan zou er uit volgen, dat hij met evenveel vrijmacht het lidmaatschap, door zulk een vrije wilskeuze verkregen, kan doen ophouden, als hij het vrijmachtig heeft aanvaard, want dan is het een lidmaatschap, dat als het ware zijn eigen schepping is, een lidmaatschap waarover hij de volle macht heeft en souverain kan beschikken.

In dien zin moet dus in dat rapport het "lidmaat worden door vrije wilskeuze," waaruit volgen zou, dat men het volle recht heeft voor zijn lidmaatschap te bedanken, bedoeld zijn. Maar dat is nog erger. Werd het zoo niet bedoeld, dan hadden wij, gelijk wij zagen, te doen met een wijze van redeneeren, die tot ongerijmde conclusies leidde. Maar moet het zoo wel bedoeld zijn, ten einde op logische wijze de gewilde conclusie te kunnen verkrijgen, dan hebben wij hier te doen met een uitgaan van een stelling, *die een bepaalde dwaling is*. Want dat de mensch ten aanzien van het kerkelijk lidmaatschap het souverain recht zou hebben om te doen of te laten zooals hij verkiest, en over dat lidmaatschap vrijmachtig zou kunnen beschikken, is gewis een dwaling waarmee een belijder van de volstreckte Souvereiniteit Gods niets uit te staan zal willen hebben. Te ontdekken, dat het toch zoo bedoeld moet zijn, is ons dan ook reden genoeg om met al wat in ons is tegen die stelling op te komen, en haar verre van ons te werpen.

Maar er is meer. In het tweede Rapport wordt naar ons oordeel overtuigend aangetoond en bewezen:

- a) Dat de kleine kinderen der geloovigen lidmaten zijn der Kerk, der geïnstitueerde Kerk (zie ook het nu ingediende

Rapport inzake doopleden, enz., p. 2); dat ze "alzoowel als de volwassenen (geloovigen) in Gods Verbond en Zijne Gemeente begrepen zijn"; en dat wij mitsdien lidmaten worden, geenszins door vrije wilskeuze, maar door een soevereine genadedaad Gods. Over hetgeen hij als een vrijmachtige genadedaad Gods heeft ontvangen, kan de mensch niet zelf de vrijmachtige beschikking hebben, niet het "volle recht" hebben om als hij dat goedvindt, het te verwerpen (p. 61).

- b) Dat dus ook het mondig lidmaatschap niet door vrije wilskeuze tot stand komt. Want wel is er verschil tusschen mondigheid en onmondigheid, maar er is geen *weszenlijk* verschil tusschen *het lidmaatschap* van den mondige en dat van den onmondige. Het lidmaatschap van den mondige is *hetzelfde* als dat hetwelk hem door den Doop verzegeld werd. Slechts kan gezegd worden, dat het lidmaatschap met de mondigheid een nieuwe phase intreedt, maar geenszins dat het nu pas begint. Evenmin maakt vrije wilskeuze den onmondige tot een mondige, want Christus doet dat door Zijn Geest en Woord.

Van vrije wilskeuze—maar dan slechts in den zin van vrijwillige keuze om te gehoorzamen—kan hier inderdaad gesproken worden in zoover het doen van belijdenis des geloofs een daad moet zijn van door den Heiligen Geest gewerkte vrije wilskeuze, *maar voor zoover alleen*. Al wat aan het doen van belijdenis des geloofs verbonden is, en wat daaruit kerkrechterlijk volgt, heeft verder met die vrije wilskeuze niets te maken. De kerkrechterlijke beteekenis van het doen van belijdenis des geloofs ligt niet daarin, dat zij een daad is van vrije wilskeuze; ook niet daarin, dat zij mondig zou maken, of dat zij tot lidmaat zou maken, want zij doet geen van beide; maar daarin, dat zij *openbaring* is van *verkregen* mondigheid, en daarmee van *reeds verkregen mondig lidmaatschap*. Dit mondig lidmaatschap wordt dan door den Kerkeraad *erkend*, niet gegeven, maar slechts erkend. De Kerkeraad, wien door die belijdenis gebleken is, dat hij een mondig lidmaat *is*, laat hem dienovereenkomstig tot de volle rechten van het lidmaatschap toe, niet omdat hij zoo goeddunkt, maar omdat Christus zoo verordend heeft, en dus de belijder daarop van Christus' wege recht heeft (pp. 68, 69). Ook hier dus geen schijn noch schaduw van *lidmaat worden* door vrije wilskeuze.

II. De beschouwing die zich tegen voortzetting der tucht verklaart, gaat op den door haar ingeslagen weg voort, wanneer zij leert dat bedanken voor het lidmaatschap aan den Kerkeraad tot voortzetting der tucht *het recht en de macht* ontnemt. Oordeelende dat, naardien een lid daartoe het volle recht heeft, omdat hij alleen en niemand anders over het lidmaatschap, dat door zijn eigen vrije wilskeuze het zijne werd, de macht heeft, beweert zij natuurlijk dat zijn bedanken *afdoend* is om zijn betrekking tot de Gemeente te doen ophouden en hem buiten haar te plaatsen, en verder dat derhalve de Kerkeraad over zulk een persoon niet langer het recht van tucht heeft, want dit kan hij alleen hebben over hen die tot de Gemeente behooren en daarmee zich onder zijn jurisdictie stellen, maar niet over degenen die buiten zijn.

Daartegenover toont het tweede Rapport, dat voortzetting der tucht verdedigt, naar onze overtuiging op grondige en afdoende wijze aan, dat de regeermacht van den Kerkeraad niet opkomt uit de lidmaten, niet door hen aan de opzieners is gegeven, zoodat die macht in betrekking tot een lidmaat zou ophouden, zoodra dit lidmaat goedvindt zijn band met de Kerk te verbreken; maar dat de Kerkeraad *van Christus* die macht heeft ontvangen, door den Heiligen Geest gesteld zijnde om de Gemeente Gods te weiden, en dus die macht hem ook niet door een mensch kan ontnomen worden. Is het Christus, die den persoon tot lidmaat heeft gemaakt, dan is het ook Christus die hem onder de jurisdictie van den Kerkeraad heeft gesteld, en al verder kan dan ook alleen door een daad niet van den mensch maar van Christus (als door excommunicatie of door den dood) of althans door een daad die geacht kan worden naar den wil van Christus voor den Kerkeraad rechtsgeldigheid te moeten hebben (als bij overgang tot een ander deel van Christus' Kerk), die hem van Christus gegeven macht over den persoon aan den Kerkeraad ontnomen worden. Maar nooit kan dat geschieden door een willekeurige zondige daad van den mensch. Zulk een daad kan nooit den Kerkeraad rechtsgeldigheid hebben (pp. 70, 72).

Derhalve in weerwil van het bedanken behoudt de Kerkeraad die macht, en daarmee blijft op hem de plicht rusten om die macht te gebruiken. Dus zou de Kerkeraad zich zelf schuldig maken als hij zulk bedanken van een lidmaat zou aannemen en daarmee de zaak afgedaan zou achten, en dat in meer dan een opzicht. Want vooreerst zou de Kerkeraad daarmee de eere van Christus'

absoluut Koningschap over Zijn Kerk aanranden, handelende alsof hij zijn macht van den mensch en niet van Hem ontvangen had; ten tweede zou hij daarmee feitelijk aan zulk een lid het recht toekennen om Christus' Kerk den rug toe te keeren, en zijn plechtige belofte van onderwerping aan de kerkelijke tucht te verbreken, en alzoo gemeenschap krijgen aan die zonde; ten derde zou hij oorzaak worden, dat zulk een persoon in zijn boos opzet om de tucht te ontkomen werkelijk slaagde, en ook dit zou hij niet kunnen verantwoorden.

Ook wordt in het tweede Rapport tegen deze beschouwing aangevoerd, dat *zij zuiver Collegialistisch van aard is* (pp. 62, 63). Dat zij dit zou zijn, wordt in het eerste Rapport ontkend, en de voorstelling wordt gegeven, dat van het Collegialisme dit het eigendommelijke zou zijn, dat het leert dat "de zichtbare Kerk het eenige is, en niet de openbaring van de onzichtbare" (p. 48). Maar in de in het tweede Rapport vermelde artikelenreeks (p. 63), heeft Dr. Kuyper aangetoond, dat het eigendommelijke van het Collegialisme bepaaldelijk hierin bestaat, dat *het de Kerk maakt tot een vereeniging* (collegium), die opkomt uit den menschelijken wil, en dat het op de Kerk toepast, wat van een vereeniging geldt. En dit is juist wat in het eerste Rapport gedaan wordt. Een vereeniging ontstaat door het vrijwillig samentreden van een aantal menschen; die kiezen een bestuur; stellen vervolgens een reglement vast, waarin o.m. bepaald wordt welke macht het bestuur hebben zal; en alle macht van het bestuur over een lid houdt op zoodra dat lid zich aan de vereeniging onttrekt, waartoe elk lid ten allen tijde het volle recht heeft. Met deze dingen, toegepast op de Kerk, op het lidmaatschap, op den Kerkeraad en op de regeermacht, komt geheel overeen de voorstelling van het eerste Rapport, dat de Kerk ontstaat uit de vrije wilskeuze van menschen, dat men door vrije wilskeuze lid wordt, dat een lid het volle recht heeft, om welke reden dan ook, voor zijn lidmaatschap te bedanken, en dat de Kerkeraad niet anders kan en niet anders mag dan dit bedanken aannemen. Maar zulk Collegialisme, dat voor het absolute Koningschap van Christus geen plaats heeft, staat vierkant tegen het Gereformeerde Kerkrecht over.

III. En nu zijn er nog verschillende andere bijzonderheden in de beide Rapporten, waarop we gaarne zouden ingaan, maar dat kan hier, in een praeadvies, niet geschieden. Alleen dit:

Het eerste Rapport beroept zich tot steun voor zijn beschouwing, dat na bedanken van wie onder behandeling is, geen voortzetting van tucht mag volgen, op een reeks van bij ons allen in hooge achting staande autoriteiten (p. 50). Dat het dit met recht kan doen, is eenvoudig een feit. Maar al die autoriteiten volgen daarin den eerstgenoemden, n.l. Voetius. En daartegenover toont het tweede Rapport aan, hoe Voetius, langs een weg waarop wij er niet aan zouden denken hem te volgen, tot die beschouwing gekomen is, alsmede dat zijn gevoelen niet was het algemeene gevoelen der Gereformeerden vóór hem en na hem (p. 64 ff). Bovendien geeft het op p. 74 voorbeelden van concrete gevallen, waarin oude Gereformeerde Synoden blijkbaar een andere beschouwing zijn gevolgd (p. 74), en deze voorbeelden kunnen met andere vermeerderd worden. De zaak komt dus hierop neer, of men op kerkrechtelijk gebied met een uitspraak van Voetius een zaak bewezen acht of niet. Zelfs *De Heraut* heeft genoeg getoond dat niet te doen. Heel anders staat het als men komt met bewijzen uit de Schrift of ook uit de Belijdenis. Tot het leveren van zulke bewijzen wordt dan ook in het eerste Rapport een poging gedaan, maar in hoever de aangevoerde bewijzen hem overtuigend toeschijnen, moeten wij aan de beoordeeling van ieder voor zichzelve overlaten. In het tweede Rapport wordt geredeneerd van de Schrift en de Belijdenis uit.

IV. Na eenige discussie dezer zaak *verwerpt* de Synode een desbetreffend voorstel der Comm. ad hoc en *besluit* om het volgende te aanvaarden: "De Synode, overwegende dat het zich onttrekken aan de discipline, waaronder men zich vrijwillig gesteld heeft, en het verbreken van de gemeenschap met de Kerk, waartoe men behoort, om redenen die den toets van Gods Woord niet kunnen doorstaan, een niet licht te achten zonde is; en dat wel degenen die zulks doen, ernstig en aanhoudend gebeden moeten worden van hun dwaalweg terug te komen, en niet spoedig losgelaten moeten worden; maar ook, dat ten slotte toch altijd zoowel het zich voegen bij de Kerk als instituut als het blijven daarbij, kerkrechtelijk, aan de vrijheid van ieder persoonlijk moet verblijven, *oordeelt* dat iemand geen object meer kan zijn van de kerkelijke tucht, als hij volhardt in de opzegging van zijn lidmaatschap." (Acta Gen. Synode, Middelburg, 1896, Art. 95. Zie "Kerkelijk Handboek," Van Dellen en Keegstra, bl. 203.)

Besloten.

Ouderling M. Bouma sluit de avondzitting.

DONDERDAGMORGEN, 27 JUNI.

ARTIKEL 54.

Na het zingen van Ps. 119:3, opend Ds. Hoefker de vergadering met gebed.

ARTIKEL 55.

Gelezen een *Meerderheidsrapport* betreffende de "Maranatha" zaak, door Ds. Danhof, en een minderheidsrapport door Ds. Van der Heide. Beide rapporten worden gelegd in de handen eener speciale Comm., Proff. Volbeda, Ten Hoor en Heyns, Dr. H. Meeter en Dss. H. Kuiper en H. Hoeksema, om later te rapporteeren. (Zie verder Art. 62.)

ARTIKEL 56.

De vergadering wordt gesloten door Prof. Berkhof.

Des namiddags woont de Synode de eerste steenlegging te Cutlerville bij. (Art. 35.)

AVONDZITTING, 27 JUNI.

ARTIKEL 57.

Na het zingen van Ps. 43:3, opent Ds. Guikema deze sessie. Ouderling Bareman neemt de plaats in van Ouderling Steinginga.

ARTIKEL 58.

Prof. Berkhof spreekt den dank uit der theologische faculteit voor de aanmerkelijke verhooging der salarissen (Art. 32). Ook van de Calvin College professoren komt een dankzeggend schrijven in hieromtrent.

ARTIKEL 59.

Omtrent de zaak *Grundy Center* (Agendum, bl. VII. v.v.), wordt voorlezing gedaan van een *Meerderheidsrapport* der Comm. ad hoc, bij monde van Ds. Zwier. Dit wordt voor kennisgeving aangenomen. Het luidt als volgt:

**Meerderheidsrapport van de Commissie van Praeadvies
inzake de School te Grundy Center.**

Eerwaarde Broeders:—

Uwe Comm. nam inzake van en heeft wel overwogen de volgende stukken:

- a) Het verslag der Comm. door de Synode van 1916 benoemd inzake de Grundy Center School (zie Agendum, p. 16).
- b) De instructies van Classes Muskegon, Sioux Center, Zeeland en Ostfriesland, met de historische toelichting behorende bij de laatstgenoemde instructie (Agendum, pp. vii-ix).
- c) De adviezen vervat in het rapport van het Curatorium, van den Financial Secretary en van een Comm. van de Faculteit onzer Theol. School en Calvin College.

Tevens werd door uwe Comm. zitting verleend aan Dr. W. Bode, die op alle vergaderingen uwer Comm. tegenwoordig was, en wien alle gelegenheid gegeven werd om de zaak van de Grundy Center School te bepleiten.

Het rapport uwer Comm. valt in twee deelen uiteen:

- I. Een overzicht aangaande het historisch aspect der zaak.
- II. Wat volgens het oordeel uwer Comm. de eenige oplossing is van het probleem door de Grundy Center School in onze kerken ingedragen.

I.

Classis Ostfriesland kwam op de Synode van 1916 met het verzoek om \$2,000 ondersteuning ter oprichting van een *Duitsche* School, en om vrijstelling van den aanslag voor de Theologische School. Nadere toelichting zou door de afgevaardigden ter Synode worden verstrekt.

De Comm. van Praeadvies adviseerde de gevraagde \$2,000 te verleen uit de Schoolkas, maar niet vrij te stellen van schoolomslag, daar de Comm. oordeelde, dat nog te weinig kon gezegd worden over hetgeen Ostfriesland tot stand zou brengen, en het vooralsnog zich niet liet aanzien, dat Ostfriesland in de naaste toekomst een College en Seminarium zou hebben.

Dit advies werd echter verworpen, en besloten werd het verzoek van Classis Ostfriesland in te willigen onder de volgende voorwaarden:

- a) Dat de Synode een Comm. zou benoemen, die kennis zou nemen van den grondslag en de regeling van genoemde School, en de belofde som alleen dan door den Penningmeester der Theol. School kon worden uitbetaald, indien genoemde Comm. geen bezwaren had.
- b) Dat de vrijstelling van den aanslag der Theol. School gegeven zou worden tot de volgende Synode.
- c) Dat bovengenoemde Comm. met Classis Ostfriesland een concept regeling zou gereed maken om de verhouding van de School te Grundy Center tot onze kerken te bepalen, en haar rapport op de volgende Synode zou inbrengen om dan, indien mogelijk, tot een finale regeling van die verhouding te komen. (Zie Acta 1916, p. 34.)

Reeds vóór de Synode van 1916 was het gebouw te Grundy Center door de Classis Ostfriesland gekocht, en kort na de Synode ging de Classis over tot het oprichten niet alleen van een Academy, maar ook van een College en Seminarie. Nog vóór de Comm. door de Synode benoemd vergaderde en rapport uitbracht, werden professoren voor College en Seminarie aangesteld en het werk begonnen.

Algemeen was de verwondering onzer kerken. Telkens weer werd de vraag gesteld: Heeft de Synode door haar genomen besluit de School te Grundy Center erkend, en zoo ja, wat voor een School had de Synode voor de aandacht?

Classis Ostfriesland beweert nu dat zij van meet af aan een volledige opleidingsschool voor predikanten bedoelde en dat de Synode hiervan kennis droeg; en in de tweede plaats, dat de Synode door haar genomen besluit aan zulk een School haar adhaesie heeft gehecht.

Nauwkeurige inzage en vergelijking van al de stukken toont echter duidelijk, dat niet alleen het verzoek van Classis Ostfriesland zeer vaag was, maar ook de geheele zaak, ofschoon van zoo ver-reikende beteekenis, zeer onbelijnd voor de aandacht der Synode stond, en dat ook de nadere toelichting door Classis Ostfriesland beloofd grootendeels is uitgebleven. In hare historische

toelichting der Synode nu aangeboden, erkent de Classis dan ook zelf, dat zij alleszins op ongebaande wegen zich bewoog. Ook uit het rapport door de Comm. inzake de Grundy Center School uitgebracht, alsmede uit de andere stukken ter Synodale tafel mag blijken, hoeveel onzekerheid er allerwege heerschte met betrekking tot de op te richten School.

Uit het rapport van de Comm. blijkt, dat er groote twijfel bestond, of de Synode met de aanstelling van een Comm. heeft uitgesproken, dat zij haar adhaesie gaf aan de oprichting dezer School. Over de kerkelijke erkenning van deze School wilde zij zich niet uitspreken, maar verwees de geheele zaak weer naar de Synode. Ook Classis Muskegon stelt de vraag, of de oprichting eener theologische afdeeling in de School te Grundy Center in overeenstemming is met de bedoeling van het besluit der Synode van 1916. En Classis Sioux Center wijst er op, dat wegens het onbepaalde van het verzoek van Classis Ostfriesland de kerkeraden hun afgevaardigden ter Synode van 1916 geen bepaalde opdracht mede geven konden, waar er slechts sprake was van een op te richten School zonder nadere bepaling.

Toegestemd moet echter, dat de Synode van 1916, niettegenstaande heel de zaak in de lucht hing, eenigermate haar adhaesie heeft gehecht aan een op te richten Duitsche School, door vrijstelling van schoolomslag toe te staan en, al was het dan ook conditioneel, \$2,000 uit de Schoolkas te beloven.

Aan de andere hand blijkt echter ook weer zeer duidelijk, en wel uit het rapport der Comm. van Praeadvies, dat de Synode zich hoegenaamd niet voorstelde, dat vooralsnog een College en Seminarie zou verrijzen.

Uwe Comm. kwam derhalve tot de conclusie, dat Classis Ostfriesland in gebreke is gebleven te *verklaren*, en de Synode van 1916 in gebreke is gebleven te *vragen*, wat voor een School men bedoelde op te richten. Dit is te bejammeren. Hieruit kwam groote verwarring voort. De historie heeft bewezen wat Ostfriesland bedoelde. De historie heeft ook bewezen wat onze kerken in dezen willen.

Zoo kwam het, dat onze kerken thans staan voor het probleem van een dubbele opleiding tot het ambt.

II.

Nu komt de vraag, welke de oplossing is van het probleem door de thans bestaande School te Grundy Center in onze kerken ingedragen. Feit toch is, dat we door de overhaaste actie van Classis Ostfriesland staan voor een voldongen feit, n.l. een school met drie afdelingen: Academy, College en Seminarie.

1. Om met het laatste te beginnen, stelt uwe Comm. zich voor deze vraag, of het in orde is, dat Classis Ostfriesland een eigen Seminarie heeft gesticht en onderhoudt? Classis Ostfriesland oordeelt, dat het hebben van een eigen Seminarie wenselijk is om predikanten te kweken voor de Duitsche gemeenten, om zich als Classis voortbestaan en bloei te verzekeren, en om de Duitsche taal en traditie in de toekomst te waarborgen. Uwe Comm. oordeelt echter, dat op bovengenoemde vraag beslist ontkennend moet worden geantwoord, en adviseert der Synode om Classis Ostfriesland op te dragen haar Seminarie op te heffen, en wel op de volgende gronden:

- a) Het kerkverband verbiedt, dat een Classis, naast een kerkelijk Seminarie door de gezamenlijke kerken onderhouden, een eigen Theologische School heeft. Ware er behoefte aan een tweede Seminarie, dan eischt het kerkverband, dat niet een Classis, maar de Kerk in haar geheel deze zaak ter hand neme. Maar deze behoefte bestaat er beslist niet.
- b) Het hebben van een afzonderlijk Seminarie is geheel onwenselijk met het oog op onze kerkengroep in haar geheel en met het oog op Classis Ostfriesland zelve. Het zou niet leiden tot nadere aaneensluiting en co-operatie onzer kerken, maar juist gevaar opleveren tot verdere vervreemding van elkander. Er zou onvermijdelijk tweerlei richting in onze Kerk in het leven worden geroepen; en indien wij in ons land en in onzen tijd aan iets behoefte hebben, dan is het aan bewust eenheid, aan centraal leidende gedachte, en derhalve aan een inrichting staande onder het beheer van al onze kerken. Ook voor Classis Ostfriesland zelve zou een eigen Seminarie schadelijk werken. Het taalverschil en de eigenaardige Duitse traditie zijn verdwijnende factoren, kunnen en mogen geen reden zijn, waarom deze Classis een eigen in-

richting zou hebben. Classis Oostfriesland heeft behoefte aan eenheid met geheel onze Kerk, ter handhaving en verbreiding van onze Gereformeerde leer en Calvinistische beginselen, en alzoo tot vervulling van onze gemeenschappelijke roeping in ons land.

- c) Ten overvloede wijst uwe Comm. er nog op, dat Classis Oostfriesland een zeer kleine Classis is, bestaande uit slechts 13 gemeenten met gezamenlijk 404 huisgezinnen. Hierbij zijn 7 vacante gemeenten, waarvan enkele te klein om een leeraar te onderhouden. In het licht van deze feiten kan het niet anders dan absurd geacht worden, dat zulk een kleine Classis voor haar eigen behoeften een opleidingsschool voor predikanten zou bezitten. Om plaats te vinden voor haar kandidaten zou het onvermijdelijk gevolg moeten zijn, dat ze een mededingster met de eigen inrichting der gezamenlijke kerken zou worden.

2. Daar het hebben van een eigen College uiteraard door dezelfde bezwaren wordt gedrukt, wijl het College te Grundy Center evenzeer als het Seminarie een kerkelijke inrichting is en bedoelt te zijn, en de gezamenlijke kerken een eigen College te Grand Rapids onderhouden, zoo adviseert uwe Comm., dat de Synode aan Classis Oostfriesland opdrage om ook haar College op te heffen. Als afzonderlijke gronden voor dit advies mogen nog genoemd:

- a) Volgens het getuigenis der broeders van Oostfriesland, is er behoefte aan een eigen College met het oog op een eigen Seminarie. Met het wegvallen van het eigen Seminarie zou dus ook de behoefte aan een eigen College vervallen.
- b) Wegens beperktheid van eigen terrein heeft een College voor Classis Oostfriesland alleen geen zin. Feit is dan ook, dat de broeders zelve, dit gevoelende, in advertentie en circulaire, hun College hebben aangeprezen als het College voor het gehele Westen, waaruit onvermijdelijk allerlei onverkwikkelijke en schadelijke concurrentie zou voortvloeien. Een College in het Westen zou thans kunnen bloeien alleen ten koste van ons College te Grand Rapids, wijl alle krachten nog voortdurend moeten besteed om laatstgenoemde inrichting in stand te houden, en compleet te maken.

3. In betrekking tot de Academy oordeelt uwe Comm., dat zulk een inrichting een voortzetting is van het lager onderwijs, en de leeftijd der leerlingen en de afstanden in dit land het wenschelijk maken zulke scholen in de verschillende centra van ons volk in het leven te roepen.

4. Eindelijk adviseert uwe Comm. dat de Synode het Curatorium opdrage met de bijzondere behoeften van Classis Ostfriesland, meer dan in het verleden geschiedde, te rekenen in het onderwijs in eigen College en Seminarie.

Ds. G. L. Hoefker, die met het bovenstaande niet instemde, leest vóór het volgend *Minderheidsrapport*, dat evenzeer voor kennisgeving wordt aangenomen.

Eerwaarde Vaders en Broeders:—

Tot zijn leedwezen kan ondergeteekende, lid van de Comm. van Praeadvies inzake Grundy Center School, niet instemmen met het advies van de andere leden der Comm., om de volgende redenen:

1. De Comm. heeft niet genoeg gerekend met het historisch feit, dat onze School te Grundy Center nu reeds ongeveer twee jaren bestaat, zonder dat stemmen van bezwaar in de Kerk opgingen. Integendeel, werden we door onderscheidene Westersche Classes bemoedigd.

2. De Comm. beweert dat de Synode van 1916 onvoorzichtig heeft gehandeld in deze zaak, en dat de voorstelling van Classis Ostfriesland in 1916 te onbelijnd was. In hare conclusies evenwel laat ze op zeer eenzijdige wijze de gevolgen hiervan alleen komen voor Classis Ostfriesland, en laat de Synode vrij uitgaan, hoewel de Synode door haar genomen besluit de oprichting der School te Grundy Center krachtig gesteund heeft.

3. In haar advies om terstond het Seminarie te Grundy Center op te heffen, wordt hoegenaamd geene rekening gehouden met den bestaanden toestand der School; noch met de verplichtingen der Classis aan het volk dat grootendeels het geld mede voor het Seminarie gaf, noch aan de Theol. professoren, noch aan de studenten die in de theologie studeeren.

4. De Comm. heeft in hare discussies laten uitkomen, dat de

Synode het bestaansrecht van onze School te Grundy Center erkende.

(Door Comm. versta men het meerderheidsrapport van de Commissie.)

Om bovengenoemde redenen meent ondergeteekende de Synode te moeten adviseeren, dit advies van het meerderheidsrapport niet te aanvaarden. Verder adviseert hij de Synode uit te spreken:

1. De Synode van 1916 is mede verantwoordelijk voor het tegenwoordige gezegend bestaan van de School te Grundy Center, want zij gaf hare adhaesie aan het oprichten van de School te Grundy Center, en heeft daardoor hare aanvankelijken bloei bevorderd.

2. De Synode rekene met het feit dat nog nimmer iemand aan onze School te Grand Rapids eene volledige opleiding ontving zooals die noodig was om in onze Duitsche gemeenten te kunnen dienen. Deze opleiding moest elders worden aangevuld, om deze redenen zijn vele van onze zonen reeds in andere Kerken als Dienaars des Woords verzeild geraakt. Daarom bestendige de Synode heel de School te Grundy Center, wyl zij juist in deze behoefte voorziet. Zie verder historische toelichting van Classis Ostfriesland.

3. Indien de Synode zou meenen gegronde redenen te hebben te besluiten om het Theol. Departement of Seminarie te Grundy Center op te heffen, dan verzoekt ondergeteekende dringend dit te tafelen tot 1920, wyl het onmogelijk voor Classis Ostfriesland is terstond tot opheffing van het Seminarie te komen.

De Synode geve Dr. W. Bode gelegenheid om de zaak Grundy Center op de vloer dezer vergadering toe te lichten overeenkomstig verzoek van Classis Ostfriesland.

(Zie verder Art. 75 over deze zaak; alsmede Bijlage XV. en XVI.)

Ouderling Grit sluit de samenkomst met dankzegging.

VRIJDAGMORGEN, 28 JUNI.

ARTIKEL 61.

Na het zingen van Ps. 105: 5, opent Ds. Holwerda de samenkomst met gebed.

ARTIKEL 62.

Ds. H. Hoeksema doet voorlezing van een Rapport over *Maranatha* (vgl. Art. 55). Het luidt als volgt:

Eerwaarde Vaders en Broeders:—

Uwe Comm. was opgedragen om inzage te nemen van beide laatste rapporten inzake "Maranatha," door de Comm. van Praeadvies ad hoc der Synode voorgelezen; om te trachten beide rapporten tot één te vereenigen en dan de Synode met bepaald en welomschreven advies te dienen.

Getracht hebbende, om aan deze hare opdracht te voldoen, heeft uwe Comm. de eer het volgende aan de Synode voor te leggen:

I. Formeele Zijde der Kwestie.

Uwe Commissie oordeelde:

1. Dat, louter formeel genomen, alle vier instructiën, die van de Classes Zeeland, Holland, Sioux Center en Orange City zijn ingediend, natuurlijk ontvankelijk zijn bij de Synode, daar ze wettig ter tafel verschenen.

2. Dat echter wat den inhoud betreft, onderscheid dient te worden gemaakt tusschen de instructie van Classis Zeeland en de overige drie. Die van Classis Zeeland is niet voor behandeling door de Synode vatbaar, daar ze feitelijk verlangt, dat de Synode zelf tucht uitoefene; de overige drie instructies mogen wel degelijk door de Synode behandeld worden.

De Comm. oordeelde dan ook als volgt:

- a) De Synode heeft het recht naar aanleiding van de instructies van Classes Holland, Orange City en Sioux Center de zaak te behandelen.

Gronden:—

- (1) Deze instructies eischen niet, dat de Synode zelf den persoon van Ds. Bultema in behandeling zou nemen. Dit zou natuurlijk in strijd zijn met het kerkrechter-

lijk beginsel, dat de tucht niet bij de Synode of Classis, maar bij den kerkeraad behoort aan te vangen.

- (2) Deze instructies eischen wel, dat de Synode zich uitspreke in betrekking tot de valsche stellingen in "Maranatha" verdedigd. Uit dit oogpunt beschouwd is de zaak "Maranatha" eene, die heel de Kerk betreft; die ook door de publicatie van het boek door den schrijver zelf voor de aandacht van heel de Kerk is gebracht; die eindelink langs zuiver kerkrechterlijken weg van kerkeraden en Classes ter Synodale tafel is gekomen.

- b) Dat de Synode, om het groote gewicht der zaak van dit haar recht gebruik behoort te maken.

II. Materieele Zijde der Kwestie.

1. Ter inleiding verzoekt uwe Comm., dat de Synode in het bespreken van deze zaak bestendig voor de aandacht houde, dat het niet de taak der Comm. was, noch ook de roeping der Synode kan zijn, om op dit oogenblik "Maranatha" te toetsen aan de Schrift. Uwe Comm. staat met heel de Kerk, op het standpunt, dat Schrift en Belijdenis met elkaar in overeenstemming zijn. Alleen indien Ds. Bultema langs wettigen weg gravamina tegen de Belijdenis had ingebracht, zou de Belijdenis aan de Schrift moeten worden getoetst. Thans kon uwe Comm. volstaan met "Maranatha" te toetsen aan onze Confessie. We geven dus eerst de uitspraken der Belijdenis, die betrekking hebben op deze zaak, daarna eenige aanhalingen uit het Boek "Maranatha," om daarna onze conclusies en ons advies der Synode voor te stellen.

2. *Aanhalingen uit de Confessie.*

- a) Uit den Heidelbergschen Catechismus. In Zondag XXI., Vraag 54, lezen we met betrekking op de eenheid der Kerk van alle eeuwen: "Wat gelooft gij van de heilige algemeene christelijke Kerk? Dat de Zone Gods uit het gansche menschelijk geslacht zich een gemeente, ten eeuwen leven uitverkoren, door Zijn Geest en Woord, in eenigheid des waren geloofs van den beginne der wereld tot aan het einde vergadert, beschermt en onderhoudt, en dat ik daarvan een levend lidmaat ben en eeuwig zal blijven."

Met betrekking tot het Koningschap van onzen Heere Jezus Christus zegt de Catechismus, in Zondag XII., Vr. 31: "Waarom is Hij Christus, dat is, Gezalfde, genoemd? Omdat Hij van God den Vader verordineerd en met den H. Geest gezalfd is . . . tot onzen eeuwigen Koning, die ons met Zijn Woord en Geest regeert en ons bij de verworvene verlossing beschut en behoudt."

b) *Uit de Confessie.* 37 Art. In Art. XXVII. van onze Nederlandsche Geloofsbelijdenis lezen we in betrekking tot de eenheid der Kerk, zoowel als het Koningschap van Christus, deze schoone woorden: "Wij gelooven en belijden een eenige Katholieke of algemeene Kerk, dewelke is een heilige vergadering der ware Christ-geloovigen, alle hunne zaligheid verwachende in Jezus Christus, gewasschen zijnde door Zijn bloed en verzégeld door den Heiligen Geest. Deze Kerk is geweest van den beginne der wereld af en zal zijn tot het einde toe; gelijk daaruit blijkt, dat Christus een eeuwige Koning is, dewelke zonder onderdanen niet zijn kan."

c) *Doopsformulier.* Bovendien lezen we in het dankgebed na den Doop, dat toch zeker als een sterk belijdenisschrift van den tweeden rang mag worden beschouwd, nog dit: "en in alle gerechtigheid onder onzen eenigen Leeraar, Koning en Hoogepriester Jezus Christus leve," enz.

d) *Samenvatting.* De Comm. brengt daarom voor de aandacht der Synode, dat er naar onze Belijdenisschriften geen de minste twijfel bestaat in betrekking tot:

- (1) De eenheid der Kerk van alle eeuwen, Israël niet buitengesloten. De Kerk van alle eeuwen is wezenlijk één.
- (2) Het Koningschap van Christus. Christus is niet alleen Hoofd Zijner Gemeente in organischen zin, maar ook wel degelijk Koning Zijner Kerk in juridischen zin des woords.

3. *Aanhalingen uit "Maranatha."* Laat het uwe Comm. vergund zijn de aandacht der Synode te mogen bepalen bij een enkele zaak eer ze enkele zinsneden uit het boek van Ds. Bultema aanhaalt. Uit een puur confessioneel oogpunt beschouwd, gaat

ons verschil met den broeder niet over zulke punten als Het Duizendjarige Rijk, Tweeërlei Opstanding, of De Terugkeer der Joden naar Palestina. Waar het om gaat is de *Eenheid der Kerk van alle eeuwen*, en, in het allernauwste verband hiermede, het *Koningschap van Christus*. Hoe leert Ds. Bultema desbetreffende in zijn boek?

a) *Pagina 191*. Ds. Bultema schrijft: "En één oorzaak van dit droef verschijnsel (gebrek aan gemeentelijke zelfkennis) moet hierin gezocht worden, dat men Israël en de Gemeente als wezenlijk één beschouwt Wij zijn echter ten stelligste overtuigd, dat deze gedachte niet naar de Schrift is"

b) *Pagina 193*. "De Gemeente is het lichaam van Christus Christus zelf is het Hoofd van dit lichaam Maar ons wordt duidelijk geleerd, dat Hij dit door Zijn lijden geworden is, en dat Zijn Hoofd-zijn een deel is van Zijn loon op Zijn diepe vernedering. Dus moet men één van tweeën aannemen: of de Kerk is vier duizend jaren hoofdeloos geweest, of ze is eerst na het Hoofd ontstaan. God maakt in den regel geen hoofdelooze dingen."

c) *Pagina 264*. "Het is absoluut onmogelijk, om een redelijk en Schriftuurlijk begrip van het Millennium te verkrijgen, indien wij niet ten strengste het wezensverschil van Israël en de Gemeente in het oog houden. Op elk gebied vloeit er namelooze verwarring voort uit de heillooze vereenzelviging van deze twee, doch nergens komt dit sterker uit dan bij de leer van het Millennium."

Voorts op dezelfde pagina:

"Christus is de Koning, maar van Israël, niet van de Gemeente. Met deze staat Hij in veel nauwere betrekking. Het is een weemoedige gedachte, dat zoovele geloovigen hun Zaligmaker meenen te verheerlijken, wanneer ze van Hem gewagen als hun Koning en de Koning der Kerk. En waar het veelal de taal der liefde is, die zoo spreekt, daar zal de Heere, die steeds het hart aanziet, het ook wel als zoodanig beschouwen, doch dit neemt niet weg, dat we hier met een schromelijke en ver van onschuldige verstandswaling te doen hebben. Christus is de Koning

van Israël en het Hoofd der Kerk. Hij zal aan Israël het Koninkrijk oprichten."

- d) Bovengenoemde zijn slechts enkele van de vele aanhalingen, die we zouden kunnen maken in betrekking tot de bewuste punten. Doch genoeg. Duidelijk is, dat Ds. Bultema in zijn boek leert:

(1) Dat er *wezens-verschil* bestaat tusschen Israël en de Gemeente;

(2) Dat Christus geen Koning is van Zijn Kerk.

4. Uwe Comm. achtte het raadzaam, eer ze haar conclusies en adviezen formuleerde, Ds. Bultema ter onzer vergadering te verzoeken. Doel uwer Comm. was vooral om mogelijk misverstand uit den weg te ruimen of ook bij mogelijke herroeping door Ds. Bultema, niet verder voort te gaan. Ook meende uwe Comm. hiervan een kort verslag te moeten geven op uwe vergadering.

- a) De volgende vragen werden den broeder gedaan:

(1) (Nadat bovengenoemde aanhalingen uit zijn boek hem waren voorgelezen): "Neemt u deze aanhalingen nog voor uwe rekening?"

Antwoord: "Wat het wezen der zaak betreft, ja, maar ik zou dat meer willen omschrijven."

(2) "Stelt u zich onder de jurisdictie van de Belijdenis?"

Antwoord: "Ja, wanneer de Kerk haar goed verklaart."

(3) "Kunt ge uwe uitspraken in harmonie brengen met de Belijdenis?"

Antwoord: "Ja."

(4) Behooren de uitverkorenen uit de Oude Bedeeeling ook tot de Kerk als lichaam van Christus?"

Antwoord: "Neen."

(5) "Wat verstaat U onder het lichaam van Christus?"

Antwoord: "De geloovigen van deze bedeeeling."

- b) Nog langen tijd vergaderde uwe Comm. met Ds. Bultema, doch eindelijk ging ze weer op zichzelf vergaderen en besloot het volgende der Synode mede te deelen:

- (1) Alhoewel Ds. Bultema voor uwe Comm. volhield, dat hij naar eigen overtuiging niet in strijd is met de Belijdenis onzer Kerken, toch is Ds. Bultema er niet in geslaagd de harmonie tusschen zijn standpunt, zooals dat voorgesteld is in "Maranatha" en onze Belijdenis, voor uwe Comm. evident te maken.
- (2) Ds. Bultema heeft beslist geweigerd de uitdrukkingen in zijn boek, boven aangehaald, te herroepen.

5. Eindelijk oordeelde de Comm. het volgende der Synode te moeten voorleggen:

De Synode spreke uit:

- a) dat de bovengenoemde leeringen, rakende de eenheid der Kerk en het Koningschap van Christus, zooals die worden voorgesteld in "Maranatha," in tegenspraak zijn met onze Belijdenisschriften op die bepaalde punten;
- b) overwegende, dat het niet bewandelen van den geordenen weg, namelijk, het indienen van gravamina tegen de betwiste punten der Belijdenis, in strijd is met Ds. Bultema's onderteekening van het Verbindings-formulier;
- c) dat de publicatie van "Maranatha" oorzaak is geworden, dat de rust der kerken is verstoord,
- d) de Synode wende zich tot den kerkeraad van Muskegon I., en dringe er bij dien kerkeraad op aan, zijn leeraar over deze zaak in behandeling te nemen, en
- e) voorts benoeme de Synode drie deputaten, die de opdracht hebben deze zaak bij den kerkeraad van Muskegon I., namens de Synode aanhangig te maken en toe te lichten.

De Synode neemt het rapport als kennisgeving aan; spreekt uit, dat de Commissie in het formuleeren der conclusies in betrekking tot de stellingen van "Maranatha" zich getrouw heeft gehouden aan het boek zelf, en neemt achtereenvolgens den inhoud voor hare rekening—behalve punt vier, dat handelt over het bezoek van Ds. Bultema bij de Comm.—op haar verzoek, welk punt als kennisgeving wordt aangenomen.

Wat punt 5 betreft, dit wordt door de Synode aanvaard als haar besluit in deze materie. (Zie Art. 76 voor de leden der in e) bedoelde Comm.)

ARTIKEL 62.

Ouderling Van Meeteren wordt wegens ongesteldheid van de Synode geëxcuseerd.

Ds. Noordewier sluit met dankzegging.

NAMIDDAGZITTING, 28 JUNI.

ARTIKEL 63.

Ouderling J. B. Hulst opent de samenkomst. Gezongen, Ps. 119: 3.

ARTIKEL 64.

Door Ds. Manni wordt het volgende schrijven ingediend:
"De Publication Comm. heeft het genoeg om der Synode mede te deelen dat alle verschil met broeder D. W. Jellema ver-effend is."

(Was geteekend) J. MANNI.

ARTIKEL 65.

Ds. R. Bolt doet voorlezing van het Rapport des *Boards der Heiden Zending* (Bijlage IV.), en leest vervolgens het Rapport der Comm. van Praeadvies betreffende de *Heiden Zending*. Het wordt na discussie, vastgesteld en aangenomen als volgt:

Eerwaarde Vaders en Broeders:—

Uwe Comm., benoemd om de Synode met advies te dienen inzake de Heiden Zending, heeft de eer U 't volgende te rapporteeren:

I. *Voorstellen van de Deputaten der Heiden Zending.*

1. Gevraagd wordt de approbatie van de deputaten gekozen door hunne respectieve Classes. De namen kunnen worden gelezen in het rapport van den Secretaris.

Uwe Commissie adviseert dit te doen.

Alzoo besloten.

2. Tevens wordt verzocht om te probeeren dat het Budget voor onze Indianen Zending voor het volgende jaar vastgesteld worde op \$37,000. Uit de toelichting gegeven bleek, dat de be-

grooting van dit Budget beraamd is op de loopende kosten van de laatste jaren, en dat hierin begrepen is een emergency fund van \$2,000.

Uwe Comm. adviseert dit Budget te approbeeren, dewijl dit vaster systeem geeft in de finantiën, en de Kerk hierdoor beter op de hoogte komt met de uitgaven aan de Indianen Zending verbonden.

Besloten.

3. Voorts wordt toestemming gevraagd tot het openen van een "Training School for Native Christian Workers," en wel in samenwerking met de Presb. Kerk, volgens bijgaand voorstel van het veld afkomstig. Genoemd voorstel luidt aldus:

Samenwerking met de Presb. Kerk inzake een Training School achten wij wenschelijk, omdat zendingswerk onder de Navajos door hen en ons wordt gedaan en samenwerking met hen reeds tot belangrijke resultaten heeft geleid.

De Union Training School zou o.i.

- a) de eenheid van het zendingswerk onder de Navajos bevorderen.
- b) onnoodige duplicaties voorkomen, één school in plaats van twee scholen, enz.
- c) een sterker onderwijzend personeel verschaffen.
- d) onze eenheid tegenover Rome krachtiger handhaven.

Met de Presb. Zendelingen op het veld werd de volgende tentatieve overeenkomst gesloten:

Er zij een Union Training School onder toezicht en controle der Presbyteriaansche en Chr. Geref. kerken. Gegrond op het onfeilbaar Woord van God en in volle harmonie met de Belijdenisschriften beider kerken. Met het doel Zendings-arbeiders te kweken voor 't Indianen Zendingsveld. Deze School zij onder toezicht van een gelijk getal zendeling-deputaten van beide kerken. Het onderwijzend personeel dat door onderteekening instemming moet betuigen met den grond waarop deze School gesticht is, wordt voorgedragen door deze deputaten en wordt benoemd door de bevoegde autoriteiten van beide kerken, van onze zijde door de Synode en in onverwachte vacatures door hare deputaten voor de Heiden Zending tot aan de volgende Synode. De onderwijzers zullen om de beurt gekozen worden uit beide kerken.

Bijvoorbeeld, wanneer de Synode de benoeming van Rev. Mitchel goedkeurt, die tot onderwijzer dezer inrichting door de Northern Presbytery van Arizona verkozen is, dan zal de volgende onderwijzer, wanneer een tweede noodig blijkt, gekozen worden uit onze Kerk.

Deputaten en onderwijzend personeel verbinden zich overeenkomstig den grondslag der school te handelen. Indianen, die naar 't oordeel der deputaten geschikt zijn, zullen opgenomen worden; deze moeten zich onderwerpen aan de regels der school en zooveel mogelijk zelf tot hunne kweeking bijdragen, hetzij in geld of in arbeid.

Deze school zij te Rehoboth gevestigd en beginne aldaar haren arbeid in September aanstaande.

Uwe Comm. adviseert zulk een Union Training School te beginnen. *Gronden:*

Behoefte aan een Training School is reeds jarenlang gevoeld. Met weinig onkosten voor gebouwen, enz., kan nu in deze behoefte worden voorzien. Al onze zendelingen en de Zendingen van Classis Hackensack (Pagina X., Agendum).

Uwe Comm. meent wanneer de Synode besluit overeenkomstig het pas gegeven advies, dat dan voldaan is aan het verzoek van Classis Hackensack (Pagina X., Agendum).

"Resolved to recommend to Synod the advisability to start a fund for the education of our Indian Converts as Missionaries, in case they show inclination to work among their people."

Besloten.

4. De deputaten geven adhaesie aan 't voorstel Pella, dat regeling gemaakt wordt tot *pensioneering* van "unordained workers" op ons Zendingenveld.

Het voorstel Pella luidt aldus:

"De Synode neme stappen om een pensioen vast te stellen in het belang van niet-geordende arbeiders op ons Zendingenveld, die tot arbeiden onbekwaam worden terwijl zij in dienst der Kerk zijn, zonder hun toedoen, en de weezen en weduwen van zulke arbeiders, die in dienst zijnde, overlijden.

"Dat dan 't bedrag van dit pensioen bepaald worde naar 't salaris en de lengte van dienstdiend der zoodanigen."

Uwe Comm. adviseert alzoo te besluiten en aan de Zendingsdeputaten op te dragen de volgende Synode met een welomschreven plan te dienen.

Besloten.

II. *Instructiën.*

1. Instructie Classis Grand Rapids West:

"Synod arrange for the appointment of a *field secretary for Missions*. Reason: the growing need of the work of Home-, Jewish-, Mormon-, and especially of Heathen Missions, to have a man devote himself especially to the task of laboring throughout our denomination to increase missionary knowledge, and to foster prayer for Missions, as well as to promote the giving of more money, the dedication to this work of more young people, and the stirring up of more enthusiasm among us, for the extension of God's Kingdom through missionary effort, in obedience to our Lord's command."

Het advies der Comm., om volgens het bovengenoemde te handelen, wordt *verworpen*, en het volgende *besluit* genomen:

"De Synode besluit tot het benoemen van een Commissie om de e.v. Synode voor te lichten aangaande het al of niet wensche-lijke van het hebben van een "field secretary" voor de Zending, en van de wijze waarop zulk een secretaris zou hebben te arbeiden." (Zie Art. 76 voor de leden dezer Commissie.)

2. Classis Sioux Center komt met de instructie:

De Synode kleeft en neme geheel voor eigen rekening ook een Buitenlandsch Zendingsveld voor hare Heiden Zending; bij voorkeur onder een natie, die van beteekenis is voor het volkerenleven.
Redenen:

- (1) Onderscheiden onzer jonge mannen zijn gereed om zich aan dat werk te wijden;
- (2) Meermalen riepen sommige kerken er om;
- (3) De Heere zegent ons met finantieelen voorspoed.

Hiermede staat in verband de Rapporten van de Comm. een vorige Synode benoemd inzake een nieuw Zendingsveld.

Beide Rapporten zijn door uwe Comm. in behandeling genomen en ons advies is in dezen aldus:

Dewijl het bevel des Heeren om het Evangelie te prediken aan alle volkeren bindend is en blijft voor de Kerke des Heeren,

dewijl onze zendelingen op het veld en onze Zendings deputaten hierin overeenstemmen dat ons tegenwoordig Zendingveld voldoende bezet is,

dewijl herhaaldelijke en dringende verzoeken om een nieuw Zendingveld uit de Kerk zijn opgekomen,

dewijl een genoegzaam getal arbeiders gereed is om een benoeming te aanvaarden en communicaties van studenten onzer School en leden onzer Kerk studeerende te Brooklyn, N. Y. waarborg geven, dat wij voor de toekomst genoegzame arbeiders kunnen krijgen, en

dewijl de Heere ons volk met finantieele voorspoed rijkelijk heeft gezegend,

daarom adviseert uwe Comm. stappen te nemen een nieuw Zendingveld voor onze rekening te nemen.

Besloten.

Om nu 't pasgenoemde advies op de beste wijze uit te voeren, adviseert uwe Commissie, *dewijl*

- a) de kennis aangaande de verschillende Zendingsvelden nog zoo gering is,
- b) de toestanden, tengevolge van den oorlog, van dien aard zijn, dat het thans misschien niet wenschelijk is een bepaald veld te kiezen.
- c) wij nu nog niet kunnen zeggen hoeveel de kosten zullen wezen aan zulk een Zendingveld verbonden;
- d) de broeders Dss. Huizenga en De Korne te benoemen voor twee jaren om onder nadere regeling van de deputaten der Heiden Zending de velden in Midden Afrika en China te bezoeken en onderzoeken, om de a.s. Synode te dienen met een rapport dat tot keuze kan leiden. Mocht de Board onverhoopt niet slagen in het verkrijgen van genoemde broeders, dan heeft hij recht anderen daarvoor te benoemen.

Besloten.

Het advies der Comm. om Midden Afrika en China te maken tot velden van onderzoek grondt zich op het volgende:

- (1) Omdat de Zending onder deze volken veel goedkoper kan worden gedaan dan onder de Indianen. (Volgens de rapporten dienaangaande ontvangen.)
- (2) Omdat de uitbreiding onzer Zending naar Zuid Amerika onvermijdelijk tot verbroekeling van krachten zou leiden, dewijl er in onze Kerk een sterke antipathie is tegen verdere uitbreiding van de Zending onder de Indianen.
- (3) Omdat er in den laatsten tijd onderscheiden stemmen in onze Kerk zijn opgegaan om een Zendingsveld in Midden Afrika te openen; er zeer gunstige rapporten van 't Zendingsveld aldaar worden ontvangen en zelfs een lid van onze Kerk reeds aangenomen is om aldaar te arbeiden.
- (4) Omdat er in China nog groote velden braak liggen, de Zending hier met zeer geringe kosten gedreven kan worden, China groote strategische beteekenis heeft en omdat de intellectuele ontwikkeling van het Chineesche volk den Zendingsarbeid zeer ten dienste kan zijn.

3. Nog zijn er drie instructies: één van Classis Grand Rapids West, één van Classis Hackensack, en één van Classis Pacific, betrekking hebbende op de uitbreiding en instandhouding van ons tegenwoordig Zendingsveld.

Uwe Comm. meent, wanneer de Synode besluit overeenkomstig 't advies gegeven, dat dan aan 't verzoek van deze instructies reeds is voldaan.

Besloten.

ARTIKEL 66.

Ds. Ghysels neemt de plaats in van Ds. Dolfin. Ds. Bultema wordt geëxcuseerd van de vergadering, zoowel als Ouderling Notier.

Prof. Heyns sluit deze sessie.

AVONDZITTING, 28 JUNI.

ARTIKEL 67.

Gezongen Ps. 119: 17. Ds. Zwier gaat in den gebede voor.

ARTIKEL 68.

Besloten de volgende Synode wederom in Calvin College te houden. Eastern Ave. wordt aangewezen als roepende kerk. De regeling van "entertainment," enz., wordt aan de prudentie des kerkerads dezer gemeente overgelaten.

Voorts worden de Grand Rapids kerken bedankt wegens verleende gastvrijheid, inzonderheid Eastern Ave. De Clerk van Calvin College ontvangt \$25 voor extra arbeid, de koster een gelijk bedrag en zijn helper, \$15.

De Publicatie Comm., (Art. 12, slot), wordt benoemd om het mechanische werk voor de a.s. Synode te bezorgen.

ARTIKEL 69.

De kerken worden er door den Voorzitter aan herinnerd dat 1918-'19 het derde eeuwfeest der Dordsche Synode kenmerken. Dit met het oog op gepaste herdenking.

ARTIKEL 70.

Besloten dat de Kerken in Iowa er op zullen worden gewezen dat zij eerst eene petitie naar den Goeverneur van Iowa hebben te zenden. Mochten zij geen gehoor vinden, dan zal de Synodale Comm. eene petitie naar den President der Ver. Staten zenden. De nadere formulatie daarvan wordt aan die Comm. overgelaten. (Vgl. Art. 28.)

Op een *Vredesmanifest*, (*Heraut*, 14 Oct., 1917), gezonden door middel van den kerkerad van Burdett, Canada, gaat de Synode niet in omdat ons land behoort tot de oorlogvoerende natiën.

ARTIKEL 71.

Het *Rouwbeklag Rapport* wordt gelezen, aangenomen en goedgekeurd. Het luidt als volgt:

Eerwaarde Broeders:—

Sedert de vorige Synodale Vergadering ontvielen aan onze Kerk drie predikanten, de broeders C. Bode, H. Van der Werp

en *A. Dekker*. De twee eerstgenoemden waren tot rijpen leeftijd gekomen en werden, na een zeer werkzaam leven van trouwe toewijding aan de zaak des Heeren, van hun post afgelost.

Broeder Dekker was nog jong en verwacht werd dat hij nog veel zou kunnen doen. Maar het behaagde den Heere hem hooger op te roepen.

Met dankbaarheid waardeert de Synode wat de Heere door deze broeders voor onze Kerk gedaan heeft, maar met weemoed denkt zij tegelijk aan hun heengaan en daar hunne betrekkingen daardoor in rouw werden gedompeld, geeft zij mits dezen uiting aan hare sympathie met hen en bidt hun de rijke vertroosting toe van Hem die Zijnen getrouwen dienaren het loon der genade uitdeelt.

De Synode op 26 Juni verwittigd zijnde van het overlijden der gade van *Ds. J. Plesscher*, en het beseffende dat het dezen dienaar des Heeren tot diepe smart moet zijn om op zijn hoogen leeftijd zijne gade te moeten missen, *besluit* door dezen hare hartelijke sympathie met dezen broeder en de zijnen uit te spreken, en wenscht hun toe dat onze God hen rijkelijk met Zijne troost verkwikke.

De Commissie,

W. P. HEERES,

T. VAN DER ARK,

J. GULKER.

ARTIKEL 72.

Betreffende 't Rapport der Comm. "School en Classicale Examens," (bl. 18, Agendum), wordt gerapporteerd dat Dr. R. L. Haan wegens vertrek naar Iowa uit de Comm. viel. Deze benoemde Prof. Heyns in zijne plaats. De Comm. vroeg de sanctie dier benoeming en verkreeg die. De Comm. wordt gecontinueerd. (Bijlage XVII.)

ARTIKEL 73.

Na lange bespreking der Grundy Center School zaak, (Art. 59), besluit de Synode te verdagen tot Zaterdag, 8 a. m. (Zie verder Art. 75.)

Ds. Heeres sluit deze sessie.

ZATERDAGMORGEN, 29 JUNI.

ARTIKEL 74.

Gezongen Ps. 86: 6. Ds. Tuls gaat in den gebede voor.

ARTIKEL 75.

Omtrent de *Grundy Center, Iowa, School* (Artikel 59), worden de volgende *besluiten* genomen:

1. Omtrent het Theol. Dept. adviseert de Synode om Classis Ostfriesland op te dragen haar Seminarie op te heffen. Op de volgende wijze:

- a) Nog twee jaar de Theol. School te continueeren, opdat de tegenwoordige theologische studenten aldaar kunnen gradueeren;
- b) Gedurende deze twee jaren de Theol. School onder toezicht van het Curatorium te stellen.
- c) Aan het Curatorium wordt vrijheid gegeven voor deze zaak te vergaderen wanneer het zulks oordeelt noodig te zijn.
- d) Grundy Center wordt \$2,000 toegestaan voor de volgende twee jaren.
- e) Aangaande den omslag voor de Theol. School (te Grand Rapids), waarvan Classis Ostfriesland vrijstelling vraagt, besluit de Synode deze zaak voor finale beslissing aan het Curatorium op te dragen.
- f) Na correspondentie met alle curatoren bepaalt het Curatorium Contractum de wijze van toezicht op het Grundy Center Seminarie.

Omtrent de *Grundy Center College en Academy* besloten:

1. Overwegende dat uiteraard College en Academy principieel geene kerkelijke inrichtingen zijn—zoodat de Synode van beginselswege aan geen van beide haar adhaesie kan hechten—

2. Overwegende echter dat beide, College en Academy als kerkelijke inrichtingen reeds feitelijk bestaan te Grundy Center—

3. Overwegende eindelijk, dat er verschil bestaat uit het oogpunt der wenschelijkheid, tusschen het oprichten en bestaan van een vrije College en een vrije Academy,

4. *spreekt de Synode uit:*

- a) Dat zij geen tweede kerkelijke College en Academy wil, naast de reeds bestaande, en daarom Classis Ostfriesland verzoekt die op te heffen.
- b) Dat natuurlijk Gods volk ook in het Westen volkomen het recht heeft om een College op te richten, maar dat de Synode dit thans niet wenschelijk acht met het oog op de College te Grand Rapids en onze kleine krachten.
- c) Dat ze het zeer wenschelijk zou achten dat er op bepaalde plaatsen Academies worden gesticht als voortzetting van de Chr. Scholen.

ARTIKEL 76.

De Commissie voor *Benoemingen* rapporteert. Het Rapport wordt vastgesteld en aangenomen als volgt:

Synodale Commissie—Ds. W. P. Van Wijk, Dr. R. L. Haan en Ds. P. A. Hoekstra.

Stated Clerk—Dr. H. Beets.

Synodaal Penningmeester—Ds. J. Noordewier.

CURATOREN:

Grand Rapids Oost—Ds. J. Groen, primus, 4 jaar; Ds. P. Ekster, secundus, 4 jaar.

Grand Rapids West—Dr. J. Van Lonkhuyzen, primus, 4 jaar; Ds. W. Stuart, secundus, 4 jaar; Dr. H. Beets, primus, 2 jaar; Ds. J. C. Schaap, secundus, 2 jaar.

Hackensack—Ds. J. A. Westervelt, primus, 4 jaar; Ds. D. De Beer, secundus, 4 jaar; Ds. K. Poppen, primus, 2 jaar; Ds. J. C. De Korne, secundus, 2 jaar.

Holland—Ds. E. J. Tuuk, primus, 4 jaar; Ds. L. J. Lamberts, secundus, 4 jaar; Ds. B. H. Einink, primus, 2 jaar; Ds. H. Hoeksema, secundus, 2 jaar.

Hudson—Ds. J. J. Hiemenga, primus, 4 jaar; Ds. H. Bakker, secundus, 4 jaar.

Illinois—Ds. W. Borgman, primus, 4 jaar; Ds. F. Doezema, secundus, 4 jaar.

Muskegon—Ds. J. L. Heeres, primus, 4 jaar; Ds. H. Bultema, secundus, 4 jaar; Ds. H. Keegstra, primus, 2 jaar; Ds. J. Dolfin, secundus, 2 jaar.

Orange City—Dr. R. L. Haan, primus, 4 jaar; Ds. M. Van der Heide, secundus, 4 jaar; Ds. H. J. Beld, primus, 2 jaar; Ds. J. De Jonge, secundus, 2 jaar;

Ost Friesland—Ds. G. L. Hoefker, primus, 4 jaar; Ds. D. H. Plesscher, secundus, 4 jaar.

Pacific—Ds. C. Vriesman, primus, 4 jaar; Ds. N. Gelderloos, secundus, 4 jaar.

Pella—Ds. G. D. De Jong, primus, 4 jaar; Ds. C. De Leeuw, secundus, 4 jaar.

Sioux Center—Ds. H. M. Van der Ploeg, primus, 4 jaar; Ds. P. Jonker, secundus, 4 jaar; Ds. J. M. Byleveld, primus, 2 jaar; Ds. H. Kuiper, secundus, 2 jaar.

Zeeland—Ds. E. J. Krohne, primus, 4 jaar; Ds. H. Tuls, secundus, 4 jaar.

DEPUTATEN AD EXAMINA:

Grand Rapids Oost—Dr. H. H. Meeter, primus; Ds. W. P. Van Wijk, secundus.

Grand Rapids West—Dr. Y. P. De Jong.

Hackensack—Ds. D. De Beer.

Holland—Ds. K. Kuiper.

Hudson—Ds. P. A. Hoekstra, primus; Ds. W. P. Heeres, secundus.

Illinois—Ds. J. Manni, primus; Ds. D. Zwier, secundus.

Muskegon—Ds. P. D. Van Vliet, primus; Ds. J. L. Van Tielen, secundus.

Orange City—Ds. M. Van der Heide, primus; Ds. J. M. Voortman, secundus.

Ost Friesland—Ds. J. Gulker, primus; Ds. H. C. Bode, secundus.

Pacific—Ds. F. J. Drost.

Pella—Ds. C. De Leeuw, primus; Ds. G. D. De Jong, secundus.

Sioux Center—Ds. H. M. Van der Ploeg, primus; Ds. J. M. Byleveld, secundus.

Zeeland—Ds. A. Keizer, primus; Ds. E. J. Krohne, secundus.

Commissie Kerkhulp—Ds. J. Manni, Ds. D. De Beer, Ds. C. De Leeuw.

Deputaten Emeritus Kas—Ds. H. M. Van der Ploeg, Ds. J. Smitter, Ouderling A. Rosbach, primi; Ds. A. Guikema, Ds. J. O. Vos, Ouderling H. Haveman, secundi.

Vertegenwoordiger bij de National Christian Association—Ds. S. S. Van der Heide.

Deputaten voor de Algemeene Kas Inwendige Zending—Ds. I. Van Dellen, Ds. K. Poppen, Ouderling B. Sevensma, primi; Ds. H. Ahuis, Ds. H. Bakker, Ds. D. Zwier, secundi.

Publicatie Commissie—Voor vier jaren: Prof. J. G. Van den Bosch, Ds. E. J. Tanis, Ouderling J. B. Hulst.

Commissie Fonds Jodenzending—Ds. J. I. Fles, primus; Ds. J. L. Van Tielen, secundus.

Commissie voor de Zendingslessen—Ds. J. W. Brink, voor *De Wachter*; Dr. L. S. Huizenga, voor *The Banner*.

Commissie tot Voorkoming van Verstrooiing—Ds. H. J. Heynen, Ouderlingen W. Bierma, W. Aardappel, B. Leest, Ch. Van der Kooi, R. Eerkes, A. De Vries, J. Klaver.

Commissie voor Traktaat-literatuur—Ds. A. J. Rus, Ds. H. J. Kuiper, Ds. D. Zwier.

Centrale Commissie Geestelijke Verzorging der Militairen—Ds. K. Bergsma, Ds. J. P. Battema, Ds. S. Eldersveld, Ouderlingen T. Noordewier, R. Van Noord en G. J. Haan.

Commissie om Concept-Reglement voor Emeritus Fonds op te Stellen—Dr. S. Volbeda, Ds. J. Smitter, Ds. H. M. Van der Ploeg.

Commissie voor het Nazien der Boeken—H. Denkema, R. Van Noord, H. Stehouwer.

Commissie Kerkgezag—Ds. M. Van der Heide, Ds. J. M. Voortman, Ds. P. A. Hoekstra, Ds. K. Fortuin, Ds. E. J. Tanis.

Commissie Eeredienst—Prof. W. Heyns, Ds. H. J. Kuiper, Ds. L. Trap, Ds. D. Zwier, Dr. J. Van Lonkhuyzen, Ds. J. Groen, Dr. Y. P. De Jong.

Deputaten Zuid Amerika—De ouden gecontinueerd.

Comm. om Concept-Regeling voor Toelating tot de H. Bediening naar Art. 8 der K. O. op te stellen—Prof. F. M. Ten Hoor, Ds. S. S. Van der Heide, Ds. G. J. Haan.

Commissie Brandassurantie—Mr. A. Peters, Mr. H. Denkema, Mr. B. J. Jonkman.

Commissie tot Nazien van de Duitsche Vertaling der K. O.—
Prof. J. Timmermann, Prof. D. H. Kromminga, Ds. F.
Schuurmann, Ds. D. Plesscher, Ds. G. L. Hoefker.

Commissie tot Nazien van de Engelsche Vertaling der K. O.—
Ds. W. Stuart, Ds. G. Hoeksema, Prof. J. G. Van den
Bosch, Dr. H. Beets.

Deputaten inzake Maranatha—Ds. H. Hoeksema, Ds. J. Dolfin,
Dr. S. Volbeda.

Commissie inzake Field Secretary Heidenzending—Dr. Y. P. De
Jong, Ds. R. Bolt, Ds. D. Zwier.

ARTIKEL 77.

De concept Notulen worden gelezen, aangenomen en goed-
gekeurd.

ARTIKEL 78.

De President spreekt de vergadering een Slotwoord toe als
volgt:

Geliefde Broeders:—

Te roemen is ons waarlijk niet oorbaar. 't Is het gedenkjaar
der groote Dordtsche Synode, 1618-'19; en nauwelijks durf ik
eene vergelijking trekken tusschen die vergadering en de onze.
Wat een werkkraft toen! Welk een inzicht in en liefde tot de
beginselen! Denk slechts aan de Dordtsche Leerregelen.

Het voorbeeld der vroede vaders verwekke ons tot jaloersch-
heid en ijver. Soms wordt ook in onze kringen gespot met be-
ginselen. Laat ons spotten met caricatuur-beginselen; en tevens
bedenken, dat *dit* onze zwakheid is, dat we de ware beginselen
niet beter verstaan, en er niet meer uit leven. De echte, gerefor-
meerde-beginselen van leer en kerkregeering leiden ons tot het
ideaal, doen ons teer en nauw leven, verbreden onzen blik, en
stellen ons meer en meer in de vrijheid der kinderen Gods.

Jammer dat de Kerken zich te Dordt niet vrij konden bewe-
gen. De Hooge Overheid controleerde hare handelingen, en
was altijd vertegenwoordigd op hare vergaderingen. Vluch-
tige inzage van de oude Kerkenorde doet ons dit onmiddellijk
zien.

Hoe anders is het thans onder ons, niettegenstaande de ab-
normale tijden, die we doorleven. Zelfs in dit oorlogsjaar liet
de regeering ons gansch en al ongemoeid, en dat terwijl we onze
discussieën hoofdzakelijk voerden in eene voor ons land en volk

vreemde taal. Wat deelen we toch in groote voorrechten! Waarlijk we mogen onzen God wel danken, dat Hij ons met onze kinderen plaatste in dit land der vrijheid, en dat we niet slechts Gereformeerde doch ook Amerikaansche kerken mogen zijn.

Dieper dienen we te beseffen, dat we eene hooge en heerlijke roeping hebben in dit ons land. Meer moet ons bekoren het heilig patriotisme en het breede cosmopolitisme van den Apostel Paulus. Deze Romeinsche burger schreef Romeinen 13, toen wreede keizers de christenen op ontzettende wijze vervolgden. "Alle ziel zij den machten over haar gesteld onderworpen." En tevens wist hij den Joden een Jood en den Grieken een Griek te zijn, en allen alles, opdat hij er eenigen winnen mocht.

Wij zijn Amerikanen. En het betaamt ons zeker niet slechts om den Hollander een Hollander te wezen, maar ook en vooral om den Amerikaan een Amerikaan te zijn, en meer en meer te worden. De Heere geve ons genade en wijsheid om ons zoo aan te passen bij onze omgeving, dat we meer leeren van en ten zegen worden voor de rijke Amerikaansche wereld.

Het is mij niet wel mogelijk een overzicht te geven van den arbeid door deze Synode verricht. De geschiedenis zal uitwijzen wat hare beteekenis is. Ik meen dat we trouw hebben gewerkt. Heerlijke besluiten werden genomen, die getuigden van ruimte van hart en breedte van blik. Denk slechts aan wat gedaan werd voor de School onzer kerken, en voor onze Emeriti; en vergeet ook niet dat historisch moment toen de Synode met alle stemmen besloot een tweede Zendingsveld te zoeken. Zij de Heere bijzonder met de broeders Huizenga en De Korne op hunne beteekenisvolle zendingstochten!

Bijzonder teere quaesties kwamen aan de orde. Denk aan "Maranatha" en Grundy Center. Het stemt tot dank, dat we ook in deze zaken in broederzin mochten bezig zijn. Misschien is het niet overbodig in dit verband nogmaals te waarschuwen tegen het Independentisme, dat reeds op zoo welsprekende wijze werd veroordeeld. Met al wat in ons is moeten we blijven opkomen voor de autonomie der plaatselijke kerken—doch even sterk hebben we te pleiten voor de vastheid en heiligheid van het kerkverband. De gemeenschappelijke belijdenis—dat heerlijk patrimonium onzer martelaren—blijve ons saamsnoeren. Wie om toekomstige en ondergeschikte redenen het kerkverband verbreekt, zondigt grootelijks. Blijve alle separatisme verre van ons!

Dank aan de broeders, die met mij zitting hadden in het Moderamen voor hunne vriendelijke, hartelijke steun en medewerking. Dank aan de kerk van Eastern Avenue en aan den Stated Clerk voor al den voorbereidenden arbeid door hen verricht; aan de professoren en de Commissie van praeadvies voor hunne gewaardeerde adviezen; aan de broeders Hulst en Sevensma voor het tijdig publiceeren en bezorgen der respectieve rapporten; en aan de families, die ons verzorgden, voor hunne gulle gastvrijheid in deze dure tijden. Dank mede aan de redacteurs onzer kerkelijke bladen, en aan de "reporters" der plaatselijke bladen, die de kerken en het groote publiek van onze werkzaamheden op de hoogte hielden. Dank eindelijk aan heel de vergadering voor de wijze waarop ze het mij persoonlijk aangenaam en gemakkelijk maakte om deze Synode te leiden; en dank bovenal aan onzen trouwen God, die ons samen in staat stelde zoovele dagen eendrachtig, zonder stoornis, saam te werken.

Laat mij ten slotte mogen eindigen met u toe te roepen dat schoone Maranatha, dat ons tijdens deze zittingen zoo dikwijls in de ooren klonk, en dat we zoo gaarne in ander verband hadden gehoord.

Broeders, de Heere komt! Alles wijst er op. De teekenen der tijden zeggen het ons. Zelfs het gedonder der kanonnen op het bloedige slagveld spreekt er van. Jezus komt weer! Dat is onze troost en onze sterkte! Predik het onvermoeid, en herinner elkaar er rusteloos aan! Hij komt voor u en mij persoonlijk; en Hij komt voor heel Zijne Kerk aan 't einde der eeuwen. Kom Heere Jezus, ja, kom haastelijk. Amen.

ARTIKEL 79.

De Vice-President spreekt namens de Synode den President een woord van dank en waardeering toe.

ARTIKEL 80.

De vergadering zingt Ps. 121:1, waarna de Voorzitter de Synode sluit met gebed en dankzegging.

I. VAN DELLEN, President,

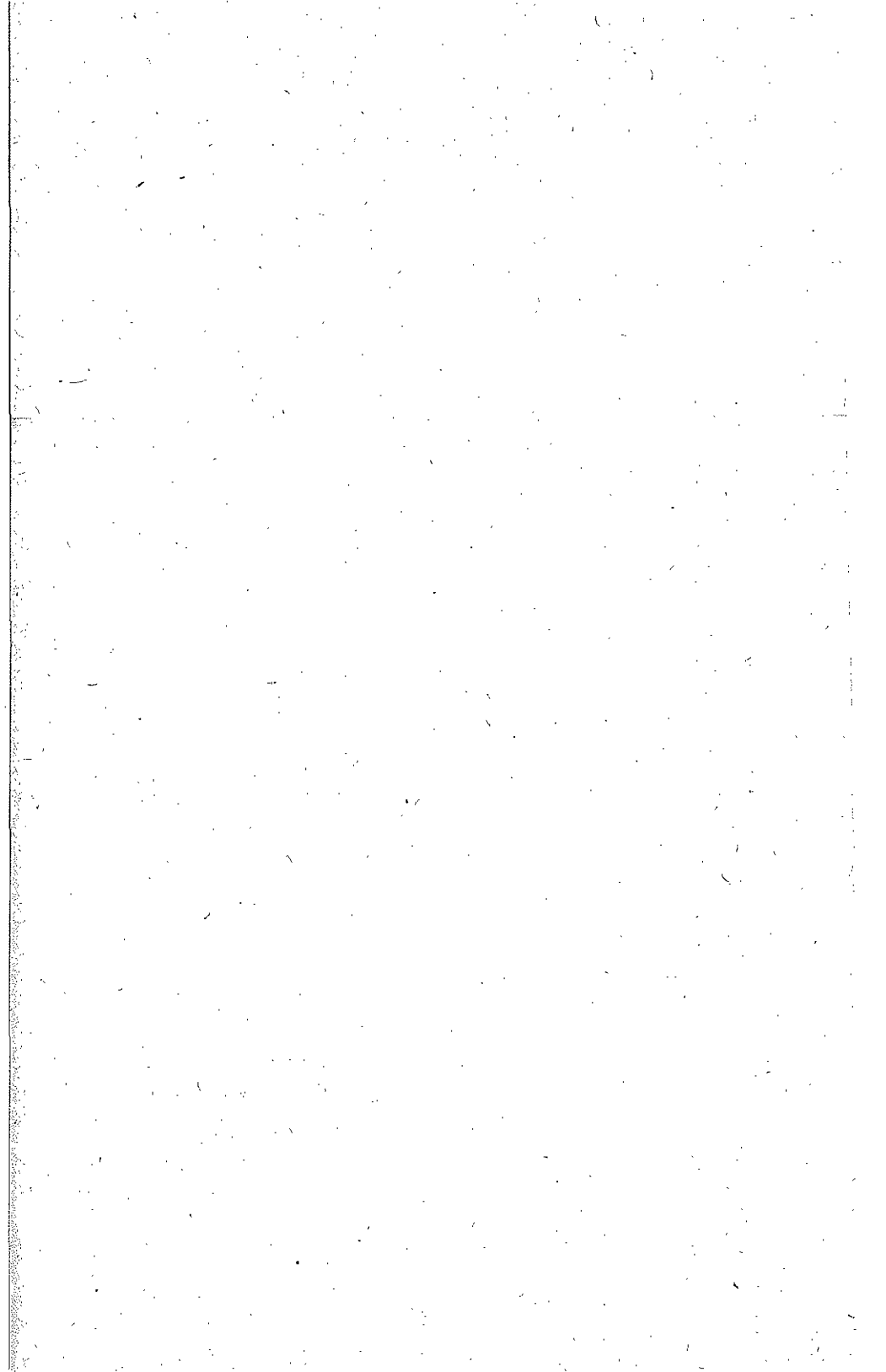
H. M. VAN DER PLOEG, Vice-President.

W. STUART, Scriba,

W. D. VAN DER WERP, Adjunct Scriba.

Getrouw Afschrift,

HENRY BEETS.

BIJLAGEN

BIJLAGE I

RAPPORT DER SYNODALE COMMISSIE AAN DE SYNODE VAN 1918.

(Zie Art. 42, XVIII.)

Eerwaarde Broeders:—

Uwe Synodale Commissie had slechts weinig te verrichten gedurende het verlopen Synodaal jaar.

Verschillende verzoeken om een Bid- en Boetedag namens de geheele Kerk uit te schrijven, moesten naar de Classes worden verwezen volgens bepaling der Kerkenordening thans in vigueur.

De volgende broeders werden gedeputeerd naar de breedste vergaderingen van Correspondentie Kerken hier te lande:

Naar de United Presbyterian General Assembly, Ds. W. P. Heeres; General Synod, Reformed Presbyterian Church, Ds. D. Zwier; General Synod, Reformed Church in America, Ds. P. A. Hoekstra. De deputaat naar de Synod, Reformed Presbyterian Church, werd verhinderd te gaan. Van de Associate Presbyterian Church kwam bericht dat men dit jaar geen Synode hield.

Naar de Generale Synode der Gereformeerde Kerken in Nederland werden de noodige bescheiden gezonden inzake het Echtscheidings-vraagstuk. Het antwoord daarop gaat hiernevens.

Met dank voor het in ons gesteld vertrouwen, legt uwe Commissie haar mandaat wederom in uwe handen. Ook het vierjarig termijn van den Stated Clerk loopt met deze Synode ten einde.

W. P. VAN WIJK, President.
HENRY BEETS, S. C.

BIJLAGE II

RAPPORT VAN HET CURATORIUM DER THEOLOGISCHE SCHOOL EN CALVIN COLLEGE AAN DE SYNODE VAN 1918.

(Zie Artikel 32 v.v.)

Eerwaarde Vaders en Broeders:—

Het Curatorium heeft de eer en het genoegen het volgend als zijn rapport der Synode aan te bieden:

De jaren die er sedert de vorige Synode zijn voorbijgegaan waren jaren van groote beteekenis voor ons land en volk, eveneens voor onze Kerk en hare School.

Sedert we in 't voorjaar van 1917 mede ingewikkeld werden in de wereldoorlog, hebben we ook aan onze Inrichting den invloed daarvan gevoeld. Dieper dan ooit drong het besef door dat we hier niet geïsoleerd kunnen en mogen blijven, maar dat we ook met onze School een deel uitmaken van de United States of America, en dat gelijk hare vlag ons dekt ter bescherming, zij ons ook oproept om den strijd onzer Natie mede te strijden. Reeds bevindt zich reeds een 44-tal van onze studenten onder wapenen, terwijl met goedkeuring der Faculteit ongeveer een honderd zich georganiseerd hebben tot vrijwillige militaire exercitië. Ter oorzaak van den oorlog waren we soms genoodzaakt om buitengewone maatregelen te nemen, vooral met het oog op de examens. Gelukkig hadden de omstandigheden niet den invloed, dat het schoolleven niet met vrucht en dankbaarheid genoten kon worden.

Vele en groote weldaden geven ons ruime stof tot dank aan God. Met lust en toewijding werd er gestudeerd. Niemand werd ons door den dood ontnomen. En, wat nauwelijks te verwachten was, het aantal studenten bleef als tevoren groeien.

Gedurende het schooljaar 1916-'17 werden er 379 studen-

ten ingeschreven, waarvan 268 in de Preparatory School, 71 in het College, en 40 in het Theologische Departement studeeren.

In het pas vervolgen jaar echter werd dit aantal nog overtroffen. In het geheel werden 389 ingeschreven, waarvan 293 in de Preparatory School, 64 in het College Departement, en 32 in het Theologische Departement studeeren.

Dit jaar gradueerden er 47 in de Preparatory School, 19 in het College Departement, en 11 in het Theologische Departement.

1. De Faculteit.

Mr. John Muyskens, instructor in "Beginner's Latin" en "Public Speaking," verliet onze School en aanvaardde een positie als "Educational and Spiritual Worker" onder onze soldaten, eerst in Texas, en thans in Frankrijk. In zijne plaats werd benoemd Mr. R. Stob, die op de laatstgehouden Curatorium vergadering herbenoemd werd voor een termijn van twee jaren. Definitief werden benoemd Prof. J. Van Haitsma en Prof. H. J. G. Van Andel.

Op de Speciale Curatorium vergadering, gehouden in Februari, 1918, diende Prof. B. K. Kuiper zijn ontslag in. Als redenen daarvoor werden vooral aangegeven:

- a) Prof. Kuiper heeft bezwaar tegen het karakter van den arbeid, niet dat te veel arbeid van hem verlangd werd;
- b) dat hem een ontoereikend salaris wordt verstrekt.

Het Curatorium nam echter zijn ontslag niet aan, maar verzocht Prof. Kuiper op zijn besluit terug te komen en beloofde zoo veel mogelijk en noodig wijziging aan te brengen, die zijn bezwaren kunnen wegnemen.

Mét het oog daarop adviseert het Curatorium dat de Synode:

- a) Prof. Kuiper verzoeken zijn ontslag terug te nemen;
- b) hem vermindering van arbeid en verhooging van tractement aanbiede; en
- c) inzage neme van hetgeen de Professor nog verder voor uwe vergadering wenscht te brengen.

2. De Leercursus.

Ten opzichte van den leercursus hebben we het volgende mede te deelen:

Op de laatstgehouden Curatorium vergadering kwam de vraag op of het ter verdere uitbreiding van het College niet gewenscht zoude zijn den leercursus onzer School met een "business course" te vermeerderen.

Het Curatorium heeft dienaangaande aan de Faculteit opgedragen, de wenschelijkheid en uitvoerbaarheid dezer zaak te overwegen, en indien zulks gewenscht en uitvoerbaar zoude zijn volgens het oordeel der Faculteit, het Curatorium op de Juni vergadering van 1919 met een weluitgewerkt plan te dienen.

3. Educational Secretary.

In de afgelopen twee jaren heeft Ds. Van der Mey weer met zegen voor onze School mogen arbeiden.

In 1916-'17 kreeg hij ingeteekend de som van ongeveer \$28,000. Wat daarvan en van het tevoren reeds beloofde gedurende dat jaar inkwam, bracht de som van \$40,000 in het bouwfonds.

In 1917-'18 werden zijn pogingen bekroond met een inteekening van \$34,000. Aan cash kwam dit jaar binnen de som van \$36,275.19.

4. Gebouwen.

a) Hoewel er sedert Juni, 1917, pogingen aangewend werden om het oude Schoolgebouw aan Franklin St. te verkoopen, is zulks tot nu toe nog niet mogen gelukken.

En op de laatstgehouden vergadering meende het Curatorium zich niet te moeten haasten om het van de hand te doen, maar met het oog op de diensten waarvoor het voor onze Kerk nog gebruikt zou kunnen worden, voorloopig eene afwachtende houding te moeten aannemen.

Waar het gebouw thans echter in 't geheel niet in gebruik is, besloot het Curatorium met eenparige stemmen het aan ons Gouvernement aan te bieden tot kosteloos gebruik voor militair hospitaal gedurende den oorlog.

b) Het nieuwe gebouw is in September, 1917, op gepaste wijze in gebruik genomen, en beantwoordt alleszins aan het doel waartoe het opgericht werd.

Tevens is er gedurende het jaar 1917-'18 voor de som van \$5,000 een gebouw opgericht, om tijdelijk als "Chemical Laboratory" te kunnen dienen.

5. Salarieering.

Wegens de enorme verhooging der prijzen van alles wat tot het leven van een huisgezin noodig is, bleek het ons, dat het salaris der professoren ontoereikend is.

We brengen daarom de volgende voorstellen ter approbatie voor uwe vergadering:

- a) Voor de Instructors, min., \$800, en max., \$1,200.
Voor de Litt. Professoren, min., \$1,200, en max., \$2,000.
Voor de Theol. Professoren, \$2,000.
- b) Voor de tegenwoordige professors en instructors in het College en de Preparatory School als volgt:
Proff. Rooks en Schoolland, ieder \$2,000.
Proff. Van den Bosch, A. Broene, W. Rinck, en J. Broene, \$1,900.
Proff. Van Haitsma en Nieuwdorp, \$1,600.
Prof. Van Andel, \$1,500.
Instructor R. Stob, \$1,200.
- c) De aanslag worde verhoogd van \$1.25 op \$1.50 per jaar voor elk huisgezin.
- d) De tuition fee worde gesteld op \$30 voor de literarische studenten, en \$40 voor de studenten in het Theologische Departement.

6. College President.

Het Curatorium op zijn laatstgehouden vergadering sprak uit de noodzakelijkheid van een President voor het College en de Preparatory School, en adviseert daarom

- a) de Synode besluite tot het benoemen van een College President;
- b) de Synode drage aan het Curatorium de uitvoering op zoowel wat de benoeming van den persoon als de regeling van zijn arbeid aangaat.

7. Grundy Center School.

Van verschillende zijden werd de aandacht van het Curatorium gevestigd op de wijze waarop de School te Grundy Center studenten poogt te werven en finantieele steun zocht ook buiten Classis Ostfriesland.

Het Curatorium meende de inlichtingen dienaangaande verstrekt, en de beschouwingen en adviezen dienaangaande gegeven, te moeten leggen voor de Synode, en acht het zijn roeping bij de Synode er op aan te dringen maatregelen te nemen, waardoor voorkomen wordt dat er in onze kleine kerkengroep concurrentie tussen twee scholen zij.

Verder meent het Curatorium, daar het geroepen is te zorgen voor de opleiding tot den Dienst des Woords en de beroepbaarstelling der candidaten, de aandacht van de Synode er op te moeten vestigen, dat er thans een dubbele opleiding bestaat tot den Dienst des Woords, en dat de opleiding en beroepbaarstelling te Grundy Center niet staat onder opzicht der gezamenlijke kerken, zooals die te Grand Rapids.

8. Note tegen de Gemeente Noordeloos.

Daar bestaat sedert 1878 een Note ten bedrage \$300.00 tegen de gemeente Noordeloos te betalen aan de Theologische School. Uit de correspondentie bleek dat die note sedert 1878 reeds \$600.00 interest heeft opgebracht; dat de gemeente slechts 18 huisgezinnen meer telt, en niet bij machte is te betalen.

Onder nadere approbatie der Synode besloot het Curatorium daarop dat die schuld beschouwd worde als betaald te zijn, met deze voorwaarde, zoo te eenigen tijd de gemeente ophoudt te bestaan, dat dit bij verkoop van de "Church property" door de Trustees aan de Trustees der School \$300 zal uitbetaald worden, en dit laatste te waarborgen door een mortgage te geven zonder interest.

Namens het Curatorium,

H. KEEGSTRA, Scriba.

BIJLAGE III

RAPPORT DER SYNODALE DEPUTATEN VAN DE ALGEMEENE KAS DER INWENDIGE ZENDING.

(Art. 27, A.)

Eerwaarde Broeders:—

Achtereenvolgens leggen we u voor:

- I. Algemeene Mededeelingen en Adviezen;
- II. Het Finantieel Verslag; en
- III. Aanvragen van Hulpbehoevende Classes.

I. Algemeene Mededeelingen en Adviezen.

Met dank aan den Heere kunnen we melden dat in het verloop van boekjaar 1916-'18, finantieel alles vlot liep. Zooals u onder punt II. kan blijken, zijn we ongeveer \$900.000 vooruitgegaan.

In hun vorig verslag spraken deputaten de vrees uit, dat het met hun kas wel eens spaak kon loopen—en thans is er een flink batig saldo, hoewel we niet, zooals vroeger, door legaten en andere extra giften, werden uitgeholpen.

We hebben altijd kunnen uitbetalen wat door de onderscheidene Classes werd aangevraagd. Wel hebben we voor en na aangedrongen op bezuiniging, doch wat ten slotte door de Classes werd begeerd, hebben we telkens kunnen geven.

Hieruit leide de Synode echter niet af, dat het er met de zaak der Inwendige Zending zoo bijzonder rooskleurig bijstaat. Wel is er door sommige Classes veel beter geofferd dan in 1914-'16. Er waren er die hunne gaven verdubbelden. Doch anderen lieten 't er bij zitten, en zijn achteruitgegaan. Een vergelijking kan in dezen leerzaam zijn. Globaal genomen is er in de opbrengst

niet veel vooruitgang, en ook blijven de hulpbehoevende Classes ongeveer hetzelfde aanvragen. Dat onze Kas een flink batig saldo heeft is dan ook hoofdzakelijk te danken aan het feit dat enkele posten geruimen tijd onbezet bleven. Dat verschilt al ras eenige honderden dollars, want zoolang er niet gearbeid wordt, behoeft er geen salaris, enz., 'uitgekeerd.

Toch zal elk gevoelen dat het er met onze Kas niet zoo mag bijstaan, dat we ten slotte half blij zijn dat er hier of daar voor korter of langer tijd eene vacature is. Daardoor lijden we een geestelijke schade tegen welke de luttele finantieele winst niet opweegt. Zullen we met kracht kunnen doorwerken, dan behooren alle posten zooveel mogelijk en zoo goed doenlijk bezet te zijn; en dan is het tevens noodig, dat we naar verdere uitbreiding staan.

De Kerk verslappe niet in haar ijver voor de Inwendige Zending. 't Is wel noodig dat ook in de toekomst ruim geofferd worde voor dit zoo noodige werk, te meer daar de traktementen van predikanten, die hulpbehoevende gemeenten dienen, of op het Zëndingsveld werken, in den regel te laag zijn, en in deze dure tijden om verhooging roepen, terwijl in enkele gevallen reeds verhooging is gegeven.

Ook dit zal meer van onze Kas eischen. En een schrale kas mag er niet toe leiden dat broeders, die zich de grootste ontberingen en opofferingen getroosten, al zuchtende werken in 's Heeren wijngaard omdat ze gebogen gaan onder finantieele zorgen. Laat de kerken er mee rekenen dat we voor grootere uitgaven staan!

Uwe Commissie adviseert de aanvraag der onderscheidene Classes toe te staan, schoon het ons voorkomt, dat er wel mee mag gerekend worden, dat de nood van de eene Classe grooter en dringender is dan die van de andere. Desgevraagd kan dat door mondelinge toelichting uwer deputaten blijken.

Cl. Ostfriesland vraagt \$1,800 ingeval een tweede Zending-leeraar wordt verkregen, en Classes Hudson en Hackensack begeeren saam \$2,500 ingeval ze er in slagen een tweetal zendelingen te engageeren. De andere Classes vroegen zonder conditie. Blijkens vroeger gemaakte regeling, hebben deputaten het recht den toegezegden steun te verminderen, zoo door vertrek van arbeiders de uitgaven dalen. Trouwens alle Classes rekenen daar dusver mee.

We bevelen aan dat den penningmeester dezer kas in plaats van \$25 per jaar, \$50 worde toegekend, en dat deze bepaling te

rugwerkende kracht hebbe voor het boekjaar 1916-'18. Het komt ons voor dat de arbeid en zorg verbonden aan het beheer van ruim \$16,000 niet genoegzaam is en wordt beloond. En ook oordeelen we dat het beheer van zulk een groote som het gewenscht maakt, dat de penningmeester onder eene borgstelling van \$2,000 worde gesteld. De boeken van den penningmeester zijn nagezien en in orde bevonden.

II. Finantieel Verslag.

Loopende van 1 Juni, 1916, tot 31 Mei, 1918.

	Inkomsten	Uitgaven
Classis Hudson	\$ 974.18	
“ Hackensack	287.79	
“ Grand Rapids West	1,665.21	
“ Orange City	1,460.39	940.00
“ Muskegon	1,585.37	1,200.00
“ Grand Rapids Oost	1,517.07	475.00
“ Zeeland	945.14	
“ Sioux Center	1,811.31	
“ Ostfriesland	421.00	1,275.00
“ Pacific	440.18	6,940.18
“ Holland	851.87	
“ Illinois	1,754.26	
“ Pella	1,514.31	2,550.00
“ Hudson en Hackensack		1,400.00
Saldo, 1 Juni, 1916	210.08	
Collecten en Giften	381.08	
Interest	307.11	
Reiskosten		67.40
Administratie		13.00
Exchange		16.97
Dep. Savings Bank		128.24
Gratificatie, Penningmeester		50.00
Batig Saldo, 31 Mei, 1918		1,070.56
	\$16,126.35	\$16,126.35

Savings Account, \$1,130.65, en Lubbers Fonds, \$1,350.00

Examined and found correct,

June 20, 1918.

R. VAN NOORD,

J. B. HULST.

III. Aanvragen.

Classis Grand Rapids Oost.....	\$ 500.00
" Ostfriesland	1,800.00
" Pacific	4,000.00
" Pella	1,500.00
" Orange City	2,000.00
" Hudson en Hackensack	2,500.00
Immigratie-werk	600.00
" Muskegon	1,200.00

Met eerbied onderworpen,

K. POPPEN,
B. SEVENSMA,
I. VAN DELLEN.

BIJLAGE IV

**RAPPORT VAN DE SYNODALE DEPUTATEN DER
HEIDEN ZENDING AAN DE SYNODE VAN 1918.**

(Zie Art. 65.)

Waarde Vaders en Broeders:—

Het rapport uwer deputaten kan ditmaal betrekkelijk kort zijn omdat de historie der verschillende posten, tot op heden, wordt gegeven in het Zendingsboek waarvan dit rapport het slot vormt.

Sedert de vorige Synode vergaderde de Uitvoerende Commissie niet minder dan twaalf malen, en de "Board" tweemaal, in jaarvergadering. Dr. Y. P. De Jong, die sinds de Synode van 1914 het scribaat waarnam, legde dit in November, 1917 neder wegens vertrek uit Classis Grand Rapids Oost, zoodat Ds. R. B. Kuiper hem als deputaat verving en schrijver dezes als secretaris.

Aan de Eerwaarde Synode wordt approbatie gevraagd van de volgende door hunne respectieve Classes aangewezen deputaten.

Classis Grand Rapids Oost, Ds. R. B. Kuiper.

Classis Grand Rapids West, Ds. H. Beets.

Classis Hackensack, Ds. K. Poppen.

• Classis Holland, Ds. R. Bolt.

Classis Hudson, Ds. M. Botbijl.

Classis Illinois, Ds. D. Zwier.

Classis Muskegon, Ds. J. Dolfin.

Classis Orange City, Ds. L. Ypma.

Classis Ostfriesland, Ds. H. C. Bode.

Classis Pacific, Ds. E. Breen.

Classis Pella, Ds. I. Van Dellen.

Classis Sioux Center, Ds. H. M. Van der Ploeg.

Classis Zeeland, Ds. H. Walkotten.

Het blijkt uit het bovenstaande dat Ds. Manni vervangen werd door een ander broeder, iets waarop wij de aandacht vestigen omdat ZEw. sedert 1914 het presidentschap op loffelijke en effectieve wijze waarnam, en omdat het ons spijt dat hij zich gedrongen gevoelde, wegens afstand van het centrum, om zich niet wederom beschikbaar te stellen voor deputaatschap.

Een woord van dank en waardeering hier is ruimschoots verdiend door hem zoowel als door Dr. De Jong.

Al de deputaten werden gedurende de laatste jaren op de hoogte gehouden van de transacties der Uitvoerende Comm. door middel van "typewritten copy" der Notulen, terwijl financieel rapport telkens verzonden werd opdat de Classes contact mochten houden door middel van hare vertegenwoordigers.

De *Hoofdzaken* die voorvielen of besproken en uitgevoerd werden sedert de Synode van 1916 zijn de volgende:

Het bouwen van een zendelings-woning en chapel te Toadlena, noodig omdat de stormwinden het oude gebouw te Two Grey Hills verwoest hadden en omdat het wenschelijk was dat men dichterbij de regeeringsschool aldaar woonde.

Het aanstellen van eene Commissie van Toezicht op de School te Rehoboth, met het oog op leerplan en onderwijs.

Inspectie van het zendingsveld, door Dss. H. C. Bode en J. Dolfin.

Het regelen van een fonds, onder supervisie van onze eigene mannen, dat dient als onderlinge brandwaarborg van de gebouwen der Missie. In plaats van elk jaar zooveel of zooveel op te brengen aan andere maatschappijen, wordt dit geld afgezonderd om in tijd van nood te dienen ter oprichting van wat het vuur mocht verwoesten.

Het aankopen van 480 akkers land nabij Rehoboth, tegen een dollar per akker, werd noodig geacht opdat onze zendingspost niet benauwd mochte worden door ongewenschte burens. Met het oog daarop werden later, door bemiddeling van broeder Spyker, nog 80 akkers gekocht tegen \$1 per akker.

Een verzoek werd gericht aan de zendingen om wat meer te schrijven in de bladen onzer Kerk, iets waarin, wij erkennen het met waardeering, beduidende verbetering is ingetreden.

Aanstelling van broeder J. H. Bosscher als general manager

van Rehoboth, in 1917, voor een jaar, tegen \$1,000 salaris, en in 1918 voor twee jaren, tegen \$1,100 per jaar.

Het introduceeren van de 9th grade in de Rehoboth school.

De uitgave, ook door medewerking van onzen Ds. L. P. Brink, van "God bi Zad," verschillende deelen der H. Schrift in de Navaho taal bevattend, was een zeer verblijdend feit.

Evenzeer verschaftē het groote vreugde dat te Zuni een tweetal jongelingen door den H. Doop in de Gemeente des Heeren konden worden ingelijfd, de eerste mannelijke bekeerlingen die we daar mochten doopen, terwijl in Rehoboth sinds de Synode van 1916 enkelen belijdenis des geloofs aflegden en evenzeer te Tohatchi.

Te Rehoboth werden twee dormitories opgericht, onder leiding van broeder J. Spyker, elk met ruimte voor 50 kinderen, en tezamen met toebehooren en alles, ongeveer \$23,000 kostend. Een inspecteur zal worden gezonden a.s. najaar om na te gaan in hoever deze gebouwen in alles aan de voorgestelde plannen beantwoorden, zoowel als om voeling te houden met al de broeders en zusters op het veld, ter uitoefening van Christelijke gemeenschap en opscherping in de liefde.

In Rehoboth zal een schuur worden gebouwd, eene zaak reeds jarenlang aanhangig.

Het hospitaal personeel aldaar zal worden uitgebreid tot betere kweeking dergenen die opleiding tot "nurse" zoeken. Door het vertrek van Miss Sena Voss is er thans eene vacature wat de positie van hoofdverpleegster aangaat.

Het besluit werd genomen om Gallup te beschouwen als behoorende tot het zendingsterrein van Rehoboth, en om daar te bekwaamer tijd een "layworker" te plaatsen, volgens aanbeveling van het veld.

Daar er ongewenschte ophooping van vacantie-tijden plaats grepen, werd de regel gemaakt dat vacaties genomen moeten worden wanneer de tijd er voor is aangebroken, en anders vervallen geacht.

Onze zendelingen zullen dit jaar op verschillende plaatsen der Navaho reservation "camp-meetings" houden, ter bereiking, zoo mogelijk, van al de inboorlingen, wijd en zijd in het ons toe-vertrouwde district verspreid.

Ds. H. Heyns arriveerde op 16 Januari, 1918, op zijne nieuwe standplaats Kinbeto, het terrein der kerken van Classis Zeeland.

In antwoord op eene vraag van deputaten van Classis Zeeland werd door de Jaarvergadering uitgesproken dat het Blanco Canyon veld misschien in de toekomst geen permanent veld zal zijn door de indringing van "cattlemen," doch dat het nog steeds een goed terrein is voor "hogan" bezoek, ofschoon het niet vergeten moet worden dat de tegenwoordige locatie daar tijdelijk is.

Aan Ds. J. W. Brink komt dank toe dat zijne zendingsreis door de kerken van het Westen, ruim 16,000 mijlen dekkend, flinke baten afwierp ten bedrage van ongeveer \$12,000.

Evenzeer gevoelen wij ons verplicht aan broeder J. Spyker, die gewillig was den bouw der dormitories uit te voeren, en zulks deed terwijl hij onder de oorspronkelijke beraming bleef, hoewel de prijzen der materialen gedurig stegen.

Een voorstel om te arbeiden te Albuquerque werd ter tafel gelegd omdat de noodige gegevens nog ten deele ontbraken.

Om wille van de enorme stijging der reiskosten, meende de Jaarvergadering het lidmaatschap in de Uitvoerende Commissie wederom als vroeger te beperken tot de deputaten der Michigan Classes.

De financieele verslagen van 1916-1918 luiden als volgt:

TREASURER'S REPORT.

JUNE 1, 1916 TO MAY 31, 1917.

Receipts

General Fund—Balance per report May 31, 1916.....	\$ 96.26
General Fund—Received during the year.....	17,994.10
General Fund—Borrowed during the year.....	4,000.00
Rehoboth—Received during the year.....	8,116.09
Tohatchi—Received during the year.....	25.00
Zuni—Received during the year.....	1,402.47
Blanco Canyon—Received during the year.....	170.00
Interpreters—Received during the year.....	573.76
China Inland Mission.....	100.00
Rehoboth New Dormitory—Bal. per last annual report	408.75
Rehoboth New Dormitory—Received during the year	5,460.40
Rehoboth New Dormitory—Received from insurance..	2,100.00
Two Grey Hills' New Parsonage—Received during the year	2,506.07
For liquidation of debt—Received during the year.....	2,039.93
	<u>\$44,992.83</u>

Disbursements

Annual Board Meeting.....	\$ 230.01
Executive Committee Meetings.....	74.05
China Inland Mission.....	100.00
General Expenses	86.08
Salaries of Employees (five quarters).....	8,714.34
Traveling Expenses—Vacations, etc.....	896.70
Rehoboth Budget	9,119.58
Rehoboth Extras	1,660.45
Two Grey Hills.....	1,016.04
Two Grey Hills—New Parsonage.....	4,000.00
Zuni	1,667.52
Crown Point	385.37
Tohatchi	28.91
Notes and Interest, including last year's \$4000.00 debt	8,232.90
Refund to Classical Treasurer for correction	100.00
Insurance on Buildings	509.10
	\$36,831.05

Balance on hand, May 31, 1917.....\$ 8,161.78

Of this balance \$7,616.25 is for New Dormitory, \$170.00 for Blanco Canyon buildings, and \$375.53 for the General Fund.

JUNE 1, 1917 TO MAY 31, 1918.

Receipts

General Fund—Bal. per report at last annual meeting..	\$ 375.53
General Fund—Received during the year.....	17,593.57
Rehoboth—Received during the year.....	7,602.90
Toadlena—Received during the year.....	51.72
Zuni—Received during the year.....	1,310.50
Crown Point—Received during the year.....	5.00
Interpreters—Received	388.50
China Inlan Mission—Received.....	50.00
Special Building Fund—Balance of last year.....	7,786.25
Special Building Fund—Received during the year.....	13,366.25
Special Building Fund—Borrowed.....	2,000.00
	\$50,530.22

Disbursements

To Annual Board Meeting.....	\$ 241.20
To Executive Committee Meetings.....	112.45
To China Inland Mission.....	50.00
To General Expenses.....	186.37
To Salaries of Employees.....	3,074.77
To Traveling Expenses—Vacations, etc.....	717.03
To Rehoboth—Budget	10,080.00
To Rehoboth—Extras	385.47
To Rehoboth—Special Building Account.....	22,395.79
To Toadlena	1,315.27
To Zuni	1,776.05
To Crown Point.....	326.42
To Tohatchi	28.64
To Insurance Premiums.....	976.23
To Blanco Canyon Buildings.....	2,000.00
	\$48,865.69

Balance on hand, May 31, 1918.....\$ 1,664.53

Indebtedness—One outstanding note, \$2,000.00.

BOARD OF HEATHEN MISSIONS,

JOHN DOLFIN, Treasurer.

Behalve de approbatie der bovengenoemde deputaten, wordt uwe vergadering verzocht om te approbeeren dat het *Budget* voor Rehoboth voor het volgend jaar, vastgesteld worde op \$37,000.

Voorts wordt uwe toestemming gevraagd tot het openen van een "Training School for Christian Workers," en wel in samenwerking met de Presbyterische Kerk, volgens bijgaand voorstel van het veld afkomstig.

Ten slotte zij nog medegedeeld dat de Jaarvergadering gaarne adhaesie verleende aan het voorstel der Classis Pella, dat regeling gemaakt worde ter pensioneerding van "unordained workers" op ons zendingsveld.

Met eerbied onderworpen,

Namens de Synodale Deputaten,

HENRY BEETS, Secretaris.

BIJLAGE V

VERSLAG VAN DE COMMISSIE VOOR DE ZENDING ONDER DE JODEN.

(Zie Art. 27.)

Eerwaarde Vaders en Broeders in onzen Heere Jezus Christus!

Het is wederom onze taak en ons voorrecht om verantwoording te doen van inkomsten en uitgaven over de twee verlopen jaren. Met een blij en dankbaar gemoed vervulden wij onze opdracht. De Heere, de God Israëls, heeft ons niet beschaamd, maar rijkelijk gezegend. Scheen het ook al een enkele keer, dat wij op den bodem raakten, een enkel woord van opwekking was voldoende om de gaven weder voldoende te doen vloeien. Ons volk toont dat het gelooft in het Gode welbehagelijke werk onder het oude bondsvolk, wetende en geloovende het woord des Apostels: God heeft Zijn volk niet verstooten, hetwelk Hij te voren gekend heeft. Neen, dat zij verre!

Het boekjaar 1916-1917 sloot als volgt:

Ontvangsten

In kas, 1 Juni, 1916.....	\$ 563.56	
Ingekomen van 1 Juni, 1916—31 Mei, 1917.....	5,949.26	\$6,512.82

Uitgaven

Aan de Paterson Hebrew Mission.....	\$4,125.00	
Aan de Chicago Hebrew Mission.....	1,000.00	
Terugbetaald aan den Treasurer van Eastern Ave. (die te veel had gezonden).....	75.00	
Aan stamps, postal cards, enz.....	5.00	\$5,205.00
Latende in Kas, 31 Mei, 1917.....		\$1,307.82

En van het boekjaar 1917-1918 waren de hoofdcijfers deze:

Ontvangsten

In kas, 1 Juni, 1917.....	\$1,307.82	
Ingekomen van 1 Juni, 1917—31 Mei, 1918.....	6,952.93	\$8,260.75

Uitgaven

Aan de Paterson Hebrew Mission.....	\$5,000.00	
Aan de Chicago Hebrew Mission.....	1,200.00	
Terugbetaald aan V. d. M. te Grand Rapids, (die ook te veel had gezonden).....	25.00	
Aan Stamps, Postal Cards, enz.....	5.00	
Aan reiskosten voor de vergaderingen van 1917 en 1918.....	21.67	\$6,251.67
Latende in kas, 31 Mei, 1918.....		\$2,009.08

Zoo ziet gij, Broeders, dat de Heere ons rijkelijk gezegend heeft; zoodat wij niet alleen aan onze beloften konden voldoen, maar ook aan Paterson en Chicago een extra zegen konden toereiken, en nog een aardig duitje in kas houden bovendien.

Hiermee heeft uwe Comm. haar werk naar haar beste weten verricht en legt zij het voor de Synode ter overweging.

Uwe Comm. meent te mogen aanraden het werk der Zending onder Jakobs nakomelingen uit te breiden in het Oosten. Wij hebben nu vasten voet in Paterson, en er kon heel wel een tak van dien arbeid in Passaic worden gesticht.

Doch ook de Hebrew Mission te Chicago meent uwe Comm. voor verdere ondersteuning dringend te moeten aanbevelen. En met het oog op de neiging die zich geopenbaard heeft om deze Zending los te laten, meent zij op de volgende drangredenen de Synode te moeten wijzen:

Vooreerst zijn wij overtuigd, dat deze Zending verdere ondersteuning door onze Kerk ten volle waardig is. Ons medelid, Broeder S. Dekker, reeds sedert jaren een van haar trustee-leden, en zelfs chairman van haar Executive Committee, heeft haar van nabij gadegeslagen en is grondig met haar bekend; en juist door zijn grondige bekendheid met haar, met haar veelzijdigen arbeid, met den ernst en de toewijding van haar arbeiders, heeft hij voor deze Zending zulk een warm hart.

Ten tweede, mag door ons niet vergeten worden, dat door

den milden steun, die zij van onze Kerk heeft genoten, de Chicago Mission voor een goed deel in staat is geweest om zich uit te breiden zooals zij zich uitgebreid heeft. Door haar nu allen steun te onthouden, zouden wij haar noodwendig in groote moeilijkheden brengen. En het mag ons zeer de vraag zijn, of wij het voor onze rekening zouden willen nemen, dat een nobel werk voor Gods Koninkrijk, voor de redding van het oude volk der belofte, door ons—en dat zonder noodzaak—in groote moeilijkheden zou worden gebracht en schade zou lijden.

En is het niet alsof de Heere er voor zorgde, dat ook in deze twee laatste jaren Chicago nog van onzen steun kon ontvangen? De Kerk had nu een eigen Zending voor haar rekening genomen, deze had nu de eerste rechten, en aan haar moest een aanzienlijk bedrag worden uitgekeerd, maar telken jare kwam er genoeg in om ook Chicago te kunnen verblijden. Voor de Paterson Mission stelde de Synode van 1916 \$4,000.00 per jaar vast; zij ontving in 1916-1917 meer dan die som, en toch kon aan Chicago met ruimte \$1,000.00 worden bezorgd. En in 1917-1918 kon aan Paterson zelfs \$5,000 worden gezonden, en toch met nog meer ruimte aan Chicago \$1,200.00 worden verstrekt, terwijl een saldo van ruim \$2,000.00 in kas bleef.

Eindelijk nog iets over het bezwaar, dat de Chicago Hebrew Mission *niet kerkelijk is*, want daarom was het, dat er onder ons stemmen zijn opgegaan om haar geheel los te laten. Ten opzichte van de *Chicago Tract Society* heeft onze Synode getoond niet van meening te wezen, dat alleen zulk werk voor Gods Koninkrijk, dat een beslist kerkelijk karakter draagt, of alleen zulk werk dat van onze eigen Kerk uitgaat, door ons moet gesteund worden. Immers deze Society is ook niet kerkelijk, en staat zelfs veel minder onder onzen invloed dan de Chicago Hebrew Mission, maar de Synode van 1910 (Art. 12) heeft niet gearzeld collecten voor haar aan te bevelen, en het laatste, nu pas verschenen rapport dezer Society getuigt er van, hoevelen onzer Gemeenten getrouw voor haar collecteeren. Ook ten opzichte van de *American Bible Society* bleek op de Synode van 1912 (Acta, Art. 18) niets van zulk een exclusieve houding. Waarom zouden wij dan aan de Chicago Hebrew Mission wel allen steun weigeren, alleen omdat zij niet kerkelijk is?

Een andere zaak die de Comm. onder de aandacht der Synode wenschte te brengen geldt haar zelve. Door de aanvaarding van de

Hebrew Mission te Paterson als een eigen kerkelijke Zending, en het stellen van deze Zending onder het beheer van de Classes Hudson en Hackensack, is de Comm. voor de Zending onder de Joden een nieuwe phase van haar bestaan ingetreden. In verband daarmee is ook haar ledental van vijf teruggebracht op drie. Natuurlijkerwijze vroeg uwe Comm. zich af: Wie zijn wij nu? Wat is nu onze taak? In het bijzonder was het ons de vraag, of wij als een Synodaal Deputaatschap in eenige speciale betrekking stonden tot de Paterson Hebrew Mission of niet? Op deze vragen gaven ons de Acta der Synode van 1912, welke Synode ons benoemde, geen antwoord. Dus komen wij met een verzoek om nadere inlichting omtrent onze opdracht tot uwe vergadering.

Deze twee jaren hebben wij onze taak opgevat als een zeer beperkte. Wij hebben de Paterson Mission verzocht om, als zij dat niet te veel geëischt achtte, ons rapport te zenden van haar arbeid, enz., en aan dat verzoek is welwillend voldaan. Dus hebben wij van die rapporten kennis genomen, maar overigens ons van alle inmenging met die Zending onthouden, en ons bepaald tot het behartigen van de finantieele zaken. Gelijk dat nu reeds 24 jaren het geval was, kwam het leeuwendeel van dien arbeid voor rekening van onzen President-Penningmeester, Rev. J. I. Fles, die in weerwil van ouderdom en zwakheid nog altijd dit werk met opgewektheid verricht. Aan het einde van elk der beide boekjaren is zijn boek nagezien en in orde bevonden.

Wij besluiten met de bede van den man naar Gods harte, naar welker vervulling ieder Israëliet verlangend uitziет, de bede uit Ps. 53:7: Och, dat Israëls verlossingen uit Sion kwamen. Als God de gevangenen Zijns volks zal doen wederkeeren, dan zal zich Jakob verheugen, Israël zal verblijd zijn.

Uwe Commissie voor de Zending onder de Joden,

J. I. FLES, Pres.-Penn.,

W. HEYNS, Secr.,

S. DEKKER.

BIJLAGE VI

PATERSON HEBREW MISSION.

(Zie Art. 27.)

Fathers and Brethren:—

The Paterson Hebrew Mission Board has the honor and privilege to report:

With reference to the property, that the three-story brick building at 48 N. Main Street, Paterson, N. J., was purchased and paid for, is furnished with heating plant, electricity and gas. The first floor is used as a hall, reading-room, class-room, and dispensary. The second floor is occupied by the Superintendent, and the third floor by the Janitor.

The Workers. We have in our employ an energetic ex-Rabbi, H. Bregman, and two Bible women or regular helpers in the Mission work, Mrs. P. Malefyt and Miss Hoitsma, and for the summer we have an additional helper, Miss Maud Van Vessum of West Sayville.

The Work. The following work is performed: Saturday evening meetings, Sunday evening meetings, Sunday afternoon Bible Classes, Reading Room, Night School, Bible Class after Night School, Sewing Class, Dispensary, Visitations, Distribution of Tracts, Bibles, Testaments, etc. This is work that is regularly performed; a comparatively complete report is shown in detail, and is worthy of your notice. The attendance in fifteen months was 3,575. Total visits, 1,570. This, however, does not show the open-air work that is done during the summer months, as long as it is practicable. It will be noticed that the summer months have a smaller number in attendance according to the reports, but it is more than made up by open-air meetings.

On the 15th day of October, 1917, the Dispensary was formally opened, and proved from the beginning to be one of the most efficient means to get Jews into the Mission. It was opened

three days a week, but many of the physicians of the city were called away to war, and the remainder of the doctors were so busy that they could not give their time to our Dispensary. At present it is difficult to get any one to attend. The ideal way would be to employ a physician at a salary two or three half-days a week. It is rather asking a great deal of charity from a doctor to run our Dispensary through their charity by giving services free. We certainly feel grateful to Drs. Ekings, Botbyl, Dunning, and Veenstra, and could do not less than express our gratitude to them for their services.

Stereopticon lectures have also proved valuable means in getting a hearing.

The Board was properly incorporated, the property insured, and the documents placed in safe keeping.

What the expenses have been, will appear in a separate statement by our efficient treasurer, who by an enormous amount of careful labor and whole-hearted devotion to the cause, has detailed all and every financial transaction.

We learn more and more the truth of what Isaiah says of his stiff-necked brethren, being dull of ears and heavy of heart. We can not boast of fruit; we, however, are sent to sow, and this we have been able to do through the munificence of the Church. We leave the increase to the Lord.

Humbly submitted,

Board of the Paterson Hebrew Mission,

K. POPPEN, Secretary.

FINANCIAL REPORT OF THE PATERSON HEBREW MISSION.

To the Synod of the Chr. Ref. Church, convened at Grand Rapids, Mich., June, 18, 1918:—

MAY 1, 1916 TO MAY 1, 1918.

Receipts

Balance on hand, May 1, 1916.....	\$ 1,925.35	
Received from Synod.....	9,775.00	
Received by Donations.....	592.79	
Rent	266.50	
Interest	60.31	
Dispensary	23.32	
Total Receipts.....		\$12,643.27

Disbursements

Salaries	\$ 4,447.97	
Repairs, Improvements, Etc.....	1,777.11	
Phone, Water and Light.....	190.98	
Mortgage, paid off in full.....	4,500.00	
Interest	334.28	
Coal and Wood.....	369.28	
Drugs for Dispensary.....	132.89	
Benevolence	15.60	
Total Disbursements.....		\$11,768.11
Balance on hand, May 1, 1918		\$ 875.16

Books were audited and
found in order by

A. POUSMA,

H. WAGONER,

Respectfully submitted,

D. DE BEER, Treasurer.

BIJLAGE VII

RAPPORT VAN DEN EMERITUS BOARD.

(Zie Art. 19 en Art. 37.)

Aan de Synode die zitting houdt den 19den Juni, 1918.

Eerwaarde Broeders:—

De Board bestond uit de broeders, Mr. S. S. Postma, Mr. M. Trap, Mr. D. W. Jellema, Ds. J. Smitter, en Ds. M. Van Vessem. Moderamen: S. S. Postma, Praeses; D. W. Jellema, vice-praeses; J. Smitter, Penn.; en M. Van Vessem, secretaris.

Met dank aan den Heere kunnen wij vermelden dat in de twee jaren alle kwartalen met 100% konden uitgekeerd worden. Door de mildheid van Classis Sioux Center konden wij in Juni, 1917, eene kleine gratificatie zenden aan allen die uit de kas ontvingen. In Januari, 1918, besloten wij, in aanmerking nemende de duurte der tijden, alle gesubsidieerden met 25% te verhoogen. Behalve dit alles werd een extra gave van \$100.00 uitgekeerd aan Ds. A. J. Brink, wiens huisgezin zwaar beproefd werd door ziekte; aan Juff. Kett \$100 vanwege ziekte. Aan een ouden zwakken Emeritus Leeraar werd \$100.00 toegezonden dewijl wij overtuigd waren dat bij de groote duurte, deze gave welkom zou zijn. Ook werd de toelage van Ds. G. Broene in 1917 met \$100.00 verhoogd. Op aanzoek van Classis Ostfriesland werd aan Ds. Plesscher \$400.00 toegekend tot aan de Synode; op aanzoek van Classis Holland werd \$500.00 toegekend aan Ds. H. Van Wesep tot aan de Synode. Beide deelen tevens in de verhoogen.

Een aanzoek van Classis Ostfriesland om subsidie voor Ds. H. Kamps konden wij niet inwilligen en gaven daarvoor de volgende redenen:

1. De Board kan 't Emeritaat niet aanvaarden tot de Synode uitspraak gedaan heeft, dewijl wij niet zien kunnen hoe

naar Art. 13 D. K. O. ZEw. eervol Emeritaat kon geschonken worden.

2. De Classis die ZEw. ontbond diende voor hem te zorgen tot tijd en wijle de Synode kennis van zaken kreeg.

3. De Board vindt geen bevoegdheid noch vrijmoedigheid om iemand, die noch wegens ouderdom noch zwakheid buiten arbeid komt te staan, te ondersteunen tenzij eerst de Synode dezen weg zou voorschrijven.

Een aanzoek om \$750.00 voor Ds. Muyskens kwam eerst den 25sten Mei tot ons, zoodat het door U zal moeten overwogen worden.

Door den dood ontvielen ons: De weduwe van Ds. O. Stuit; de weduwe van Ds. E. R. Haan, en Ds. H. Van der Werp.

Aan de Classis Sioux Center, die tot ons kwam met klacht dat de Board het besluit der Synode betreffende Juffrouw Stadt niet nakwam, hebben wij geantwoord, dat zij sedert Juni, 1913, verhoogd was tot \$200.00; dat zij gedeeld heeft in alle extra gratificaties, en ook deelde in de 25% verhooging. De Board was en is overtuigd van het voldoende dezer toelage.

Verslagen van den Penningmeester zijn als volgt:

1916—1917

Inkomsten	\$5,189.75
Uitgaven	4,549.89

Saldo.....\$ 639.86

Lubbers Fonds\$1,522.35

1917—1918.

Inkomsten	\$5,534.25
Uitgaven	5,971.77

Te kort.....\$ 437.52

Lubbers Fonds\$1,378.86

Boeken en gelden van den Penningmeester nagezien en in goede orde bevonden. De Board gaf op zijne vergadering in Januari aan den Penningmeester het recht om de interest van het Lubbers Fonds te gebruiken zoo de Kas te kort schoot. Dit laatste deed hij en werd genoodzaakt om daarenboven nog \$500.00 te leenen van de Bank.

In verband met het te kort mogen wij niet nalaten te wijzen op de nalatigheid van Classis Hackensack die, ofschoon meermaalen vermaand zijnde, volhardt om te betalen tegen 20c per huisgezin.

Daar de Board niet vooruit weten kan wat de Synode zal doen betreffende verhooging en nieuwe aanvragen, zoo kunnen wij U ditmaal niet dienen met advies hoeveel de nieuwe aanslag per huisgezin zal moeten wezen. Naar onze berekening zal het op 50c gesteld moeten worden.

Wij presenteren de volgende lijst voor subsidie:

Ds. A. J. Brink.....	\$750.00
Ds. H. Van Wesep.....	600.00
Ds. J. Plesscher.....	500.00
Ds. G. Broene.....	500.00
Juffrouw Bosma	500.00
Juffrouw Schultz	250.00
Juffrouw Temple	250.00
Juffrouw Broekstra	250.00
Juffrouw Remein	250.00
Juffrouw Langereis	250.00
Juffrouw Van Vlaanderen.....	250.00
Juffrouw Van der Werp.....	250.00
Juffrouw Kett	200.00
Juffrouw A. Van Houten.....	200.00
Juffrouw Rietdyk	125.00
Weezen Van Houten.....	200.00

Aanvragen die de Classes zelve voor uwe vergadering moeten brengen zijn voor: Dss. H. Kamps, A. W. Meyer, D. H. Muyskens, J. B. Van den Hoek, alsook verhooging van Juffrouw Stadt en Juffrouw Huizingh.

Aftredende leden van den Board zijn: J. Smutter, D. W. Jellema, en M. Van Vessem.

Mocht de Synode het begeeren, dan kan onze Penningmeester hare Comm. van Praeadvies dienen met raad aangaande de geldelijke belangen der Kas.

Met de bede, dat de Heere U licht mag schenken in alle volgende zaken.

Namens de Board,

M. VAN VESSEM, Secretaris.

BIJLAGE VIII

RAPPORT DER COMMISSIE INZAKE KERKHULP.

(Art. 19.)

Eerwaarde Broeders:—

Uwe Commissie heeft de eer en het genoegen het volgende ter uwer vergadering te brengen. Dit rapport is in vele opzichten zeer gunstig. Steeds gaat Kerkhulp vooruit. En waar Kerkhulp haar vijf-en-twintigsten jaargang intreedt, daar zien wij dat waarlijk het getal gemeenten onzer kerken groot is, dat uit deze Kas steun heeft genoten. Werd een tiental jaren terug niet meer als \$500.00 als steun uitgekeerd, in het voorbijgegangene jaar zijn wij reeds zoo hoog gegaan, dat de Commissie \$1,700.00 aan een gemeente als steun heeft uitgekeerd. De oorzaak daarvoor is niet omdat de collecten zooveel hooger geweest zijn, maar omdat de Heere vele gemeenten, die vroeger steun genoten hebben, thans in de gelegenheid gesteld heeft om alles terug te betalen, wat zij nog aan Kerkhulp schuldig waren. Hiertoe behooren: Hudsonville, Sheldon, Kenosha, Passaic, North Side, Volga, Ireton en Corsica.

De geheele som die aan terugbetaling ontvangen werd in de twee jaren die achter ons liggen, is \$5,122.11; en de som aan col-

lecten ontvangen is \$6,207.43. Daarvan ontvingen wij uit Classis Grand Rapids Oost, \$686.76; Cl. Grand Rapids West, \$563.02; Cl. Illinois, \$914.80; Cl. Muskegon, \$668.51; Cl. Holland, \$451.21; Cl. Zeeland, \$297.30; Cl. Hudson, \$553.75; Cl. Ostfriesland, \$175.01; Cl. Orange City, \$513.78; Cl. Hackensack, \$110.20; Cl. Pacific, \$362.78; Cl. Pella, \$340.88; Cl. Sioux Center, \$494.95.

Bij deze rijke zegeningen waarin Kerkhulp heeft mogen deelen in de twee jaren die voorbijgingen, kwam echter ook iets dat minder aangenaam aandoet. Toen de Penningmeester der Kas in Augustus, 1916, zijn vorige gemeente verliet om naar zijn nieuw arbeidsveld zich te begeven en hij \$605.81 in kas had, nam hij deze som uit de bank in een certified check door den bankier zelf geteekend, om in zijn nieuwe plaats in de bank weer te overhandigen. Hij had echter eerst nog een reisje voor de Kerk naar Grand Rapids te maken, en zoo verliep er een week eer deze in de State Bank in Sheboygan kon ingediend worden. En wat was nu het droevig geval? Dien dag was juist het bericht gekomen dat de bank gesloten was. Van deze som is nog slechts \$60.58 terug ontvangen.

En hoe het nu staat met de kas van Kerkhulp? Aan terugbetaling ontvangen \$5,122.11; aan collecten, \$6,146.75; verder de bovengenoemde \$60.58; in kas het vorige Synode jaar, \$190.96, is te zamen \$11,520.40.

Uitbetaald aan de volgende gemeenten tot steun:

West Branch, Mich.....	\$400.00	Creston, Gr. Rapids.....	\$1700.00
Columbus, Mont.	600.00	Austinville, Iowa	700.00
Dutton, Mich.	500.00	Hawarden, Iowa.....	1000.00
Cramersburg, Can.	500.00	Estelline, S. D.....	700.00
Hope, River Bend, Mich.	500.00	Chandler, Minn.	800.00
Lark, S. D.....	500.00	Bigelow, Minn.	1000.00
Ogilvie, Minn.	500.00		

Verder de vroeger genoemde som van \$605.81; nog andere uitgaven ten bedrage van \$79.70. De geheele uitgaaf \$10,085.51, latende in Kas, 1 Juni, 1918, \$1,434.89.

De som die nog bij de gemeenten berust is als volgt:

Caldwell, Mich.	\$250.00	Noordeloos, Mich.	\$209.70
Grant, Mich.	195.00	South Boardman, Mich. ...	50.00
Sullivan, Mich.	540.00	New Holland, Mont.	380.00
Atwood, Mich.	30.00	Vesper, Wis.	180.00
Kanawha, Iowa	80.00	Randolph, Wis.	514.00
Rudyard, Mich.	691.50	Hitchcock, Minn.	47.50
Ellsworth, Mich.	60.00	Plainfield, Mich.	399.55
Tracy, Iowa	242.00	Bishop, Mich.	195.00
Byron Center, Mich.	262.00	Holland, 16th Str.	375.00
Rusk, Mich.	90.00	Elpis, Colo.	350.00
Libanon, Iowa	75.00	Ada, Mich.	400.00
Alamosa, Colo.	60.00	Bethany, Muskegon	350.00
Oskaloosa, Iowa	470.00	Conrad, Mont.	680.00
Chicago, Ohio	220.00	Madison Ave., Paterson..	350.00
Doon, Iowa	125.00	Plover, Wis.	210.00
Burton Heights, G. R.	250.00	Muskegon Heights, Mich	700.00
East Palmyra, N. Y.	378.00	Burdett, Can.	150.00
Prairie City, Iowa	400.00	Sanborn, Iowa	330.00
Racine, Wis.	225.00	Choteau, Mont.	170.00
Amsterdam, Idaho	725.00	North Blendon, Mich.	450.00
Winnipeg, Can.	570.00	Detroit, Mich.	950.00
Redlands, Cal.	375.00	Lincoln Center, Iowa.	450.00
Kuner, Colo.	475.00	Fremont, Il., Mich.	475.00
Inwood, Iowa	863.44	Columbus, Mont.	600.00
Hancock, Minn.	760.00	West Branch, Mich.	400.00
Rochester, N. Y.	219.58	Dutton, Mich.	500.00
Hanford, Cal.	750.00	Hope, River Bend, Mich.	500.00
Sibley, Iowa	450.00	Lark, S. D.	500.00
Worthington, Minn.	855.00	Creston, Gr. Rapids.	1700.00
Ocheyedan, Iowa	700.00	Ogilvie, Minn.	500.00
Cramersburg, Can.	770.00	Austinville, Iowa	700.00
Bethel, Grand Rapids.	900.00	Hawarden, Iowa	1000.00
Los Angeles, Cal.	760.00	Estilline, S. D.	700.00
Neerlandia, Can.	190.00	Chandler, Minn.	800.00
Holland, Minn.	360.00	Bigelow, Minn.	1000.00

De geheele som die bij 70 gemeenten berust, bedraagt \$31,632.27.

Wij bevelen Kerkhulp bij vernieuwing bij onze kerken aan opdat deze kas meer en meer eene ware hulpe moge zijn onder den zegen Gods voor de zwakke gemeenten, die den steun in den beginne zoozeer van noode zijn.

Met eerbied onderworpen,

Uwe Commissie voornoemd,

J. MANNI,

D. DE BEER.

BIJLAGE IX

RAPPORT VAN DE PUBLICATIE COMMITTEE.

(Zie Art. 22 v.v.)

Aan de Synode der Chr. Geref. Kerk, vergaderd te Grand Rapids, Mich., Juni, 1918.

Eerwaarde Vaders en Broeders:—

De Publication Committee heeft het genoegen uwe eerwaardige vergadering het volgende rapport aan te bieden:

Artikel 1.

Sedert de laatste Synode zijn er vele vergaderingen van onze Commissie gehouden, waarop veel arbeid is verricht en steeds in de beste harmonie. Vooral de Business Comm., bestaande uit de broeders J. B. Hulst en Henry Denkema, komt een woord van lof toe voor den ijverigen en nauwgezetten arbeid verricht in het belang onzer Kerkelijke bladen.

Artikel 2.

Volgens last der laatste Synode, werd Mr. C. A. Benjamin benoemd als auditor, om een nauwkeurig onderzoek in te stellen bij geheel de administratie. Mr. Benjamin, die een "expert accountant" is, heeft vijftien dagen lang alles wat betrekking had op de administratie der bladen onderzocht en diende op de vergadering van 26 Juli, 1916, een schriftelijk rapport in.

Artikel 3.

Met het oog op dit rapport besloot de Commissie op de vergadering van 12 September, 1916, het volgende:

- (1) Vanuit onze Comm. een "Business Comm." te benoemen, belast met het houden van nauwkeurig toezicht op de administratie.
- (2) Het huren van een boekhouder, die geheel zijn tijd zal besteden aan het administreeren der bladen, precies zooals eenige andere boekhouder, die voor een firma werkt en aan het kantoor van zulk een firma verbonden is. Deze boekhouder staat onder toezicht van de "Business Committee."

Tevens werd besloten Mr. D. W. Jellema, destijds administrateur, in kennis te stellen met de besluiten der Commissie. In deze besluiten kon de broeder zich niet vinden, en aangezien zijn contract met 31 December, 1916 uitliep, besloot de Commissie Mr. Jacob Buiten tot administrateur te benoemen.

Artikel 4.

Met 2 Januari, 1917, begon Mr. J. Buiten zijn werk als administrateur onzer bladen. Een geheel nieuw systeem van boekhouden en een "card system," voor de meer dan 12,000 intekenaren op *De Wachter* en *The Banner* werd ingevoerd; door middel van de Field Agent, Mr. Van Ess, en ook op andere wijze nieuwe lezers aangeworven; en tevens vele nieuwe advertenties voor beide bladen met goed succes gesoliciteerd en achterstallige lees- en advertentie-gelden ingezameld. Tevens werden vele andere verbeteringen aangebracht, te veel om te noemen, en toch van groote beteekenis voor het goed beheer onzer Kerkelijke bladen.

Resultaat van dit alles is dat onze inkomsten grootelijks zijn vermeerderd, zooals het finantieele rapport, dat op alle Synodale tafels gevonden kan worden, duidelijk toont. De schuld aan The Banner Publishing Co. is afbetaald en bovendien is er een som van \$5,000.00 aan kas. Aan de Theologische School is een veel grooter som uitgekeerd dan ooit te voren in den tijd van een jaar en vijf maanden.

Het lijdt geen twijfel echter of onze verdiensten konden nog grooter zijn indien wij een kleine drukkerij hadden voor onze bladen, en daarom komt de Publication Committee tot de Synode met het voorstel, hetwelk het finantieel rapport vergezelt, waarom dit vooraf gegeven wordt.

Final Statement as given to the Publication Committee by
Mr. Jellema.

June 1, 1916 to Jan. 1, 1917. (7 months.)

Balance as per last report.....	\$ 364.28
Total Receipts	8,486.23
Total.....	\$8,850.51
Total Disbursements	8,514.56
Balance.....	\$ 335.95

For detailed statement, see audit of Mr. C. A. Benjamin, expert accountant.

Report of J. Buiten, Jr., Administrator, from Jan. 1, 1917 to
June 1, 1918. (17 months.)

RECEIPTS

	De Wachter	The Banner
Subscriptions	\$22,503.54	\$ 6,797.78
Advertisements	3,768.56	1,577.46
Totals.....	\$26,272.10	\$ 8,375.24

DISBURSEMENTS

Printing	\$10,599.63	\$ 5,213.33
Commissions to Agents.....	1,375.04	161.64
Editors' Salaries	860.00	580.00
Editors' Expense	9.63	26.67
*General Office Expense.....	619.43	195.61
*Field Agent's Expense.....	187.50	59.21
*Salaries:—		
Administrator	947.50	313.00
Field Agent	1,124.80	355.20
Extra Office Help.....	103.56	27.44
*Committee Expense	200.36	63.27
Totals.....	\$16,054.55	\$ 6,995.37
Receipts, "De Wachter".....	\$26,272.10	
Disbursements	16,054.55	

Earnings	\$10,217.55
Receipts, "The Banner".....	\$ 8,375.24
Disbursements	6,995.37

Earnings	1,379.87
----------------	----------

Total Earnings	\$11,597.42
----------------------	-------------

* On our books the items marked (*) are not divided, showing how much of this expense is for "De Wachter" and how much for "The Banner." We have divided them on this report pro rata according to the total receipts of each paper, in order to ascertain the net earnings of each paper.

EARNINGS HAVE BEEN DIVIDED AS FOLLOWS:

Paid Balance due Banner of Truth Publ. Co.....	\$ 3,000.00
Paid interest on above.....	248.20
Paid Theological School	3,000.00
Balance on hand.....	5,359.53
Office Furniture, Safe, Typewriter, etc.....	325.64

Total\$11,933.37

Less Cash Received from former Administrator..... 335.95

Total\$11,597.42

Number of readers, De Wachter, Jan. 1, 1917.....8,300

Number of readers, De Wachter, June 1, 1918.....8,400

Number of readers, The Banner, Jan. 1, 1917.....3,275

Number of readers, The Banner, June 1, 1918.....4,000

Comparative Statement.

DE WACHTER.

	Two Years ending May 31, 1916	Two Years ending May 31, 1918
Receipts, totals	\$23,741.93	\$32,288.24
Disbursements, totals	19,120.70	21,496.11
Earnings	\$ 4,621.23	\$10,792.13

THE BANNER.

Receipts, totals	\$ 6,697.03	\$10,986.43
Disbursements, totals	6,964.37	9,827.20
Earnings		\$ 1,159.23
Losses	\$ 267.34	

Total Earnings, 2 years, ending May 31, 1916.....\$ 4,353.89

Total Earnings, 2 years, ending May 31, 1918.....\$11,951.36

Het eerste rapport, zooals gij ziet, is van Mr. D. W. Jellema, Holland, Mich., en loopt over den tijd van slechts 7 maanden (1 Juni, 1916 tot 1 Januari, 1917); het tweede rapport is van Mr. J. Buiten, Jr., Grand Rapids, Mich., en loopt over den tijd van een jaar en vijf maanden (1 Januari, 1917 tot 1 Juni, 1918). Gij zult

bemerken dat de verdiensten (het bedrag uitgekeerd aan de Theologische School, de schuld afbetaald aan The Banner of Truth Publishing Co., en het batig saldo nog in kas) in het laatste jaar en vijf maanden geweest zijn \$11,597.42. Deze verdiensten zijn veel grooter dan ze ooit tevoren geweest zijn in een tijdperk van 1 jaar en 5 maanden.

De Publication Committee is echter nog niet voldaan met de inkomsten der bladen. Wij weten dat deze inkomsten nog grooter zouden zijn als de Kerk eigenares was van een kleine drukkerij voor het drukken onzer beide bladen. Niet alleen zouden de financiële inkomsten grooter kunnen zijn, maar onze bladen zouden dan verbeterd en vergroot kunnen worden, en zodoende gemaakt tot betere middelen om ons volk te onderrichten. Dit laatste is dan ook het doel dat de Committee voor oogen heeft.

Wij vragen daarom om permissie tot het aankopen van een eigen drukkerij. Hoofdzakelijk zijn de redenen daarvoor aangegeven op het Agendum. Vergun ons echter op No. 2 en No. 5 van die redenen den nadruk te leggen. Onze bladen missen aantrekkelijkheid en netheid in het drukken; ook kunnen wij niet de noodige bediening geven aan lezers en schrijvers. Dit komt vooral daarvan dat wij geen eigen drukkerij hebben, en dat de drukkers en "business office" te ver van elkander verwijderd zijn. Ook moesten onze bladen, vooral "The Banner," vergroot worden. Wij vinden dat dit niet kan tenzij met groote onkosten, en wij zijn er van overtuigd dat een eigen drukkerij ons genoegzaam zou besparen om te betalen voor grootere en aantrekkelijker bladen.

Onder reden No. 5 schreven wij dat wij dan meer centralisatie van controle kunnen verkrijgen. Wij bedoelen daarmee dat wij het onmogelijk vinden het noodige toezicht op de zaken te houden met ons tegenwoordig systeem. Het is noodzakelijk om de drukkerij met het administrateurs kantoor verbonden te hebben. Wij hebben nu twee drukkers en één Administrateurs kantoor. Deze drie moeten aaneen verbonden zijn. Vroeger, toen de Kerk alleen "De Wachter" uitgaf, en het aantal lezers nog niet zoo groot was, was dit niet zoo noodzakelijk, maar nu wij twee (2) bladen hebben, met meer dan 12,000 lezers, vinden wij het *onmogelijk* om nauwkeurig boek te houden van leesgelden, verandering van adressen, enz., van deze 12,000 lezers als wij zelf de bladen niet drukken en verzenden. Onze brievenpost wordt nu verspreid over 6 kantoren. Sommige brieven komen bij Rev. A.

Keizer, sommige bij Rev. H. Beets, sommige bij H. Holkeboer te Holland, Mich., sommige bij den administrateur te Grand Rapids, Mich., sommige bij de Grand Rapids Printing Co., en sommige bij Mr. Van Ess, agent voor "De Wachter" en "The Banner." Dit brengt de lezer in de war, en het gevolg is dat vele brieven aan het verkeerde adres komen. Alle veranderingen van adressen, nieuwe lezers, enz., moeten eerst naar het kantoor van den Administrateur, en daarna naar den drukker verzonden worden, waar de veranderingen in de "mail list" gemaakt worden. Deze methode veroorzaakt vele fouten, is kostbaar, en vertraagt de bediening aan de lezers. Ook worden vele leesgelden, enz., aan de drukkers verzonden, die later weder aan den Administrateur moeten opgezonden worden, en dit veroorzaakt oponthoud en fouten die onvermijdelijk zijn. Als wij zelf een drukkerij hadden, waar het Administrateurs kantoor aan verbonden was, zou veel tijd, geld en kwelling bespaard worden.

Hieronder is een berekening van de kosten ter inrichting van zulk een drukkerij en de loopende onkosten daarvan. Gij zult zien dat het zeer voordelig zal zijn om zelf een drukkerij te bezitten voor het drukken onzer Kerkelijke bladen.

De oorspronkelijke prijs van zulk een drukkerij, compleet met linotype, press, type, enz., enz., zal zijn \$7,000.00

De tegenwoordige prijs voor het drukken van

"De Wachter" is\$148.16 per week

De tegenwoordige prijs voor het drukken van

"The Banner" is 89.00 per week

Te zamen\$237.16

Berekening als Bladen door Eigene Drukkerij Gedrukt Worden

Werk Loon—Linotype Operator, \$25; Pressman, \$20;

Letterzetter, \$18; Helper (jongen), \$8; 1 meisje, \$8;

te zamen\$ 79.00

Papier—Wachter, 8,500 bladen (30x44-50 lbs.), 4½c

per lb. 38.25

Banner, 4,000 bladen (24x36-40 lbs.), 5½c per lb..... 22.00

Verlaging in waarde der drukkerij, ieder jaar 10%, per

week 14.00

Ink, ink rollers, proof paper, enz..... 10.00

<i>Rent</i> , light, power, enz., per week.....	12.00
<i>Miscellaneous</i> , per week	10.00
<i>Post</i> voor het verzenden der bladen.....	12.00

Te zamen\$197.00

Tegenwoordige prijs\$237.16

Berekende prijs 197.00

Besparing\$ 40.16 per week, of \$2,088.32 per jaar
Dit is 29% van de oorspronkelijke prijs der drukkerij.

Wij hopen en vertrouwen dat gij zult inzien dat wij uwe permissie vragen om zulk een drukkerij te koopen *alleen* met het doel om onze bladen te verbeteren en ze betere middelen te maken om ons volk te onderrichten en daardoor Gods Koninkrijk te bevorderen. Mogen wij uwe steun hebben in deze zaak.

Artikel 5.

Behalve het pasgenoemde voorstel, komt de Commissie tot uwe eerwaardige vergadering met de volgende voorstellen:

1. De Synode besluite, dat in de benoeming van alle redacteurs voor "De Wachter" en "The Banner," de Synode deze redacteurs zal kiezen uit nominaties opgesteld door de Publication Committee. Op de nominaties voor hoofdredacteur zullen steeds drie namen verschijnen; op de andere nominaties twee of drie.

2. Het salaris van den hoofdredacteur van "The Banner" worde van \$200.00 per jaar gebracht op \$250.00.

3. De gratificaties van alle redacteurs worde verhoogd. Tegenwoordig ontvangen de rubriek-schrijvers in "De Wachter" \$75.00, en de Associate Editors van "The Banner" \$50.00. Naar het oordeel van de Comm. is dit niet genoeg. Vooral met het oog op de vele moeilijkheden, die de Publication Comm. ondervindt, in het krijgen en behouden van redacteurs; dringt de Publication Comm. er bij de Synode op aan, dat de gratificaties worde verhoogd. De Synode geve de Publication Comm. het recht om een hogere gratificatie uit te keeren voor de eene rubriek dan wel de andere, aangezien de rubrieken van aard zeer onderscheiden zijn en er veel meer werk verbonden is aan de eene dan wel

de andere. (Wat reeds opgestuurd is aan de Synode als voorstel en op het Agendum verschijnt, namelijk, dat de Associate Editors van "The Banner" \$60.00 ontvangen, worde dit beschouwd als een minimum, en zoo ook hetgeen nu aan de rubriek-schrijvers van "De Wachter" wordt toegekend.)

4. De Synode benoeme geen redacteur voor de rubriek "*Voor de Jeugd*" in "De Wachter," maar drage aan den hoofdredacteur op te zorgen voor het vullen van deze rubriek met leesstof geschikt voor de jeugd.

Tevens deelt uwe Commissie nog het volgende mede:

1. Dat de volgende broeders als medewerkers hebben bedankt, namelijk, Dss. Hiemenga, Hoekstra, Stuart, en Dr. Van Lonkhuyzen. Van de hand van laatstgenoemden broeder is een schrijven gericht aan de Synode. Wat dit schrijven betreft, vestigt de Publication Comm. de aandacht der Synode op deze twee punten: (a) dat indien aan den eersten eisch van Dr. Van Lonkhuyzen voldaan wordt, de beteekenis van "De Wachter" voor de Kerk zou moeten veranderd worden; (b) dat daardoor een verandering zou aangebracht worden in de rechten van het redacteurschap zooals die door de Synode zijn bepaald. De Publication Comm. wenscht nadere toelichting te geven aan de Comm. van Praeadvies.

Wat de tweede eisch betreft, deze komt niet overeen met den aard van deze rubriek, en bovendien, indien Dr. Van Lonkhuyzen over het een of ander onderwerp een artikelenreeks wil schrijven, kan hij dit ter eeniger tijd doen onder de rubriek "*Ingezonden*."

2. De Publication Comm. zoekt naar "special articles" over actueele onderwerpen voor "The Banner," onderwerpen vooral in verband met de vele quaesties die zich opdoen in deze veelbewogen dagen, voor welke artikelen de Publication Comm. eene voldoende belooning geeft. Onderscheidene broeders zullen verzocht worden, en sommige zijn reeds verzocht, hierin mede te werken en de Comm. vraagt de Synode op medewerking aan te dringen. Zullen wij onze bladen maken wat zij behoorden te zijn, dan moeten onze bekwame schrijvers de Kerk dienen met hun pennenarbeid.

3. De kostende prijs van "De Wachter" is \$1.25 per jaar,

en van "The Banner" \$1.00 per jaar; derhalve zijn we genoodzaakt geweest de predikanten en professoren te verzoeken den kostenden prijs te betalen voor onze bladen. De Comm. geeft in bedenking of het niet beter zou zijn, dat het abonnementsgeld voor allen gelijk zij, aangezien er geen reden is waarom een predikant of professor minder zou betalen voor onze bladen dan eenig ander lid der Kerk.

4. Commissielid, de Hon. A. H. Bosch bedankte in September, 1917, en in zijn plaats werd benoemd Mr. G. J. Rooks van Grand Rapids, Mich. Rev. E. J. Tanis werd door de Commissie gekozen tot secretaris.

5. De Commissieleden Van den Bosch, Hulst en Tanis werden in 1916 benoemd voor twee jaar.

Met eerbied onderworpen,

De Publication Committee,

E. J. TANIS, Secretaris.

BIJLAGE X

RAPPORT DER DEPUTATEN TER BEHARTIGING VAN DE GEESTELIJKE BELANGEN ONZER STAMGENOOTEN IN ZUID AMERIKA.

(Zie Art. 27.)

Hooggeachte Vaders en Broeders:—

De Deputaten voor Zuid Amerika bieden hiermee der Synode aan het verslag van hun werk.

1. Aangezien de Acta der laatste Synode geene benoeming of herbenoeming van Deputaten voor Zuid Amerika aangaven, werd de Synodale Commissie geraadpleegd. De Stated Clerk der Synode antwoordde dat dit slechts een abuis was, en adviseerde ons met het werk voort te gaan als tevoren.

2. Sedert de vorige Synode werd er uitgegeven aan:

Chubut	\$330.00
Tres Arroyos	800.00
Buenos Ayres	920.00
Rosario	150.00
Boeken, Wachter en Banner	187.12
Exchange en Postage.....	12.66
	\$2,399.78

En er werd ontvangen, met

't batig saldo in kas..... 2,387.02

Te kort..... \$ 12.76

3. De Geref. gemeente in de Boerkolonie sloot zich aan bij Classis Buenos Ayres, maar de Nederduitsche gemeente nog niet ten volle. Wel bedient Ds. A. C. Sonneveldt beide gemeenten, in goede harmonie en met zegen, maar met het oog op zeker traditioneel verschil werd het wenschelijk geacht dat de Nederd. gemeente zich nog niet ten volle aansloot. De Geref. gemeente

telt 46 huisgezinnen, verspreid over een groote uitgestrektheid, en is nu "self-supporting."

4. De gemeente in Tres Arroyos zou met goede eendracht ook "self-supporting" kunnen zijn, doch zij heeft te worstelen met bedroevende toestanden, die tot veel zuchting en gebed uitdrijven. Een bemoedigend verschijnsel hier is dat de Chr. School in bloeienden toestand verkeert, tellende meer dan 50 leerlingen. Moge de Heere Ds. Sj. Rijper en zijn trouwe medebroeders en zusters sterken tot den zwaren arbeid, en de gemeente bewaren voor ondergang.

5. In Buenos Ayres werd broeder H. Hogendorp, Hoofd-onderwijzer der Chr. School, beroepen, geëxamineerd en geordend tot den Dienst des Woords. Beide Kerk en School bloeien.

6. In Rosario is de gemeente weer in ambtelijke gestalte opgetreden met 31 leden en 30 doopleden, en tevens met eene beweging om een Chr. School te beginnen. Elke zeven weken wordt de gemeente bediend door den leeraar van Buenos Ayres of Tres Arroyos.

7. Inzake de aansluiting der Classis Buenos Ayres bij de Geref. Kerken in Nederland, ontvingen Deputaten nog geen eindbericht. Zie Acta, Generale Synode.

8. Met dankbaarheid vermelden we nog dat de Peoples State Bank in Holland ook ditmaal weer de subsidie gratis overdroeg aan de Holl. Bank in Buenos Ayres.

9. *Advies.* De Synode benoeme weer Deputaten met opdracht als te voren. De subsidie voorheen moet minstens nog twee jaren gegeven worden, ook al zou de aansluiting dier Classis bij de Kerken in Nederland tot stand komen.

Met eerbied onderworpen,

De Deputaten voornoemd,

J. GROEN,

J. WYNGAARDEN.

BIJLAGE XI

RAPPORT DER COMMISSIE OM AAN TE TOONEN HET VERBAND DER ZONDAGSSCHOOL TOT DE KERK.

(Zie Art. 52, VIII.)

Eerwaarde Vaders en Broeders:—

Uwe Commissie om aan te toonen het verband der Zondagsschool tot de Kerk, heeft de eer u het volgende als haar advies aan te bieden.

Uwe Comm. zag zich geplaatst voor een moeilijke taak. Doch zij besefte dat deze taak moest volbracht worden; aangezien er behoefte aan is, dat de kerken voorlichting in deze voor de toekomst gewichtige zaak ontvangen.

De Synode van 1906 heeft reeds een commissie benoemd om deze zaak in te denken, en haar is opgedragen de principiele verhouding aan te geven tusschen Kerk en Zondagsschool. Deze Comm. is niet geslaagd in haar opgedragen arbeid, en de Synode van 1908 nam niet eens het rapport voor hare rekening. Eene nieuwe Comm. werd benoemd. Deze rapporteerde op de Synode van 1910, doch de Synode heeft het rapport niet in behandeling genomen, althans de Acta maken er geen melding van. De Synoden van 1912 en 1914 hebben schijnbaar zich niet met de zaak ingelaten, doch die van 1916 vereerde ondergeteekenden met de opdracht der Synode in dezen van advies te dienen.

I. Historisch Overzicht.

De Zondagsschool is begonnen in het jaar 1780 door Robert Raikes, te Gloucester, Engeland. Men tracht het begin der Zondagsschool zonder historisch recht, veel vroeger te stellen, doch de moderne Zondagsschool moet als haar vader eeren Robert Raikes. Deze scholen van Raikes hadden een seculair, philanthropisch karakter en hadden geen uitsluitend godsdienstige strek-

king en doel. Toen ze een hooger doel zich voorstelden en meer beslist godsdienstig werden, werden ze algemeen. Vooral het Methodisme bevorderde de organisatie dezer scholen, en John Wesley schreef er van in 1784, "Perhaps God may have a deeper end therein than men are aware of. Who knows but some of these schools may become nurseries for Christians."

Vooral in de eerste 25 jaren der 19de eeuw zijn deze scholen bevorderd in haren groei door verschillende philanthropische en godsdienstige vereenigingen. De opvoeding der kinderen *in het algemeen* werd in dezen tijd verwaarloosd. Duizenden kinderen ontvingen hunne eerste lessen in rekenen en schrijven in de Zondagsschool; en leesboeken waren de Bijbel en de Catechismus. Zij die de vruchten dezer scholen zelf mochten plukken, ijverden voor de opening van Zondagsscholen. De algemeene en de godsdienstige pers gaven aan haar zedelijken steun. Bijbelgenootschappen bevorderden haren groei in het begin der 19de eeuw door de verspreiding der Bijbels. Het werk der Zondagsschool werd al uitgebreid. Er wordt beweerd dat vijf jaar na Robert Raikes begon met zijne school, er al 250,000 Zondagsscholieren waren.

In de jaren 1825 tot 1830 kwam de Zondagsschool in hare groote beteekenis eerst voor de aandacht van het Amerikaansch publiek. In 1817 werd de American Sunday School Union georganiseerd. Men zag in, vooral waar het godsdienstig onderwijs al meer van de publieke school werd verwijderd en dit onderwijs meer strikt neutraal of seculair werd, dat de Zondagsschool tot taak had godsdienstig, christelijk onderwijs te geven. "The idea of religious instruction as the one great business of the Sunday school had then found universal acceptance." Wat later—1830—1880—verkreeg de Zondagsschool een wezenlijke plaats in het kerkelijke leven. Zij werd erkend als *het* orgaan der kerk voor de christelijke opvoeding der jeugd van Gods gemeente. Of-schoon omstreeks dezen tijd—1860—er sterke oppositie kwam tegen haar, die pasgenoemde plaats der eere werd haar gegeven in Engeland en in Amerika, ja, in heel de groote Protestantsche wereld en zelfs Rome wist voor haar een plaats in te ruimen in haar stijf hiërarchisch kerkelijk leven. En ook de Joden wisten haar in zekere mate bruikbaar te maken ter bevordering van het verstokte Jodendom. In 1850 berekende men dat er 6,000,000 Zondagsscholieren waren, en in 1875 10,000,000. En in 1917 be-

weert men dat er 350,000 Zondagsscholen zijn met 35,000,000 scholieren, en 3,500,000 onderwijzers. Men kan zich haast geen voorstelling maken van haren omvangrijken arbeid. Stelt u voor de organisatie en werkkraacht dezer scholen; de breede literatuur, die gebruikt wordt; de kolossale sommen, die gecollecteerd worden voor allerlei doeleinden. Denkt aan al de religieuze energie, die tot uiting komt in de Zondagsschool. Onberekenbaar groot is de Zondagsschool in hare invloedrijke beteekenis voor de Protestantische bevolking der wereld en zodoende voor het Koninkrijk Gods.

In Amerika is de Zondagsschool eigenlijk tot haar grootsten bloei gekomen. In "The Official Report of the World's Seventh S. S. Convention," Zurich, Zwitserland, Juli 8-15, 1913, werd gerapporteerd, dat Noord Amerika het hoogste procent in de Zondagsschool had, 13.4 in vergelijking met Europa, 2.2. Het volgende wordt dan ook geconstateerd, "In the United States Sunday Schools have claimed, and in fact assumed, relation to public (weekday) schools corresponding to that which the Sabbath holds to the secular days of the week. In this relation they seek to supplement public and general education with the moral and religious influence of Christianity." Voorts wordt verklaard dat "the S. S. has become one of the most important forces in modern affairs and particularly to this school must we look, at least in large measure, for the solution of our great problem of religious education." En verder, "The force of necessity has been on the S. S. as an agency for religious education because no other institution is doing this work to any general extent today. Education has passed from a domestic to a civil duty, while the civil powers have decided, at least in the majority of the states, that their institutions for education cannot include instruction in the Bible or religion in the curricula. It has, therefore, fallen to the Church as the organized communal force for religion to undertake this work." Deze beschouwing wordt in Amerika al meer een gevestigde overtuiging, en men stelt reeds vast, "the school is coming to be worthy of its place as *the great agency* for religious instruction, and education." Dat standpunt inzake de Zondagsschool is karakteristiek Amerikaansch, want in Europa is de stand der zaken anders, gelijk een autoriteit terecht opmerkt: "The large bodies of Protestants on the continent (Europe) believe in religious instruction in their day schools, which some

there deem equal, if not superior, in efficiency to the method pursued in the modern S. S."

In de eerste helft der 19de eeuw hebben vele kerken in Amerika, onder anderen de Methodisten (zie *The Banner*, Aug. 16, 1917) en de Presbyterianen, de Zondagsschool trachten te plaatsen in vast verband met de catechisatie. Geruimen tijd hebben de catechisatie en de Zondagsschool met elkaar geworsteld om de eereplaats. Velen zagen met leedwezen de catechisatie het onderspit delven, maar in het algemeen werd geoordeeld, dat de "S. S. is the most efficient means of the public instruction both of the young and of the adults in the doctrine of God's Word." Steeds werd eerst voor de aandacht gehouden, dat de Catechismus een deel van de leerstof moest uitmaken. Men stelde vast (de Presbyterianen) dat "in all cases the catechism must constitute a part of the regular course of instruction." Men wachtte zich er voor in den eersten tijd, dat de Zondagsschool niet heel het veld in beslag nam, want "the S. S. must not supersede but must coöperate with the entire system of pastoral instruction." Gaandeweg nam de Zondagsschool toch grooter plaats in en werd ze beschouwd als "the institution that has grown to be an important auxiliary to the Church in the instruction and religious culture of her children." Eindelijk hoort men minder van de catechisatie en wordt de "S. S. the Church studying and teaching the Bible." De begeerte wordt uitgesproken "that it is exceedingly desirable that the entire congregation, old and young, be permanently connected with the S. S.; either as scholars or teachers." Men merkt hier ook al meer een verplaatsing van den klemtoon van de catechisatie op de Zondagsschool, en de laatste wordt *het* middel voor de christelijke kweeking der verbonds jeugd.

* * * * *

Onder ons Hollandsch volk in Amerika is de Zondagsschool langzamerhand ingevoerd. Reeds in 1851 werd een Zondagsschool geopend in Holland, Mich. Eenigen tijd daarna kreeg zij een vaste plaats in het gemeentelijke leven. En waar de Zondagsschool in Holland opgang maakte, langzamerhand voerde men haar in in de gemeenten in de omgeving. Op de classicale vergaderingen werd de noodzakelijkheid en de nuttigheid er van besproken. Sommigen verklaarden zich er tegen. De vreeze werd geuit, dat de Catechisaties er door verwaarloosd zouden worden. Dr.

A. C. Van Raalte verdedigde de Zondagsschool en zeide: "Als ik dacht dat de Zondagsschool het catechetisch onderwijs eenigszins zou benadeelen of vernietigen, dan nooit geen Zondagsschool"; maar, zeide hij: "Ik denk en hoop ze beiden te kunnen hebben en de catechisatiën zullen meer behartigd worden." Hier werd tegen ingebracht hoe het onder de Amerikanen ging. Met leedwezen stemde hij dit toe, maar hij wees op de verplichting van leeraars en opzieners, die zongen moesten dat de jeugd gecatechiseerd werd. (Zie *The Banner*, Feb. 8, 1917.) Kon Van Raalte den feitelijken toestand der kerken nu waarnemen en zich er over uitspreken, wat zou hij zeggen? Is het geen feit dat het getal der Zondagsschool scholieren in de Reformed Church al toeneemt, en dat het getal catechisanten al vermindert!

Reeds op de Algemeene Vergadering onzer Kerk van 1873, Art. 8, werd besloten in verband met de zaak van het christelijk onderwijs: "Ook is sterk aangedrongen, dat er Zondagsscholen in elke gemeente zullen gehouden worden," het eerste deel van dit Artikel luidt—en dit is zeer opmerkelijk—"er wordt sterk op aangedrongen om Christelijk (sic!) Gereformeerde scholen in de gemeente te hebben en den kerkeraden wordt sterk aanbevolen deze zaak in werking te brengen. Dus eerst scholen, christelijke scholen, en dan Zondagsscholen.

Het is interessant na te gaan welke besluiten door onze Synoden genomen zijn inzake de Zondagsschool. (Acta der Synoden, 1873, Art. 8; 1884, Art. 49; 1886, Art. 51, 62, 96; 1890, Art. 42; 1892, Artt. 78, 81; 1894, Art. 118; 1898, Art. 88; 1900, Art. 94; 1902, Art. 116; 1904, Artt. 110, 118, 156; 1906, Artt. 56, 93, 108; 1908, Art. 41; 1910, Artt. 10, 39; 1912, Artt. 34, 75; 1914, Artt. 10, 75; 1916, Artt. 27, 51;—deze lijst is niet compleet). De Zondagsschool werd steeds een beetje stiefmoederlijk behandeld. Vergelijkt men hiermee de wijze waarop de zaak van het christelijk onderwijs behartigd werd, dan verneemt men spoedig dat de belangstelling der Synode in het christelijk onderwijs veel grooter en ernstiger was dan in de Zondagsschool. Ook is het opmerkelijk dat de Synode zich niet eerder voor de vraag stelde, wat is de principieele verhouding der Zondagsschool tot de Kerk, en welke plaats moet derhalve haar aangewezen worden in het leven der Kerk. De Zondagsschool wordt eene macht ook in onze Kerkgemeenschap (zie *Jaarboekje* voor statistiek), vandaar dat het dringend noodig is dat de Synode zich er over uitspreekt

welke plaats mag of moet de Zondagsschool in ons kerkelijk leven innemen. Te meer waar heel de Amerikaansche kerkelijke wereld in haar vereert *de inrichting* voor de christelijke kweeking der verbonds jeugd met verwaarloozing der catechisatie, en met practische ontkenning van de noodzakelijkheid der bijzondere christelijke scholen.

Het is opvallend in de geschiedenis der Zondagsschool dat ze eerst na eenigen tijd van worsteling op vasten voet kwam te staan in kerken van Gereformeerde belijdenis. Dit is een algemeen verschijnsel en geldt niet alleen van de kerken van Nederland. In deze kerken der Reformatie hield men vast dat leerstellig onderwijs op catechisatie beslist noodig was, en voorts stond men voor christelijk onderwijs op de dagschool. In dit verband, denkt aan wat genoemd wordt "de grondwet der christelijke opvoeding," namelijk, wat op de Synode van Dordt, 1618-'19 is vastgesteld inzake de catechisatie en de christelijke opvoeding in het algemeen. In die dagen bestond de Zondagsschool niet, en indien nu naar die grondwet geleeft werd, zouden we ook geen behoefte aan de Zondagsschool hebben. Ds. J. P. Tazelaar verklaart zonder schroom (Handelingen van het Congres voor Gereformeerde Evangelisatie, Amsterdam, W. Kirchener, p. 48): "Uiteraard is zij (de Zondagsschool) niet voor de kinderen der gemeente. Dezen kunnen en mogen niet objecten van Evangelisatie zijn; voor hen geldt, "Naast de prediking staan (dan) de school met den Bijbel en de catechisatie." Hij vindt voor de Zondagsschool tweeërlei doel of liever één, namelijk, evangelisatiemiddel. Doch nu is het feit dat vele ouders ontrouw zijn in de christelijke kweeking hunner kinderen doordat zij zelf niet hun plicht doen en doordat de kinderen niet ter catechisatie gaan of niet onderwezen worden op een school met den Bijbel. Voor zulk een noodtoestand is de Zondagsschool een redmiddel. Zulke kinderen zijn geworden objecten van evangelisatiearbeid. Volgens Ds. Tazelaar moet hoofddoel van de Zondagsschool zijn en al meer worden, wat geheel afzwerven zou, voor de Christelijke traditie te bewaren. Doch wat de hoedanigheid der Zondagsschool aangaat, ijvert hij voor de kerkelijke Zondagsschool. Ons dunkt derhalve, in het licht van al het gevondene, dat historisch blijkt wanneer Gereformeerde Kerken getrouw aan haar beleden beginsel ten opzichte van het Genadeverbond de christelijke opvoeding behartigen;—in de huiselijke opvoeding, in de school met den

Bijbel, in de catechisatie—dat er alleen ruimte is in haar kerkelijk leven voor de Zondagsschool als evangelisatie-middel.

Deze kijkjes in de geschiedenis der Zondagsschool zijn zeer beperkt en berusten niet op een breed, volledig historisch onderzoek, doch zij zijn voldoende om ons het volgende te doen constateeren:

1. De Zondagsschool in hare opkomst, stelde zich niet ten doel de verbonds jeugd op te voeden tot leden van Gods Kerk, maar verwaarloosde kinderen te beschaven en te evangeliseeren.

2. De Zondagsschool, waar ze ingevoerd werd en tot grooten bloei kwam, verdrong de catechisatie waar die bestond in de Amerikaansche kerkelijke wereld en zelfs in sommige Gereformeerde kringen.

3. De Zondagsschool is nu in Amerika geworden *de* inrichting voor de christelijke opvoeding der verbonds kinderen, en ze geeft voor te voorzien in de onmisbare behoefte dier kinderen aan christelijk onderwijs, dat niet te verkrijgen is op de publieke school.

4. De Zondagsschool, waar ze met geestdrift gesteund wordt en tot hooge ontwikkeling komt en wel georganiseerd is met "graded system," enz., doet de gemeente in de verbeelding leven dat men door haar aan den eisch der opvoeding van Gods verbond voldoet.

5. De Zondagsschool met haren tegenwoordigen omvangrijken arbeid, is voor de Amerikaansche wereld waar de christelijke school en de catechisatie niet bestaan, een onmisbaar iets indien de jeugd van ons land niet in geestelijke onkunde zal vergaan.

* * * * *

II. Welke positie dient de Zondagsschool in onze Kerken in te nemen?

Om de vraag, die de Synode hare Commissie stelde, op intelligente wijze te beantwoorden, is het noodig, dat wij onszelf voorts afvragen, wat de Zondagsschool is. En dit is een vraag, die uwe Commissie niet in een enkelen zin kan beantwoorden, omdat de Zondagsschool niet altijd en overal hetzelfde type vertoont. Zooals zij door Robert Raikes werd begonnen in het jaar 1780, was zij in eerster instantie een philanthropische inrichting, die

zich de intellectueele en zedelijke verheffing van verwaarloosde kinderen tot doel stelde, doch daarbij betrèkkelijk weinig aandacht wijdde aan het religieuze element in de opvoeding.

Dit karakter der Zondagsschool onderging een belangrijke wijziging, toen John Wesley haar omzette in een krachtig propaganda-middel voor het Methodisme. In een tijd, waarin de Kerk schier allerwege in diep verval was, werd nu de Zondagsschool de bedding, waarin de wateren des levens uitstroomden naar de duizenden, die zich in koude onverschilligheid hadden afgekeerd van een Kerk, die hen niet verwarmde met den gloed des Evangelies. Zoo werd dan de Zondagsschool een belangrijk middel ter Evangelisatie, waarin godsdienstig onderwijs werd gegeven aan breede scharen van kinderen, die daarvan overigens geheel verstoken waren, en waardoor de algeheele ontkerstening der bevolking van verschillende landen werd voorkomen.

In Nederland droeg de Zondagsschool bij haar eerste verschijnen in het jaar 1836 een soortgelijk karakter; ze was er vrucht van het Reveil. Vooral na de invoering van de wet op het lager onderwijs, die aan de natie een school zonder Bijbel opdrong, verheugde zij zich in een snellen groei. Op vele plaatsen verrezen toen Zondagsscholen, die kinderen, anders bijna of geheel van godsdienstonderwijs verstoken, in kennis brachten met de waarheden der Heilige Schrift. Op de Zondagsschool als Evangelisatie-middel werd en wordt nog steeds in Nederland alle nadruk gelegd. Daarnaast kwamen er echter ook Zondagsscholen op, die er zich toe bepaalden, om de kinderen der geloovigen Bijbelsch onderricht te geven, benevens het onderwijs, dat deze in huis, op de Catechisatie en in de Christelijke School ontvingen. In zulke gevallen, zegt Dr. Bavinck, is de Zondagsschool overbodig of dient zij alleen tot aanvulling. *Gedenkboek van Jachin*, p. 255.

In ons eigen land staat het in de meeste Kerken met de Zondagsschool nog weer anders geschapen. De kinderen ontvangen hier over het algemeen geen godsdienstig onderwijs op de dagsscholen; de Catechisatie is in de Kerken niet in eere; en het is alleszins te vreezen, dat ook het godsdienstig huis-onderwijs op een zeer laag peil staat. Bij dien stand van zaken baart het geen verwondering, dat de Kerken zeer veel aandacht wijden aan de Zondagsschool; zij zien daarin het voornaamste middel, om de jeugd te onderwijzen in de leer der godzaligheid. Daarom grijp-

pen zij het aan, niet alleen om Evangelisatie-werk te verrichten, maar ook om de kinderen der Kerk in de leer der Heilige Schrift — en in sommige gevallen, in de kerkelijke belijdenisschriften — te oriënteeren, ze voor te bereiden tot het doen van belijdenis, en op te wekken tot een godzaligen wandel. De Zondagsschool is het *ne plus ultra* der stichtingen voor christelijk onderwijs, en wordt door velen zelfs boven de Kerk geprezen. Langzamerhand gaat men meer en meer den nadruk leggen op het begrip "school" in de Zondagsschool. Men heeft er verschillende departementen en een tot in details uitgewerkt "graded system"; en geeft er onderwijs niet alleen in de Bijbelsche Geschiedenis, maar ook in de Kerkgeschiedenis, in de Geschiedenis der Zending, in de Natuurkunde, in de Letterkunde, enz.

* * * * *

Uit het gezegde is het ons duidelijk, dat de Zondagsschool in zeer verschillende vormen optreedt, en dat altijd in verband met bepaalde historische omstandigheden. Hoe staat het nu onder ons met betrekking tot het onderwijs der jeugd? Het kan zijn nut hebben, dat wij den werkelijken toestand onder ons eens vergelijken met de eischen, die onze Dordtsche vaders daarvoor stelden. Deze hadden blijkbaar een diep besef van het hooge belang eener Christelijke opvoeding voor de jeugd, en wezen op de noodzakelijkheid van drieërlei wijze van catechiseeren, n.l. in de huizen door de ouders, op de scholen door de schoolmeesters, en in de kerken door de predikanten en anderen, die hem terzijde stonden. Tehuis hebben de ouders "hunne kinderen en hun gansche gezin in de beginselen der Christelijke Religie naar ieders bevattning zeer getrouw te onderwijzen, tot de vreeze des Heeren allen ernstig op te wekken, hen te gewennen aan huis-gods-dienst-oefeningen, hen onder de prediking te brengen, thuis het gehoorde vooral na de Catechismus-prediking met hen te herhalen, uit de Schrift met hen te lezen, de voornaamste teksten hen van buiten te laten leeren en deze uit te leggen, en hen aldus voor de Catechisatie op de scholen voor te bereiden." De schoolmeesters moesten "hunne leerlingen minstens twee dagen in de week oefenen niet alleen in het van buiten leeren, maar ook in het recht begripen van den Catechismus." En verder was het de taak der predikanten in de kerk om "uit den Catechismus te prediken, maar niet te lang en zoo dat daarbij rekening gehouden wordt

met het bevattingsvermogen niet alleen van de ouderen, maar ook van de jeugd." Kaajan, *De Pro-Acta der Dordtsche Synode in 1618*.

Indien nu onze kerken betrekkelijk het onderwijs harer jeugd aan dat ideaal beantwoorden en daarbij tevens rekening houden met de eischen van onzen tijd, dan kunnen we de Zondagsschool onder ons, behalve als Evangelisatie-middel, overbodig achten. We durven ons echter niet vleien met de gedachte, dat het godsdienstig onderwijs der kerkelijke jeugd onder ons voldoet aan de eischen onzer Dordtsche vaderen. De huis-catechisatie bestaat in de meeste onzer gezinnen alleen in de herinnering, indien zelfs in de herinnering. Het catechetisch onderwijs neemt gelukkig nog een voorname plaats in; toch is het in vele gevallen beperkt tot zes maanden in het jaar, zoodat de kinderen jaarlijks slechts 25 à 30 uren onderwijs in de Catechisatie ontvangen. En de Catechismus-prediking is in den regel van dien aard, dat kinderen beneden de twaalf jaar er in ieder geval al zeer weinig van begrijpen. Christelijke scholen hebben we, Gode zij dank, doch slechts weinig meer dan een-derde van onze kinderen plukken er de vruchten van. Op die scholen ontvangen zij dagelijks onderwijs gegrond op onze Gereformeerde beginselen, en wordt aan het Bijbelsch onderwijs iederen morgen een half uur gewijd. Terwijl de toestand onder ons dus gunstig afsteekt bij dien in de Amerikaansche Kerken rondom ons, blijft het toch waar, dat die nog niet beantwoordt aan het ideaal onzer vaderen.

Uit het voorgaande volgt reeds, dat het niet in overeenstemming is met de eischen der Dordtsche vaderen, noch passen zou bij den toestand van het godsdienstig onderwijs onzer kerkelijke jeugd, om de Zondagsschool te huldigen als het eenige middel, of als het middel bij uitnemendheid, ter onderwijzing van het zaad der Kerk. Wij hebben in de Catechisatie en in de Christelijke School betere middelen. En het ware vrij wat beter de Zondagsschool op te doeken dan toe te laten, dat zij een van deze twee zou verdringen. We moeten ons ook nooit paaien met de gedachte, dat op plaatsen, waar de Christelijke School ontbreekt, de Zondagsschool dit gemis vergoedt. Immers zoo ge slechts een Zondagsschool hebt, is het naar het woord van Wirtz: "Zes dagen een school zonder, en één dag een school met den Bijbel; zes dagen beginnen zonder gebed en eindigen zonder dankzegging, één dag het omgekeerde; zes dagen geen aansluiting bij het gezin,

één dag wel; zes dagen tweeslachtigheid, één dag de eenheid hersteld; zes dagen disharmonie, één dag harmonie. *Gedenkkeboek van Jachin*, p. 268. Het bestaan van een Zondagsschool verdoove dus nooit het roepen om een Christelijke dagschool voor de kinderen des verbonds. We willen dan ook bij het bepalen van de plaats, die de Zondagsschool onder ons dient in te nemen, ons hoegenaamd niet laten leiden door de overweging, dat er in sommige kringen van ons volk geen Christelijke scholen zijn. Die dienen er te wezen; en zoo ze er nog niet zijn, moeten ze er zoo spoedig mogelijk komen. Met het oog op onze Christelijke scholen en Catechisaties nu kunnen we aan de Zondagsschool nooit die beteekenis toekennen, die zij heeft in het Amerikaansch-kerkelijk leven rondom ons. We moeten dan ook niet de dwaasheid begaan, om onze Zondagsscholen te schoeien op leest der karakteristiek Amerikaansche Zondagsschool; we zouden zodoende een schoen krijgen, die ons niet past.

Bij de vraag, of aan de Zondagsschool wel *een eigen plaats* kan worden aangewezen in ons Gereformeerd kerkelijk leven, moeten we wel onderscheiden tusschen de Zondagsschool als Evangelisatie-middel en de Zondagsschool voor de kinderen der kerk. En dan sta op den voorgrond, dat onder ons de Zondagsschool in de eerste plaats in dienst moet staan van de Evangelisatie, een werk, dat in den vorm waarin wij het thans kennen betrekkelijk nieuw is, en waarvoor dus onze vaders nog geen provisie maakten in hun systeem. Dat de Zondagsschool daartoe een uitnemend middel is, behoeft geen breed betoog; de geschiedenis heeft dit allerwege duidelijk bewezen. En als zoodanig kan zij evengoed op den Gereformeerden als op den Methodistischen stam worden geënt, gelijk de ervaring in Nederland heeft geleerd. Als Evangelisatie-middel kan de Zondagsschool onder ons *een eigen zelfstandige plaats innemen*, en moet zij ook in onze kringen meer in eere komen dan zij tot dusver geweest is.

Moeilijker wordt het als wij ons stellen voor de vraag, of ook de Zondagsschool voor de kinderen der gemeente in ons Gereformeerd kerkelijk leven *een eigen zelfstandige plaats* kan innemen. Uwe Commissie moet erkennen, dat het haar niet is gelukt, om der Zondagsschool in de Christelijke opvoeding van de kinderen des verbonds *een eigen welomschreven taak* aan te wijzen,—een taak onderscheiden van die van het Christelijk huisgezin, van de Catechisatie, en van de Christelijke School. Zij kan tot geen andere

slotsom komen dan die, waartoe men onder soortgelijke omstandigheden ook in Nederland gekomen is: De Zondagsschool kan dienst doen als aanvulling of als correctief van de huis-catechisatie, die in den tegenwoordigen tijd zeer gebrekkig is, zoo ze niet geheel ontbreekt. Zie Tazelaar, *Handelingen van het Congres voor Geref. Evangelisatie*, p. 40 f; en verder in het *Gedenboek van Jachin*, Bavinck, p. 256; Tazelaar, p. 212 v.v.; De Moor, p. 266 f. Kaajan brengt daartegen in, dat toch de huis-catechisatie het ideaal moet blijven voor de Gereformeerde gezinnen. *De Pro-Acta der Dordtsche Synode in 1618*, p. 217. Hiermede stemmen we volkomen in, en spreken daarom van de Zondagsschool liefst alleen als aanvulling of correctief. Misschien zal de Zondagsschool meteen dienst doen, om de ouders in dezen weer meer tot het besef van hun roeping te brengen. Op de Zondagsschool Conventie, die in 1905 te Toronto gehouden werd, beweerde een der sprekers, dat de ervaring werkelijk leerde, dat er zulk een invloed van de Zondagsschool op het huisgezin uitging. *Official Report of the Eleventh International Sunday School Convention*, p. 142. Zal de Zondagsschool als zoodanig echter werkelijk een eigen dienst verrichten, dan moet zij in haar werk rekening houden met de andere factoren, die aan de opvoeding onzer jeugd medewerken, n.l. de Catechisatie en de Christelijke School. In onderscheiding van de Catechisatie, die de jeugd der gemeente zoekt voor te bereiden tot het doen van belijdenis en daarbij de dogmatische methode volgt, streve zij er met de Christelijke School naar, om de kinderen een Christelijke voorbereiding voor het leven in de wereld te geven, en volge daarbij, evenals de dagschool, de historische methode. En in onderscheiding van het onderwijs op de dagschool, drage dat in de Zondagsschool, ook al zal het noodwendig klassicaal zijn, toch een meer intiem en persoonlijk karakter. De onderwijzer zoek ook in het gezin contact met de kinderen zijner klasse en met de ouders dier kinderen. Daardoor zal zijn relatie tot de kinderen als van zelf meer intiem worden. En bij het onderwijs in de Zondagsschool mag de parnese niet worden vergeten.

* * * * *

Wat eindelijk het verband van de Zondagsschool tot de Kerk betreft, is het de overtuiging uwer Commissie, dat de Zondagsschool als Evangelisatie-middel bij voorkeur in dienst moet wor-

den gesteld van de Kerk als instituut, ook al mag zij uitgaan van persoonlijk initiatief. Evangelisatie toch is een soort zendingswerk, en de arbeid der zending is in de eerste plaats opgedragen aan de Kerk. De gedachte, dat deze arbeid in hoofdzaak dient uit te gaan van de Kerk, rijpt ook in Nederland hoe langer zoo meer, gelijk duidelijk blijkt uit de *Handelingen van het Congres voor Gereformeerde Evangelisatie*, p. 31 v.v.; 45 v.v.; 159 v.v.; 179 v.v.; en uit het *Gedenkbboek van Jachin*, p. 170 v.v.; 258 v.v.; 264. Daarmede is natuurlijk nog niet gezegd, dat de ambtsdraggers al het onderwijs zelf moeten geven, maar wel, dat zij den arbeid moeten leiden, en daarop nauwkeurig toezicht moeten houden. Er zullen natuurlijk altijd gaven en krachten in de gemeente zijn, waarvan zij bij dezen arbeid een dankbaar gebruik kunnen maken. Zodoende zal ook het ambt der geloovigen tot krachtige ontplooiing komen.

Eenigszins anders staat het geschapen met de Zondagsschool als aanvulling of correctief van een gebrekkige of geheel verwaarloosde huis-catechisatie. Met Tazelaar zou men ook dezen arbeid onder de Evangelisatie kunnen betrekken en dan van de Kerk laten uitgaan, *Handelingen van het Congres voor Geref. Evangelisatie*, p. 49. Toch is uwe Comm. van oordeel, dat het zuiverder is, om dit werk te laten uitgaan van particulier initiatief. Het bedoelt immers niet om de kinderen tot de Kerk te leiden, of voor het kerkelijke leven te kweken, maar om ze op Christelijke wijze voor te bereiden voor het leven in de wereld. Het neemt niet een gedeelte van het werk der Kerk, maar van dat der ouders over. Hieruit leide echter niemand af, dat de Kerk als instituut zich aan dezen arbeid dus niet behoeft te storen. Aangezien de Zondagsschool een inrichting is, waar de kinderen der Kerk godsdienstig onderricht ontvangen, moet de Kerk er uiteraard toezicht op houden. Doet zij dit niet naarstig en trouw, dan kan de Zondagsschool, vooral in onzen tijd, voor haar zeer gevaarlijk worden. Er is wellicht thans in ons land geen enkel middel, dat zoozeer de lijnen uitwischt en een godsdienst boven geloofsverdeeldheid bevordert als de Zondagsschool, zooals die in de Kerken rondom ons bestaat en werkt. "Interdenominational Sunday School Papers" en "Lesson Helps" en een verwaterde literatuur, benevens "teachers," die van de Gereformeerde beginselen weinig of geen begrip hebben, zijn natuurlijk niet in staat om in onze kinderen liefde te kweken voor onze Kerk en voor

onze beginselen; zij zullen aan het leven onzer kinderen geen diepgang verleen, zullen onze Kerk niet opbouwen, maar veeleer afbreken. De kerkeraad zie dus nauwkeurig toe:

1. Op de onderwijzers, die in de Zondagsschool worden aangesteld;
2. Op het onderwijs, dat er aan de kinderen der Kerk wordt verstrekt;
3. Op de Zondagsschool-bladen, die er gebruikt en uitgedeeld worden; en
4. Op de boeken, die de Zondagsschool Bibliotheek bevat.

Daardoor zal hij voorkomen, dat de Zondagsschool der Kerk schade zou berokkenen, en zal hij tevens den zegen, die er in de Zondagsschool schuilt, tot steeds heerlijker openbaring brengen.

* * * * *

Stellingen.

1. Wij, als Gereformeerden, dienen in de opvoeding onzer kinderen allen nadruk te leggen op de huis-catechisatie, op de kerkelijke catechisatie, en op de Christelijke School. Komen deze onder ons in eere, zooals zij behooren te zijn, dan zal er voor onze kinderen aan de Zondagsschool minder behoefte zijn.

2. De Zondagsschool kan onder ons slechts als Evangelisatie-middel *een eigen zelfstandige plaats* innemen. Zij moet dan ook onder ons meer dan voorheen in dienst worden gesteld van het belangrijke werk der Evangelisatie, dat de Gereformeerde Kerken in het verleden niet altijd voldoende hebben behartigd.

3. Aangezien de huis-catechisatie in onze kringen zeer gebrekkig is, zoo ze niet geheel ontbreekt, kan de Zondagsschool ook dienst doen als aanvulling of als correctief. Men houde daarbij echter steeds het ideaal—de huis-catechisatie—voor oogen, en richte de Zondagsschool zoo in, dat zij werkelijk een aanvulling of correctief daarvan zij. Hiertoe wordt vereischt, dat:

- a) De kinderen psalmverzen en verzen uit Gods Woord van buiten leeren;
- b) De onderwijzer met de kinderen Gods Woord zooveel mogelijk leest en bestudeert;
- c) Het onderwijs zoo intiem en persoonlijk zij als dit bij klassikaal onderwijs mogelijk is;
- d) Het paranetisch element in het onderwijs een voorname plaats inneme.

4. Het onderwijs op de Zondagsschool zij in onderscheiding van dat op de Catechisatie historisch van aard, en stelle zich niet zoozeer ten doel, om de kinderen te kweken voor het kerkelijke leven, als wel voor het rijke leven in de wereld. In dat opzicht valle het doel van de Zondagsschool dus samen met dat van de Christelijke School.

5. Toch zorgde men er voor, dat in de Zondagsschool de school-idee niet op den voorgrond trede; en dat de ouders zich niet gaan wijsmaken, dat de Zondagsschool de plaats kan innemen van de Christelijke School. Heeft men niets dan een Zondagsschool, dan blijft er een zeer gevaarlijk dualisme bestaan in de opvoeding onzer kinderen. Dan staan daarin 24 uren godsdienstloos onderwijs tegenover, zeg 2 uur, onderwijs, waarin met God en Zijn dienst wordt gerekend. Wat resultaat men verwachten kan, is gemakkelijk te berekenen.

6. De Zondagsschool als Evangelisatie-middel moet uitgaan van de Kerk als instituut; terwijl de Zondagsschool als hulpmiddel van de huis-catechisatie krachtens haren aard behoort uit te gaan van particulier initiatief. Hiermede is niet ontkend, dat de Kerk, zoo het particulier initiatief in gebreke blijft, deze zaak niet ter hand zou mogen nemen. In ieder geval zal de Zondagsschool onder strict kerkelijk toezicht moeten staan, opdat zij onder ons niet kweeke een zoogenaamd "Christendom boven geloofsverdeeldheid." Er is misschien geen enkel middel in den tegenwoordigen tijd, dat meer dan de Zondagsschool, zooals die rondom ons bestaat, de verflauwing der grenzen bevordert.

E. J. TUUK,
L. BERKHOF,
J. M. GHYSELS.

BIJLAGE XII

RAPPORT DER COMMISSIE IN ZAKE DEN EEREDIENST.

(Zie Art. 52 dezer Acta, VIII., sub b.)

Aan de Synode der Chr. Geref. Kerk, vergaderd te Grand Rapids, Mich.

Eerwaarde Broeders:—

De Synode van 1916 droeg ons op, om de volgende Synode te dienen "met een welomschreven rapport ter voorlichting" inzake de inrichting van den eeredienst en een orde van liturgische verrichtingen waarin de gemeente meer actief deel neemt. Deze opdracht kan niet bedoelen, dat wij nu reeds zouden hebben te komen met uitgewerkte voorstellen tot verbetering of eene uit onze beginselen opgebouwde concept-regeling voor de inrichting van den eeredienst. Dat ware een te omvangrijk werk, en bovendien achtte de Synode den tijd voor zulke ingrijpende veranderingen niet rijp. Zij sprak dat uit en betoonde het tevens. Dus kan ook nu de tijd daarvoor niet rijp zijn. Dat de Synode met de uitdrukking: "De tijd is er nog niet rijp voor," niet bedoelde de zaak in den doofpot te stoppen, blijkt uit hare verklaring, dat "deze zaak wegens hare belangrijkheid de aandacht der Synode waard is." De Synode acht verbetering van de inrichting van den eeredienst zoowel als meer actieve deelname door de gemeente in den eeredienst gewenscht. Zij wil dat er arbeid zal worden verricht, om die gewenschte rijpheid te doen komen. Zij wil dat er bij onze gemeenten het besef worde opgewekt, dat er werkelijk aan verbetering dringende behoefte bestaat. Zij vraagt voorlichting hoe er kan worden gearbeid om tot verbetering in dezen te geraken. Zoo hebben wij onze taak opgevat.

Dat er inderdaad aan verbetering van de inrichting van den eeredienst dringende behoefte bestaat, kan kwalijk worden ontkend. Daar is onder ons veel gebrek aan overeenstemming. Te

veel is overgelaten aan de vrijheid van den liturg. In de eene gemeente doet men het aldus, in de andere gemeente alzo. Komt een leeraar in een nieuwe gemeente, dan moet of hij zich aansluiten bij de bestaande gewoonten, of de gemeente zich gewennen aan de nieuwe. Op zichzelf genomen is dat niet zoo erg, mits iedere gemeente zich daarbij nu maar rekenschap gaf van de wijze waarop zij in overeenstemming met de liturgische beginselen den dienst tracht in te richten. Maar juist dat ontbreekt veelal. Daarvan wordt vaak weinig verstaan. Krampachtig klemt men zich dikwijls vast aan het oude, en veroordeelt alle nieuwigheden. Op deze wijze voortgaande, kunnen we natuurlijk geen verbetering verwachten.

Niet alleen is er geen eenheid in den eeredienst wat de onderscheidene gemeenten betreft, maar ook is er in elken dienst op zichzelf genomen een betreurenswaardig gebrek aan eenheid. De dienst wordt niet door één leidende gedachte beheerscht. Daar is geen of zeer weinig gang in. De verschillende elementen staan te veel als losse stukken naast elkaar. De beteekenis van vele stukken wordt niet verstaan, en daaruit is het te verklaren, dat er stukken zijn weggevallen, die niet gemist mogen worden. Ook met het oog daarop is verbetering dringend noodzakelijk.

Toetsen we de inrichting van onzen eeredienst slechts op enkele punten aan de beginselen, die aan dezen dienst ten grondslag liggen.

a) Het *wezen* van den openbaren eeredienst bestaat daarin, dat deze dienst is een samenkomen van God met Zijn volk. Door den dienst van het ambt komt dit ontmoeten van God en Zijn volk tot openlijke uitdrukking. De Dienaar des Woords treedt daarbij op in tweeërlei functie. Hij is het, die in den naam des Heeren het Woord brengt, de Sacramenten bedient en den zegen uitsprekt, maar ook in naam van het volk voorgeht in het belijden, in lof, dankzegging en gebed. Komt dat begrip van den eeredienst in onze liturgie tot uitdrukking? Natuurlijk wel in sommige deelen van den dienst. In de prediking, de benedictie, en den zegen wordt het nog wel gevoeld, dat God daarin tot Zijn volk spreekt. In gebed en dankzegging, dat het volk des Heeren daarin tot zijn God nadert. Maar hoe staat het met de overige elementen? Dat ook daarin het *wezen* van den eeredienst tot uitdrukking zal komen, moet toch noodig het geval zijn. Als losse, veelal onbegrepen stukken staan ze daar naast elkander, zonder

onderling verband. Een weloverwogen volgorde in de godsdienst-oefeningen, waarin de deelen logisch en zielkundig op elkander volgen, missen we ten eenenmale. En zelfs zijn een paar elementen, die onze Gereformeerde vaders hadden en waardoor zij op uitnemende wijze het begrip van den eeredienst tot uitdrukking brachten, ons geheel ontvallen: de belijdenis van zonden en de absolutie. Hoe uitnemend gepast als liturgische elementen waren zij! In schier alle liturgieën uit den tijd der Reformatie kwamen zij voor, Calvijn hechtte er groote waarde aan. Wij missen ze. En door dat verlies hebben ook andere elementen, als decaloog en credo, hun liturgische waarde voor ons verloren.

b) Tot het *karakter* van den openbaren eeredienst behoort gemeenschappelijkheid. Vooral de aanvangsliturgie moet er op aangelegd zijn, om het bewustzijn te wekken, dat de gemeente *als gemeente* God ontmoet. Zij moet de vele harten als zoovele instrumenten op één toon stemmen, tot één accoord van gemeenschappelijken dienst en verheerlijking Gods. Op de vraag, of dat door de gemeente gevoeld wordt, kan in vele gevallen niet anders dan ontkennend worden geantwoord. Veelal heeft men niet de gemeente, maar uitsluitend zichzelf op het oog, en het natuurlijk gevolg is, dat men niet zelden onbevredigd huiswaarts keert. De stichting der gemeente lijdt daardoor onnoemelijk veel schade. Maar—het is geen wonder, dat van die gemeenschappelijkheid vaak zoo weinig wordt beseft, want de predikant is gewoonlijk in den dienst het een en al. De dienst begint als hij begint, en eindigt als hij eindigt. De gemeente bidt mee, zij luistert naar de preek, zij reikt haar liefdegaven uit, maar overigens neemt zij een actief deel in den dienst alleen in het Psalmgezag. Als een ander element van actieve deelname door de gemeente werd door onze vaders bedoeld de belijdenis des geloofs, maar zooals die nu geschiedt gevoelt bijna niemand daar iets van. Andere Kerken hebben zeer schoone en gepaste *responsoriën*. We gelooven niet, dat er voor ons als Gereformeerden reden is om die geheel onbruikbaar te achten. Genoeg om te doen zien, dat vooral onze aanvangsliturgie er op aangelegd diende te worden, dat dit karakter van gemeenschappelijkheid meer zoo tot uitdrukking werd gebracht, dat de gemeente het gevoelt: We zijn *als gemeente* vergaderd met onzen God.

c) Het *doel* van den openbaren eeredienst is de verheerlijking Gods en de stichting der gemeente. In de eerste plaats,

de verheerlijking Gods. Hoe weinig wordt dat gevoeld als *het* doel, het allereerste en allerhoogste doel. Dat we opgaan naar Gods huis om Hem te *dienen*, volgt toch immers uit het begrip *godsdiens*t. Komt dat, vooral in onze aanvangsliturgie, tot uitdrukking? Natuurlijk, indirect wel, maar direct aangelegd op de verheerlijking Gods is ze niet. Als we dat inzien, mogen we haar dan zoo laten? In de tweede plaats is het doel de stichting der gemeente. Zeker is daarop de dienst aangelegd in prediking, in gebed, in gezang, in de Christelijke handreiking. Maar ook in onze aanvangsliturgie? In het lezen der Wet en in de belijdenis des geloofs, zooals die nu geschieden? Vraag het den meesten leden der gemeenten maar, welke waarde ze daaraan hechten, wat ze er aan hebben voor hunne stichting. Moet daarin niet naar verbetering gestreefd? Het kan anders. Onze vaders hadden het anders. We voegen er aan toe: Het dient ook onder ons anders te worden, het *moet* anders.

Uit het aangevoerde blijkt wel, dat er alleszins reden is, om naar betere regeling van den eeredienst te staan. Onze inrichting van den dienst is niet uit beginsel opgebouwd. We hebben te veel op zichzelf staande elementen. Geen harmonische eenheid, en daarom ook geen levenseenheid en levenswarmte. Het is niet te sterk gesproken, dat de volgorde der verschillende liturgische verichtingen, ten minste in vele gevallen, aan logische en zielkundige wanorde lijdt. Vergeleken bij wat onze vaders hadden, zijn we niet vooruit, maar achteruit gegaan.

Nu is dit historisch wel te verklaren. Onze vaders hebben verzuimd ons een volledige liturgie na te laten. We hebben wel een verzameling van liturgische geschriften, maar geen enkele Synode bezorgde ons een volledige liturgie. Slechts het begin (votum) en het einde (zegen) werden vastgesteld, maar de verdere regeling van de verschillende elementen werd grootendeels aan de vrijheid van den liturg overgelaten. Vandaar dat er stukken zijn weggevallen, die eigenlijk niet mogen gemist worden. Vandaar het gebrek aan eenheid.

De wensch der Synode van 1916 is alleszins billijk. Daar dient naar verbetering van de inrichting van den eeredienst te worden gestreefd. Meer eenheid! Meer actie, bewuste deelname door de gemeente!

Daarbij moeten we o.i. onze kracht niet zoeken in groote ver-

meerdering van liturgische elementen, maar in verbetering van wat we hebben of onze vaders hadden. In een weloverwogen, logische, zielkundige, uit goede liturgische beginselen opgebouwde volgorde. Een orde van liturgische verrichtingen, die het midden houdt tusschen de groote willekeur en slaafsche gebondenheid. In de liturgieën onzer vaders vinden we aanwijzingen genoeg, om ook thans tot een betere, welbewuste regeling van den eeredienst te komen, en ook kunnen we in dezen wel iets leeren van hetgeen andere Gereformeerde kerken gedaan hebben.

Dit is echter een omvangrijk werk. Toen de Presbyterian Church in the U. S. A. eenige jaren geleden dit werk ter hand nam, werd een breede commissie van zestien leden benoemd, die eerst na bijna drie jaren van geduldigen arbeid haar taak voltooide, en gedurende dien tijd werd het resultaat van haar arbeid aan twee achtereenvolgende Assemblies ter goedkeuring voorgelegd.

Is het ons gelukt de Synode te overtuigen, dat er aan de verbetering van de liturgische inrichting van onzen eeredienst ook verder dient te worden gearbeid, dan is ons advies:

- a) De Synode benoeme een breede commissie om met uitgewerkte voorstellen tot verbetering de volgende Synode(n) te dienen.
- b) Zij drage aan deze commissie op om een of twee leden uit haar midden te benoemen, die door een artikelenreeks in onze kerkelijke bladen te schrijven het pleit zullen voeren voor verbetering in de inrichting van onzen eeredienst.
- c) Zij spore onze predikanten aan om in prediking en anderszins de gemeenten op zulk een verbeterde liturgie voor te bereiden en daarvoor rijp te doen worden.

Met eerbied onderworpen,

Uwe Commissie,

D. ZWIER,
L. TRAP,
W. HEYNS.

BIJLAGE XIII

CHURCH ORDER OF THE CHRISTIAN REFORMED CHURCH.

(Vid. Art. 52, Acta, VIII., sub. d.)

ARTICLE 1

For the maintenance of good order in the Church of Christ it is necessary that there should be: offices, assemblies, supervision of doctrine, sacraments and ceremonies, and Christian discipline, of which matters the following articles treat in due order.

ARTICLE 2

Of the Offices.

The offices are of four kinds: of the Ministers of the Word, of the Doctors, of the Elders, and of the Deacons.

ARTICLE 3

No one, though he be a Doctor, Elder or Deacon, shall be permitted to enter upon the Ministry of the Word and the Sacraments without having been lawfully called thereunto. And when any one acts contrary thereto, and after being frequently admonished does not desist, the Classis shall judge whether he is to be declared a schismatic or is to be punished in some other way.

ARTICLE 4

The lawful calling of those who have not been previously in office, consists:

First, in the ELECTION which, after preceding prayers, shall take place by the Consistory and the Deacons with due observance of the regulations established by the consistory for this purpose; and of the ecclesiastical ordinance, that only those can for the first time be called to the Ministry of the Word who have been declared eligible by the churches, according to the

rule in this matter; and furthermore with the advice of Classis or of the counselor appointed for this purpose by the Classis;

Secondly, in the EXAMINATION both of doctrine and life which shall be conducted by the Classis, to which the call must be submitted for approval, and which shall take place in the presence of three Députies of Synod from the nearest Classes;

Thirdly, in the APPROBATION by the members of the calling church, when, the name of the minister having been announced for two successive Sundays, no lawful objection arises; which approbation, however, is not required in case the election takes place with the co-operation of the congregation by choosing out of a nomination previously made;

Finally, in the public ORDINATION in the presence of the congregation, which shall take place with appropriate stipulations and interrogations, admonitions and prayers and imposition of hands by the officiating minister (and of the other ministers who are present) agreeably to the Form for that purpose.

ARTICLE 5

Ministers already in the Ministry of the Word, who are called to another congregation, shall likewise be called in the aforesaid manner by the Consistory and the Deacons, with observance of the regulations made for the purpose by the Consistory and of the general ecclesiastical ordinances for the eligibility of those who have served outside of the Christian Reformed Church and for the repeated calling of the same Minister during the same vacancy; further, with the advice of the Classis or of the counselor, appointed by the Classis, and with approval of the Classis or of the deputies appointed by the Classis, to whom the ministers called shall show good ecclesiastical credentials of doctrine and life, with the approval of the members of the calling congregation, as stated in Article 4; whereupon the minister called shall be installed with appropriate stipulations and prayers agreeably to the Form for this purpose.

ARTICLE 6

Neither shall a Minister be at liberty to serve in institutions of mercy or otherwise, unless he be previously admitted in accordance with the preceding articles, and he shall; no less than others, be subject to the Church Order.

ARTICLE 7

No one shall be called to the Ministry of the Word, without his being stationed in a particular place, except he be sent to gather churches where none as yet have been established.

ARTICLE 8

Persons who have not pursued the regular course of study in preparation for the Ministry of the Word, and have therefore not been declared eligible according to Article 4, shall not be admitted to the Ministry unless there is assurance of their exceptional gifts, godliness, humility, modesty, common sense and discretion, as also gifts of public address. When such persons present themselves for the Ministry, the Classis (if the [particular] Synod approve) shall first examine them, and further deal with them as it shall deem edifying, according to the general regulations of the churches.

ARTICLE 9

Preachers without fixed charge, or others who have left some sect, shall not be admitted to the Ministry in the Church until they have been declared eligible, after careful examination, by the Classis, with the approval of Synod.

ARTICLE 10

A Minister, once lawfully called, may not leave the congregation with which he is connected, to accept a call elsewhere, without the consent of the Consistory, together with the Deacons, and knowledge on the part of the Classis; likewise no other church may receive him until he has presented a proper certificate of dismissal from the church and the Classis where he served.

ARTICLE 11

On the other hand, the Consistory, as representing the congregation, shall also be bound to provide for the proper support of its Ministers, and shall not dismiss them from service without the knowledge and approbation of the Classis and of the Deputies of the (particular) Synod.

ARTICLE 12

Inasmuch as a Minister of the Word, once lawfully called as described above, is bound to the service of the Church for

life, he is not allowed to enter upon a secular vocation except for grave and weighty reasons, concerning which the Classis shall inquire and determine.

ARTICLE 13

Ministers who, by reason of age, sickness, or otherwise, are rendered incapable of performing the duties of their Office, shall nevertheless retain the honor and title of a Minister, and the Church which they have served shall provide honorably in their need (likewise for the orphans and widows of Ministers in general) out of a common fund of the Churches, according to the general ecclesiastical ordinances in this matter.

ARTICLE 14

If any Minister, for the aforesaid or any other reason, is compelled to discontinue his service for a time, which shall not take place without the advice of the Consistory, he shall nevertheless at all times be and remain subject to the call of the congregation.

ARTICLE 15

No one shall be permitted, neglecting the Ministry of his Church or being without a fixed charge, to preach indiscriminately without the consent and authority of Synod or Classis. Likewise, no one shall be permitted to preach or administer the Sacraments in another Church without the consent of the Consistory of that Church.

ARTICLE 16

The office of the Minister is to persevere in prayer and in the Ministry of the Word, to dispense the Sacraments, to watch over his brethren, the Elders and Deacons, as well as the Congregation, and finally, with the Elders, to exercise church discipline and to see to it that everything is done decently and in good order.

ARTICLE 17

Among the Ministers of the Word equality shall be maintained with respect to the burdens of their office and also in other matters as far as possible according to the judgment of the Consistory, and if necessary, of the Classis; which shall also be observed in the case of Elders and Deacons.

ARTICLE 18

The office of the Doctors or Professors of Theology is to expound the Holy Scriptures and to vindicate sound doctrine against heresies and errors.

ARTICLE 19

The Churches shall exert themselves, as far as necessary, that there may be students supported by them to be trained for the Ministry of the Word.

ARTICLE 20

Students who have received permission according to the rule in this matter, and persons who have according to Article 8 been judged competent to be prepared for the Ministry of the Word, shall, for their own training, and for the sake of becoming known to the Congregations, be allowed to speak unto edification in the meetings for public worship.

ARTICLE 21

The Consistories everywhere shall see to it that there are good Christian Schools where the parents have their children instructed according to the demands of the Covenant.

ARTICLE 22

The Elders shall be chosen by the judgment of the Consistory and the Deacons according to the regulations for that purpose established by the Consistory. In pursuance of these regulations, every church shall be at liberty, according to its circumstances, to give the members an opportunity to direct attention to suitable persons, in order that the consistory may thereupon either present to the congregation for election as many elders as are needed, that they may, after they are approved by it, unless any obstacle arise, be installed with public prayers and stipulations; or present a double number to the congregation and thereupon install the one-half chosen by it, in the aforesaid manner, agreeably to the Form for this purpose.

ARTICLE 23

The office of the Elders, in addition to what was said in Article 16 to be their duty in common with the Minister of the Word, is to take heed that the Ministers, together with their

other fellow-Elders and Deacons, faithfully discharge their office, and both before and after the Lord's Supper, as time and circumstances may demand, for the edification of the churches to visit the families of the Congregation, in order particularly to comfort and instruct the members, and also to exhort others in respect to the Christian Religion.

ARTICLE 24

The Deacons shall be chosen, approved and installed in the same manner as was stated concerning the Elders.

ARTICLE 25

The office peculiar to the Deacons is diligently to collect alms and other contributions of charity, and after mutual counsel, faithfully and diligently to distribute the same to the poor as their needs may require it; to visit and comfort the distressed and to exercise care that the alms are not misused; of which they shall render an account in Consistory, and also (if anyone desires to be present) to the Congregation, at such a time as the Consistory may see fit.

ARTICLE 26

In places where others are devoting themselves to the care of the poor, the Deacons shall seek a mutual understanding with them to the end that the alms may all the better be distributed among those who have greatest need. Moreover, they shall make it possible for the poor to make use of the institutions of mercy, and to that end they shall request the Board of Directors of such institutions to keep in close touch with them. It is also desirable that the Deaconries assist and consult one another, especially in caring for the poor in such institutions.

ARTICLE 27

The Elders and Deacons shall serve two or more years according to local regulations, and a proportionate number shall retire each year. The retiring officers shall be succeeded by others unless the circumstances and the profit of any church, in the execution of Art. 22 and 24, render a re-election advisable.

ARTICLE 28

The Consistory shall take care, that the churches for the

possession of their property, and the peace and order of their meetings may claim the protection of the Authorities; it should be well understood, however, that for the sake of peace and material possession they may never suffer the royal government of Christ over His Church to be in the least infringed upon.

ARTICLE 29

Of the Ecclesiastical Assemblies.

Four kinds of ecclesiastical assemblies shall be maintained: the Consistory, the Classis, (the Particular Synod) and the General Synod.

ARTICLE 30

In these assemblies ecclesiastical matters only shall be transacted and that in an ecclesiastical manner. In larger assemblies only such matters shall be dealt with as could not be finished in smaller assemblies, or such as pertain to the Churches of the larger assembly in common.

ARTICLE 31

If any one complain that he has been wronged by the decision of a smaller body, he shall have the right to appeal to a larger ecclesiastical assembly, and whatever may be agreed upon by a majority vote shall be considered settled and binding, unless it be proved to conflict with the Word of God or with the Articles of the Church Order, as long as they are not changed by a General Synod.

ARTICLE 32

The proceedings of all assemblies shall begin by calling upon the Name of God and be closed with thanksgiving.

ARTICLE 33

Those who are delegated to the assemblies shall bring with them their credentials and instructions, signed by those sending them, and they shall have a vote in all matters, except such as particularly concern their persons or churches.

ARTICLE 34

A clerk shall be added to the president to keep a faithful record of all important matters.

ARTICLE 35

The office of the president is to state and explain the business to be transacted, to see to it that everyone observe due order in speaking; to silence the captious and those who are too vehement in speaking; and to properly discipline them if they refuse to listen. Furthermore, his office shall cease when the assembly rises.

ARTICLE 36

The Classis has the same jurisdiction over the Consistory as the Particular Synod has over the Classis and the General Synod over the Particular.

ARTICLE 37

In all Churches there shall be a Consistory composed of the Ministers of the Word and the Elders, who at least in larger congregations, shall, as a rule, meet once a week. The Minister of the Word (or the Ministers, if there be more than one, in turn) shall preside and regulate the proceedings. Wherever the number of Elders is small, the Deacons may be added to the Consistory by local regulation; this shall invariably be the rule where the number is less than three.

ARTICLE 38

In places where the Consistory is to be constituted for the first time or anew, this shall not take place except with the advice of the Classis.

ARTICLE 39

Places where as yet no Consistory can be constituted shall be placed under the care of a neighboring Consistory.

ARTICLE 40

Likewise the Deacons shall meet, wherever necessary, every week to transact the business pertaining to their office, calling upon the Name of God; whereunto the Ministers shall take good heed and if necessary they shall be present.

ARTICLE 41

The Classical meetings shall consist of neighboring Churches that respectively delegate with proper credentials a Minister and an Elder to meet at such time and place as was determined by

the previous Classical meeting. Such meetings shall be held at least once in three months, unless great distances render this inadvisable. In these meetings the Ministers shall preside in rotation, or one shall be chosen to preside; however, the same Minister shall not be chosen twice in succession.

Furthermore, the president shall, among other things, ask every one whether they hold in their churches their consistory meeting; whether church discipline is exercised; whether the poor and the Christian schools are cared for; finally, whether there be anything wherein they need the counsel and the help of the Classis for the proper institution of their church.

And, finally, at the last meeting but one and, if necessary, at the last meeting before the (Particular) Synod, delegates shall be chosen to attend said Synod.

ARTICLE 42

Where in a church there be more Ministers than one, also those not delegated according to the foregoing article shall have the right to attend Classis with advisory vote.

ARTICLE 43

At the close of the Classical and other larger assemblies Censure shall be exercised over those, who in the meeting have done something worthy of punishment, or who have scorned the admonition of the smaller assemblies.

ARTICLE 44

The Classis shall authorize at least two of her oldest, most experienced and competent Ministers to visit all the Churches once a year and to take heed whether the Minister and the Consistory faithfully perform the duties of their office, adhere to sound doctrine, observe in all things the adopted order, and properly promote as much as lies in them, through word and deed, the upbuilding of the congregation, in particular of the youth, to the end and that they may in time fraternally admonish those who have in anything been negligent, and may by their advice and assistance help direct all things unto peace, upbuilding, and greatest profit of the churches. And each Classis may continue these visitors in service as long as it sees fit, except where the visitors themselves request to be released for reasons of which the Classis shall judge.

ARTICLE 45

It shall be the duty of the church in which the Classis and likewise the (Particular) or General Synod meets to furnish the following meeting with the minutes of the preceeding.

ARTICLE 46

Instructions concerning matters to be considered in larger assemblies shall not be written until the decision of previous Synods touching these matters have been read, in order that what was once decided be not again proposed, unless a revision be deemed necessary.

ARTICLE 47

(Every year, [or if need be oftener] four or five or more neighboring Classes shall meet as a Particular Synod, to which each Classis shall delegate two Ministers and two Elders. At the close of both the Particular and the General Synod some church shall be empowered to determine with advice of Classis, the time and place of the next Synod).

ARTICLE 48

(Each Synod shall be at liberty to solicit and hold correspondence with its neighboring Synod or Synods, in such manner as they shall judge most profitable to general edification).

ARTICLE 49

(Each Synod shall delegate some to execute everything ordained by Synod both as to what pertains to the Government and to the respective Classes, resorting under it, and likewise to supervise together or in smaller number all examinations of future Ministers. And, moreover, in all other eventual difficulties they shall extend help to the Classes in order that proper unity, order and soundness of doctrine may be maintained and established. Also they shall keep proper record of all their actions to report thereof to Synod and if it be demanded, give reasons. They shall also not be discharged from their service before and until Synod itself discharges them).

ARTICLE 50

The General Synod shall ordinarily meet once every two years unless there be urgent need to shorten the time.

To this Synod three Ministers and three Elders out of every Classis shall be delegated. If it becomes necessary in the opinion of at least three Classes to call a meeting of Synod within two years the local church designated for this purpose shall determine time and place.

ARTICLE 51

The Missionary Work of the Church among the heathen and among the Jews is regulated by the General Synod in a Mission Order.

ARTICLE 52

Inasmuch as different languages are spoken in the churches the necessary translations shall be made in the ecclesiastical assemblies, and in the publication of recommendations, instructions and decisions.

ARTICLE 53

Of Doctrine, Sacraments and other Ceremonies.

The Ministers of the Word of God and likewise the Professors of Theology (which also behooves the other Professors and School Teachers) shall subscribe to the Three Forms of Unity, namely:—the Belgic Confession of Faith, the Heidelberg Catechism, and the Canons of Dordrecht, 1618-19, and the Ministers of the Word who refuse to do so shall de facto be suspended from their office by the Consistory or Classis until they shall have given a full statement, and if they obstinately persist in refusing, they shall be deposed from their office.

ARTICLE 54

Likewise the Elders and Deacons shall subscribe to the aforesaid Forms of Unity.

ARTICLE 55

To ward off false doctrines and errors that multiply exceedingly through heretical writings the Ministers and Elders shall use the means of teaching, of refutation, of warning, and of admonition, as well in the Ministry of the Word as in Christian teaching and family-visiting.

ARTICLE 56

The Covenant of God shall be sealed unto the children of Christians by Baptism, as soon as the administration thereof is feasible, in the public assembly when the Word of God is preached.

ARTICLE 57

The Ministers shall do their utmost and labor to the end that the father present his child for Baptism.

ARTICLE 58

The Ministers shall in the administration of Baptism, both to infants and adults, use the forms of the institution and administration of Baptism, drawn up for these respective purposes.

ARTICLE 59

Adults are through Baptism incorporated into the Christian Church, and are accepted as Members of the Church, and are therefore obliged also to partake of the Lord's Supper, which they shall promise to do at their Baptism.

ARTICLE 60

The names of those baptized, together with those of the parents, and likewise the date of birth and baptism, shall be recorded.

ARTICLE 61

None shall be admitted to the Lord's Supper except those who according to the usage of the Church with which they unite themselves have made a confession of the Reformed Religion, besides being reputed to be of a godly walk, without which also those who come from other Churches shall not be admitted.

ARTICLE 62

Every Church shall administer the Lord's Supper in such a manner as it shall judge most conducive to edification; provided, however, that the outward ceremonies as prescribed in God's Word be not changed and all superstition be avoided, and that at the conclusion of the sermon and the usual prayers the Form for the Administration of the Lord's Supper, together with the prayer for that purpose, shall be read.

ARTICLE 63

The Lord's Supper shall be administered at least every two or three months.

ARTICLE 64

The administration of the Lord's Supper shall take place only there where there is supervision of Elders, according to ecclesiastical order and in a public gathering of the Congregation.

ARTICLE 65

Funeral sermons or funeral services shall not be introduced.

ARTICLE 66

In time of war, pestilence, national calamities, and other great afflictions, the pressure of which is felt throughout the Churches, it is fitting that the Classes proclaim Days of Prayer.

ARTICLE 67

The Churches shall observe, in addition to the Sunday, also Christmas, Good Friday, Easter, Ascension Day, Pentecost, the Day of Prayer, the National Thanksgiving Day, and Old and New Year's Day.

ARTICLE 68

The Ministers shall everywhere on Sunday explain briefly the sum of Christian Doctrine comprehended in the Heidelberg Catechism so that as much as possible the explanation shall be annually completed, according to the division of the Catechism itself, for that purpose.

ARTICLE 69

In the Churches only the 150 Psalms of David, the Ten Commandments, the Lord's Prayer, the Twelve Articles of Faith, the Songs of Mary, Zacharias and Simeon, the Morning and Evening Hymns, and the Hymn of Prayer before the sermon shall be sung.

ARTICLE 70

Since it is proper that the matrimonial state be confirmed in the presence of Christ's Church, according to the Form for that purpose, the Consistories shall attend to it.

ARTICLE 71**Of Censure and Ecclesiastical Admonition.**

As Christian punishment is of a spiritual nature, and exempts no one from Civil trial or punishment by the Authorities, so also besides Civil punishment there is need of Ecclesiastical Censures, to reconcile the sinner with the Church and his neighbor and to remove the offense out of the Church of Christ.

ARTICLE 72

When any one sins against soundness of doctrine or godliness of walk, in as far as it is of a private character and no public offense has been given, the rule shall be followed which Christ clearly prescribed in Matthew 18.

ARTICLE 73

Secret sins of which the sinner repents, after being admonished by one person in private or in the presence of two or three witnesses, shall not be laid before the Consistory.

ARTICLE 74

If anyone, having been admonished in love concerning a secret sin by two or three persons, does not give heed, or otherwise has committed a public sin, the matter shall be reported to the Consistory.

ARTICLE 75

The reconciliation of all such sins as are of their nature of a public character, or have become public because the admonition of the Church was despised, shall take place (upon sufficient evidence of repentance) in such manner as the Consistory shall deem conducive to the edification of each Church. Whether in particular cases this shall take place in public, shall, when there is a difference of opinion about it in the Consistory, be considered with the advice of two neighboring Churches or of the Classis.

ARTICLE 76

Such as obstinately reject the admonition of the Consistory and likewise those who have committed a public or otherwise gross sin, shall be suspended from the Lord's Supper. And if

he, having been suspended, after repeated admonitions, shows no signs of repentance, the Consistory shall at last proceed to the extreme remedy, namely: excommunication, agreeably to the form adopted for that purpose according to the Word of God. But no one shall be excommunicated except after previous advice of the Classis.

ARTICLE 77

After the suspension from the Lord's Table, and subsequent admonitions, and before proceeding to excommunication, the obstinacy of the sinner shall be publicly made known to the congregation, the offense explained, together with the care bestowed upon him, in reproof, suspension from the Lord's Supper, and repeated admonition, and the congregation shall be exhorted to speak to him and to pray for him. There shall be three such admonitions. In the first the name of the sinner shall not be mentioned that he be somewhat spared. In the second, with the advice of the Classis, his name shall be mentioned. In the third the congregation shall be informed that (unless he repent) he will be excluded from the fellowship of the Church, so that his excommunication, in case he remains obstinate, may take place with the tacit approbation of the Church. The interval between the admonitions shall be left to the discretion of the Consistory.

ARTICLE 78

Whenever anyone who has been excommunicated desires to become reconciled to the Church in the way of penitence, it shall be announced to the Congregation, either before the celebration of the Lord's Supper, or at some other opportune time, in order that (in as far as no one can mention anything against him to the contrary) he may with profession of his conversion be publicly reinstated, according to the Form for that purpose.

ARTICLE 79

When Ministers of the Divine Word, Elders or Deacons, have committed any public, gross sin, which is a disgrace to the Church, or worthy of punishment by the Authorities, the Elders and Deacons shall immediately by preceding sentence of the Consistory thereof and of the nearest Church, be suspended or expelled from their office, but the Ministers shall only be sus-

pended. Whether these shall be entirely deposed from office, shall be subject to the judgment of the Classis, with the advice of the Deputies of (Particular) Synod mentioned in Art. 11.

ARTICLE 80

Furthermore among the gross sins, which are worthy of being punished with suspension or deposition from office, these are the principal ones: false doctrine or heresy, public schism, public blasphemy, simony, faithless desertion of office or intrusion upon that of another, perjury, adultery, fornication, theft, acts of violence, habitual drunkenness, brawling, filthy lucre; in short, all sins and gross offenses, as render the perpetrators infamous before the world, and which in any private member of the Church would be considered worthy of excommunication.

ARTICLE 81

The Ministers of the Word, Elders and Deacons, shall before the celebration of the Lord's Supper exercise Christian censure among themselves and in a friendly spirit admonish one another with regard to the discharge of their office.

ARTICLE 82

To those who remove from the Congregation a letter or testimony concerning their profession and walk shall be given by the Consistory, signed by two; or in the case of letters, which are given under the seal of the Church, signed by one.

ARTICLE 83

Furthermore, to the poor, removing for sufficient reasons, so much money for traveling shall be given by the Deacons as they deem adequate. The Consistory and the Deacons shall, however, see to it that they be not too much inclined to relieve their Churches of the poor, with whom they would without necessity burden other Churches.

ARTICLE 84

No Church shall in any way lord it over other Churches, no Ministers over other Ministers, no Elder or Deacon over other Elders or Deacons.

ARTICLE 85

In things indifferent Churches which have a usage different from ours shall not be rejected.

ARTICLE 86

These Articles, relating to the lawful order of the Church, have been so drafted and adopted by common consent, that they (if the profit of the Church demand otherwise) may and ought to be altered, augmented or diminished. However, no individual Congregation, Classis, (or Synod) shall be at liberty to do so, but they shall show all diligence in observing them, until it be otherwise ordained by the General Synod.

BIJLAGE XIV

RAPPORT DER COMMISSIE IN ZAKE DE ZOOGENAAMDE DOOPLEDEN EN DOOPLEDEN-CENSUR.

(Zie Art. 52, VIII., sub f.)

Op de Synode van 1914 werd door een tweetal rapporten de zoogenaamde doopledenkwestie aan de orde gesteld. Het eene rapport (zie Agendum 1914, bl. 5, d) wees er op, dat de besluiten onzer respectieve Synoden in deze zaak bewezen, dat we nog geen welbewust standpunt hadden ingenomen, terwijl het andere rapport der Synode een concept-formulier aanbood ter royeering van doopleden. (Zie Agendum, bl. 31-34.)

Met het oog op beide rapporten benoemde de Synode deze Commissie met de volgende opdracht: "De Synode, inzage genomen hebbende van den arbeid der Comm. ad hoc, en dezen arbeid waardeerende, besluit eene Comm. te benoemen om de geheele zaak der doopledenkwestie nog verder in te denken, om de volgende Synode met rapport te dienen. Deze Comm. rekene met het rapport der Comm. bovengenoemd inzake het Formulier voor de royeering en correspondeere in deze zaak met de Geref. Kerken in Nederland." (Acta, 1914, Art. 64, 10.)

Een en andermaal poogde de Comm. over deze zaak te correspondeeren met Prof. H. Bavinck, D.D., te Amsterdam, en Prof. H. Bouwman, D.D., te Kampen, doch tevergeefs. De onzekere maildienst gedurende den oorlog deed vermoedelijk onze pogingen mislukken. We zagen ons dus na lang wachters genoodzaakt zonder hun gewenscht advies ons rapport op te stellen en der Synode aan te bieden als volgt:

We staan hier voor een drietal vragen, welke beantwoording eischen:

I. Welke is de positie der zoogenaamde volwassen doopleden in de Kerk?

II. Hoe te handelen met zulke volwassen doopleden, indien ze volharden in hunne onnatuurlijke positie?

III. Hoe met de zoodanigen te handelen als ze met boete en bekeering terug komen?

Op de eerste vraag antwoorden we allereerst, dat ze als gedoopte kinderen der gemeente ook als leden der gemeente dienen beschouwd en behandeld te worden. Zij behooren krachtens geboorte immers tot het zaad van leden der gemeenten en zijn dus kinderen des verbonds en door den doop der Kerk ingelijfd. Zij moeten dus niet alleen beschouwd worden als leden van het mystieke lichaam van Christus, maar zijn door den doop ook leden van de Kerk als instituut.

Termen, gebruikt ten opzichte van het doen van belijdenis, als "lid worden, zich aan te sluiten bij de Kerk, to join the Church," en meer dergelijke, gaan blijkbaar uit van de beschouwing, dat de persoonlijke keuze of daad der belijdenis in de Kerk brengt en er vóór dien tijd eigenlijk niet van hun lidmaatschap der Kerk gesproken kon worden. Maar die beschouwing is niet bestaanbaar met de Schriftuurlijke beteekenis van het verbond en den doop en de bedoelde uitdrukkingen zijn derhalve valsch en verwerpelijk. Wel is het lidmaatschap dier gedoopte kinderen der gemeente vooralsnog incompleet, maar het incomplete van hun lidmaatschap mag nimmer leiden tot practische ontkenning van dat lidmaatschap. Het incomplete vraagt integendeel om completeering. Roeping van de kinderen der gemeente is derhalve, om, zoodra ze tot jaren des onderscheids gekomen zijn, hart en hand aan den Heere te geven en door belijdenis des geloofs en toetreding tot het Heilig Avondmaal zich te openbaren als mondige en gehoorzame leden van de Kerk van Christus.

Wie dus, gedoopt zijnde, op volwassen leeftijd daartoe niet komen, bevinden zich in een abnormale, onhoudbare positie. En die onhoudbare positie begint niet pas, als ze zich door verzuim van kerk en catechisatie of anderszins misgaan, maar is ingetreden en zet zich voort in het niet aanvaarden van de weldaden en eischen des verbonds.

Afgedacht van hun levensgedrag in 't algemeen, staan ze schuldig door niet hart en hand aan den Heere te geven.

Daarop is in het verleden niet voldoende de nadruk gelegd. De Synodale besluiten aangaande Doopleden en Doopleden-tucht,

en nog duidelijker de practijk daarna gevolgd in onze Kerken, toonen, dat er ten dezen meer nadruk gelegd is op andere en bijkomstige zonden dan op de zonde van bondbreuk, waaraan de bondeling zich schuldig maakt, die niet tot belijdenis des geloofs komt. Die waarheid op den voorgrond te stellen en *de* zonde van verbreking van het verbond met allen nadruk te veroordeelen, is ten zeerste noodig.

Ook de namen onder ons in gebruik voor zulke leden zijn aan critiek onderhevig en verdienen daarom hier onze aandacht. "Volwassen doopleden" is tot dusver misschien de meest gebruikelijke term onder ons. Maar daarbenevens hebben we nog de namen "volwassen gedoopten," "mislukte gedoopten," "on gehoorzame bondelingen," enz. Die verscheidenheid verraadt en veroorzaakt tevens vaagheid en verwarring van begrippen. De naam "volwassen doopleden" b.v. is reeds daarom te verwerpen, omdat hij den indruk geeft, alsof er in de gemeente des Heeren ook een bijzonder soort lidmaatschap zonder belijdenis mogelijk ware. Beter is stellig de naam "on gehoorzame bondelingen," doch het zuiverst achten we "ontrouwe bondelingen." Het bijvoegelijk naamwoord "on gehoorzaam" toch duidt vooral aan eene onzuivere verhouding tusschen een heer en zijn knecht. Maar het verbond tusschen God en Zijn volk doet denken aan een intiemer verhouding als tusschen ouders en kinderen of tusschen man en vrouw. Van die meest intieme verhouding gewaagt de Schrift overal en het is noodig dat we ons in ons spraakgebruik daarbij aansluiten met de benaming "ontrouwe bondelingen."

II. Wat de tweede vraag aangaat, "wat met zulke ontrouwe bondelingen te doen," meent uwe Comm. met het voorgaande reeds gedeeltelijk te hebben beantwoord. Ze met rust laten en ze ongemoeid tot aan hunnen dood toe in de gemeente te dragen en in hunne onnatuurlijke positie te bestendigen, ware ongeoorloofd. De gemeente heeft hen te beschouwen en dus te behandelen als voorwerpen der tucht. Wel is het incomplete van hun lidmaatschap oorzaak, dat er uit den aard der zaak niet anders dan incomplete tucht aan hen kan worden toegepast. Maar om de heiligheid van Gods verbond en Zijne gemeente, en kon het zijn tot bekeering van de ontrouwen is tucht noodzakelijk, zij het dan incomplete tucht.

Vanaf het jaar 1894 hebben onderscheidene Synoden over de

zaak "Doopledentucht" in een veeltal besluiten zich uitgesproken. Maar tot een vaste, welbelijnde, eenstemmige practijk in ons kerkelijk leven zijn we daardoor blijkbaar nog niet gekomen. Zelfs stuurden die besluiten niet altijd geleidelijk in een vaste richting. Trouwens we leefden tot dusver ten opzichte van het zoogenaamde Doopledenstelsel in een overgangperiode, waarin met allerlei vooroordeelen en bezwaren gerekend moest worden.

Zoo besloot de Synode van 1894 b.v. reeds, dat "zij die na ernstige en lankmoedige vermaning hardnekkig weigerden belijders te worden, als geestelijk afgebroken takken ook formeel afgesneden moeten worden." (Zie Acta 1894, Art. 34.)

De Synode van 1898 was blijkbaar minder beslist met uit te spreken, "dat er gevallen voorkomen, die men als uitzonderingen te beschouwen heeft." (Zie Acta 1898, Art. 94, p. 76.)

En zelfs vindt men in de Acta van 1912 nog deze uitdrukking goedgekeurd: "Dat het niet doen van belijdenis wanneer men tot jaren van onderscheiding gekomen is, een reden van tucht kan zijn." (Acta, 1912, Art. 67, 1, 2.)

't Is daarom noodig, dat deze Synode allereerst kras en onomwonden uitspreke, dat de gedoopten, die op rijperen leeftijd niet komen tot het doen van belijdenis, voorwerpen der tucht worden. En dat niet alleen en in de eerste plaats om andere en bijzondere zonden, die ook in de oogen der wereld berispelijk zijn, maar ook en allermeeft om *de zonde* van ontrouw aan God, bondbreuk, het weigeren van hart en hand te geven aan den Heere.

In verband hiermede is het eigenlijk niet mogelijk bij verhuizing van ontrouwe doopleden een attestatie af te geven. Wat ten onzent tot dusver onder dien naam gaat, is feitelijk niet meer dan een doopsbewijs. Aangaande hunne belijdenis toch kan geen ander getuigenis gegeven worden dan negatief. En van den wandel kan op zijn best slechts gemeld, dat ze ontrouw zijn en in de ongehoorzaamheid wandelen. Men vermijde daarom den naam "attestatie" en geve een doopsbewijs met de noodige vermelding van gedrag.

Wat verder die tucht aangaat, hebben we rekening te houden met de verschillende besluiten, die onderscheiden Synoden dienaangaande genomen hebben.

1. Daar is allereerst deze welbekende bepaling: "Ouders, die hunne kinderen ten doop heffen, moeten volgens Heilige

Schrift en Kerkorde, beide, of ten minste een van beide, hun eigen Doop door persoonlijke Belijdenis des Geloofs aanvaarden." (K. O. Art. 56, Uitgave 1897.)

2. "Aan Doopleden, die door belijdenis hun eigen Doop nog niet aanvaard hebben, wordt geen stemrecht toegestaan." (K. O. Art. 77, Uitgave 1897.)

3. "Volwassen doopleden, die weigeren de catechisatie bij te wonen, zullen vermaand en bij volharding buitengesloten worden." (Algem. Rep. Art. 62.)

4. "Ingeval buitensluiting moet plaats hebben, zal vooraf het oordeel der Classis gevraagd worden." (Acta 1896, Art. 62, 3d.)

5. "De namen moeten, vóór men ze schrappe, aan de gemeente bekend gemaakt worden, met opwekking tot gebed voor hen." (Zie-Acta 1900, Art. 99, XVI.)

Aangaande 1, 2 en 3 is niet noodig meer te zeggen, daar ze duidelijk zijn en zoo we meenen tamelijk wel nageleefd worden.

Met betrekking tot 4. en 5 heeft nimmer een Synode uitgesproken welke orde hier te volgen zij; of de bekendmaking aan de gemeente zal voorafgaan aan het ingewonnen advies der Classis of omgekeerd.

Wij meenen, dat de bekendmaking aan de gemeente moet vooraf gaan. Zal toch de voorbede der gemeente kunnen dienen als een middel tot behoud van een ontrouwen bondeling, dan ligt het voor de hand dat daarvan eerder vrucht te verwachten is, wanneer die plaats hebbe, eer de beslissing tot buitensluiting door den Kerkeraad genomen en door het Classicaal. advies bekrachtigd zij.

Vervolgens dient uitgemaakt te worden de vraag, gesteld op de Synode van 1914, of bij officieele buitensluiting het ontwerp "Formulier voor de royeering van ongehoorzame doopleden" zal worden aanvaard. (Zie Agendum 1914, pag. 31-34.)

Uwe Comm. meent op eene beoordeeling van het genoemde Formulier niet te moeten ingaan, maar adviseert te herroepen het besluit, genomen in 1912, Art. 62, pag. 51, 5: "De Synode stelle een Formulier op ten gebruike bij het royeeren van ongehoorzame doopleden, enz."

De gronden, voor dat besluit aangegeven, waren als volgt:

- a) De doopleden zijn zoowel leden der Gemeente als de belijdende leden;
- b) De Beteekenis van dit lidmaatschap zal beter door hen verstaan worden;
- c) De behandeling van royeering zal meer ernst en belangstelling verwekken.

Wat a. aangaat, veroorloven we ons de opmerking, dat doopleden *zeker zoowel* leden der gem. zijn als belijdende leden, maar niet *zoo als* die. Hun lidmaatschap is incompleet. Dat behoort ook in de tucht over hen uit te komen.

Wat betreft b., zij opgemerkt, dat ontrouwe bondelingen die aan ernstige vermaning en onderwijzing vroeger geen gehoor gaven, uit het Formulier, gebruikt bij hun eigen buitensluiting buiten de gemeente zeker niet tot beter inzicht in de beteekenis van hun lidmaatschap zullen geraken; vooral niet, wanneer ze zooals te verwachten is, bij die plechtigheid zelf niet tegenwoordig zijn.

Aangaande c. zij toegestemd, dat buitensluiting met Formulier meer belangstelling zal wekken en misschien bij sommige hoorders meer ernst. Maar daartegenover staat het groote, niet denkbeeldige, gevaar, dat op die wijze aan ontrouwe bondelingen in 't algemeen toch weer een zekere kerkelijke positie wordt toegerekend, die hun niet toekomt. Waar ze met een tamelijk breed uitgewerkt Formulier worden buitengesloten, geeft men onwillekeurig den indruk, dat hun lidmaatschap ook sedert ze tot jaren van onderscheid kwamen, nog wel groote beteekenis had.

Onzes inziens is door de Synode van 1894 de juiste wijze van handeling aangegeven in de volgende zinsnede: "Dit kan geschieden *door officieel te verklaren en hun te berichten*, dat zij wegens voortdurende nalatigheid om aan de kerkelijke vermaning gehoor te geven, niet meer onder de leden der Kerk gerekend kunnen worden." (Acta, Art. 34.)

III. Ten opzichte van de derde vraag, "hoe met de zoodanigen te handelen als ze met boete en bekeering terug komen," hebben we rekening te houden met het besluit der Synode van 1902, pag. 67: "De Synode spreke uit, dat geroyeerde doopleden anders niet dan met schuldbelijdenis en volle geloofsbelijdenis in de Kerk weer kunnen worden opgenomen."

Hierop achten wij de volgende wijziging noodig, dat aan het oordeel des Kerkerads moet worden overgelaten, of buitengesloten ontrouwe bondelingen anders niet dan met schuldbelijdenis en volle geloofsbelijdenis in de Kerk weer kunnen worden opgenomen, of dat belijdenis des geloofs alleen voldoende kan worden geacht.

De kwestie van wederopneming van "geroyeerde doopleden" toch stond in 1902 anders dan die waarvoor we thans staan. Geheel het Artikel waarvan het aangehaalde besluit een deel uitmaakt, geeft duidelijk blijk, dat de Synode van 1902 niet handelde over hen die uitsluitend wegens bondbreuk waren buitengesloten, maar ook en voornamelijk om andere en bijzondere zonden. Zonden, die in en vaak zelfs buiten de gemeente reden van opspraak en ergernis geven, waarom publieke belijdenis daarvan noodig werd geacht. Waar we thans staan voor de vraag, hoe de wederopneming zal plaats hebben ook van hen die wegens hun ontrouw als bondelingen werden buitengesloten, misschien zonder dat ze schuldig stonden aan zonden, die ergernis gaven, daar kan niet wel zonder onderscheid schuldbelijdenis geëischt worden, maar zal het in ieder concreet geval aan het oordeel des Kerkerads moeten worden overgelaten, of die noodig is of niet.

Na het bovenstaande over geheel deze materie bieden wij der Synode ten slotte het volgende advies aan, rakende de punten, waarover we meenden, dat de Synode zoude moeten besluiten.

De Synode spreke uit:—

1. dat gedoopten, die den volwassen leeftijd hebben bereikt, maar niet komen tot het doen van belijdenis, afgedacht van hun overig levensgedrag, als ontrouwe bondelingen, voorwerpen der kerkelijke tucht worden, en bij volharding in hunne zonde, buiten de Kerk behooren gesloten te worden;

2. dat aan zulke ontrouwe bondelingen in geval van verhuizing geen attestatie, maar hoogstens een doopsbewijs met vermelding van gedrag kan medegegeven worden;

3. dat aler een Kerkeraad tot buitensluiting van ontrouwe bondelingen overgaat, er

a) eene bekendmaking aan de gemeente met opwekking tot gebed voor hen moet plaats hebben, en

b) daarna het advies der Classis moet zijn ingewonnen;

4. dat de buitensluiting van ontrouwe bondelingen behoort plaats te hebben door officieel aan de gemeente te verklaren en aan de betrokkenen te berichten, dat ze wegens hunne voortdurende ontrouw als bondelingen, niettegenstaande al de kerkelijke vermaningen, voortaan niet meer beschouwd worden als tot de Kerk te behooren;

5. Dat buitengesloten ontrouwe bondelingen, die met boete en berouw terug keeren, niet anders dan met belijdenis des geloofs in de Kerk weer kunnen worden opgenomen, terwijl het in elk concreet geval aan het oordeel des Kerkerads zal worden overgelaten, of ook nog afzonderlijke schuldbelijdenis zal worden gevraagd.

S. S. VAN DER HEIDE,
I. VAN DELLEN,
H. KEEGSTRA.

BIJLAGE XV

RAPPORT INZAKE DE SCHOOL TE GRUNDY CENTER.

(Zie Acta, Artt. 59 en 75.)

Eerwaarde Vaders en Broeders:—

Blijkens Artikel 33, Synodale Acta, 1916, heeft uwe Commissie een tweeledige opdracht:

I. Om na onderzoek van grondslag en regeling van de School te Grundy Center, zoo mogelijk, de gevraagde financiële steun toe te staan.

II. Om met Classis Ostfriesland een Concept Reglement te ontwerpen, waarin de verhouding van deze School tot de Kerk omschreven wordt.

Aangaande punt I kan uwe Comm. rapporteeren, dat grondslag en regeling der School zoodanig zijn, dat zij geen bezwaar had om den gevraagden steun te verleenen.

De School te Grundy Center, die de Heilige Schrift, opgevat naar onze drie formulieren van eenigheid, ten grondslag heeft, is zeer spoedig onder Gods leiding verzezen. Zij mag zich aanvankelijk in 's Heeren zegen verheugen, en wat aangaat den geldelijken steun en wat betreft het aantal jongelingen en jongedochters, die er opleiding zoeken.

De School heeft drie departementen:

- (1) Een volledige Academy cursus.
- (2) Een tweejarigen College cursus.
- (3) Een driejarigen Theologischen cursus, ingericht in overeenstemming met de bepalingen, die de Synode voor de Theologische School te Grand Rapids heeft gesteld.

Over punt II. van onze opdracht rees eenige moeilijkheid in onze samenspreking.

Er is tweëerlei opvatting van de bedoeling der Synode.

1. De eerste opvatting is, dat de Synode hare adhaesie hechtte aan de oprichting dezer School. De Synode was bekend; zegt men, met het doel van Classe Oost Friesland, zoowel uit de publieke bespreking in de Pers als uit de discussie op de vloer van de Synode. Het was aan de Synode niet onbekend, dat Oost Friesland er naar stond om zoo mogelijk te komen tot een volledig College, en ook tot een Seminarie ter opleiding tot den Dienst des Woords voor de Duitsche kerken.

Indien deze opvatting juist is, dan is uwe Commissie van oordeel, dat de School te Grundy Center onder een Reglement behoort te staan, essentieel overeenkomende met het Reglement voor de School te Grand Rapids.

Uwe Commissie neemt de vrijheid om met de volgende adviezen tot u te komen:

- a) Dat de Synode dan eene Commissie benoeme om met Classe Oost Friesland een Concept Reglement te ontwerpen en dit op de volgende Synode in te dienen.
- b) Dat de Synode Deputaten aanwijze, om Classe Oost Friesland tot de volgende Synode bij te staan in de examens. En dat deze Deputaten ook dienen bij de beroepbaarstelling van Candidaten in de Theologie.
- c) Dat tot de volgende Synode Classe Oost Friesland gelijken steun zal ontvangen, als in de twee voorafgaande jaren, en weer zal vrijgesteld zijn van den aanslag voor de Theologische School te Grand Rapids.

2. De tweede opvatting is, dat de Synode met de aanstelling van eene Commissie nog niet heeft uitgesproken, dat zij hare adhaesie gaf aan de oprichting dezer School. Dat zij zich van een uitspraak in dezen vooralsnog onthield. En dat de Synode van 1916 eene Commissie benoemde om de Synode van 1918 van advies te dienen inzake het al of niet wenschelijke en uitvoerbare van eene inrichting zooals Classe Oost Friesland zich voorstelde in de toekomst te zullen hebben.

Ingeval deze tweede opvatting de juiste is, dan verzoekt Classe Oost Friesland kerkelijke erkenning van hare School

(waarover Classe Oost Friesland nadere kennis aan de Synode zal geven) en verder verzoekt Classe Oost Friesland bovengenoemden financieelen steun.

Over de kerkelijke erkenning van deze School onthoudt de Commissie zich van advies, en laat deze zaak in haar geheel liever over aan de wijsheid der Synode.

Het laatste, namelijk, tot de volgende Synode, jaarlijks \$1,000 aan deze School te geven, alsmede Classe Oost Friesland vrij te stellen van den aanslag voor de Theologische School te Grand Rapids, beveelt de Commissie aan.

Met eerbied onderworpen,

G. D. DE JONG,

C. DE LEEUW,

A. H. BRAT.

P. S. Bovenstaand rapport is opgesteld in overleg met en onder goedkeuring van Classe Oost Friesland.

BIJLAGE XVI

HISTORISCHE TOELICHTING

Bij de Voorstellen van Classis Oost Friesland, inzake de School te Grundy Center, Iowa, voor de a.s. Synode.

(Zie Artt. 59 en 75.)

Aangezien er blijkbaar ten opzichte van onze School te Grundy Center, Iowa, vooral omdat we ook een theologisch departement geopend hebben, nog al verschillend gedacht wordt in onze kerken, zoo heeft Classis Oost Friesland behoefte, het volgende der Synode ter overweging aan te bieden.

Classis Oost Friesland heeft reeds jaren lang hare attentie gewijd aan het probleem van éene opleidingsschool voor onze Duitsch-sprekende gemeenten. Reeds in het jaar 1904 kwam ze met het volgende verzoek tot de Synode: "De Synode helpe éene opleidingsschool voor Duitsche predikanten in het Westen op te richten." Het antwoord dat de Synode toen gaf, bracht echter geen oplossing van ons probleem. Onze hoop en wensch bleef on vervuld. (Zie Acta 1904, Art. 87.) Moedeloos zaten onze gemeenten en leeraars bij de pakken neer, want men gevoelde, dat Classis Oost Friesland geene toekomst zou hebben, indien er niet spoedig verandering kwam. Vele schoone velden gingen in andere handen over, omdat wij hun geen hulp konden bieden, en de leeraars die de Duitsche taal konden gebruiken, geen moed hadden voor den arbeid onder hun stamgenooten.

Dit duurde tot op de voorjaarsclassis van 1916. Toen kwam er onder 's Heeren voorzienige leiding, onverwachts éene verandering. Van een kant, waar geen mensch het van verwacht had, werd een aanbod gedaan, dat de hoop op uitkomst deed herleven. De Heere wees ons naar Grundy Center, Iowa, waar een groot gebouw van gebakken steen, niet ongelijk aan het oude Theol. Schoolgebouw aan den hoek van Madison Ave. en Frank-

lin St., ons werd aangeboden. Na ernstige overweging en vurig gebed, meende de Classis hier eene geopende deur te zien en kon ze niet anders dan Gods vingerwijzing opvolgen; en op eene speciale vergadering der Classis, gehouden den 16den Mei, 1916, besloot ze dit gebouw te koopen en tevens de hulp en den steun der e.k. Synode in te roepen. Men vroeg bij de Synode aan, en ook de Synode had een oor voor deze zaak, ofschoon blijkens gegevens de Synode de zaak misschien wel wat haastig overwoog.

Van meet af beoogde de Classis eene opleidingsschool vooral voor den Dienst des Woords voor ons Duitsch volk. Zulks werd der Synode medegedeeld. Ook in geschriften was dit reeds vroeger publiek en algemeen bekend gemaakt: Zoo o.a. in de circulaire, die nog vóór de speciale Classis in het voorjaar van 1916 de wereld ingezonden werd. Zoo door een "editorial" dat in *The Banner* van 27 April van dat jaar verscheen. Nog eens weer in eene advertentie in *The Banner* van 18 Mei. En, eindelijk werd het op den vloer der Synode zelf door de afgevaardigden der Classis betuigd. Vanzelf, de Classis ging door ongebaande wegen, en kon zelf onmogelijk alles definitief aanwijken.

Met rasse schreden ging ons werk vooruit; sneller dan iemand onzer had durven hopen. Bij de verdere voortzetting van onzen arbeid bleek al spoedig, dat onderscheidene studenten zich aanmeldden;—en tot onze verbazing ook jongelingen van Duitschen bloede, die rijp waren voor het theologisch onderwijs. Groote, gewichtige dagen zijn toen doorleefd. Niet zonder aarzeling werd besloten om dadelijk ook het seminarie te openen; maar om ons Duitsch werk niet voor ons verloren te laten gaan, om onze aloude belijdenis ook naar buiten invloed te verschaffen indien mogelijk, en om wie van de onzen op vreemde scholen studeerden weer bij ons terug te krijgen, meende de Classis ook dezen stap te moeten doen; te meer omdat de financiële toestand het toeliet, de theologische professoren ook ander onderwijs konden geven, de Synode ons geen andere verplichting had opgelegd dan wat in de instructie aan hare Commissie opgesloten lag, en die Commissie geen bezwaar opperde tegen ons voornemen; noch ook eenige Classis bezwaar opperde tegen ons program van arbeid, zooals gepubliceerd den 31 Augustus, 1916, maar, integendeel, die ons geluk en zegen wenschten in onze onderneming.

Zoo ervoeren we dat de Heere goed was over ons, en voor

ons zorgde. Boven alle verwachting ging het werk vooruit. De gemeenten en leeraars grepen nieuwen moed. De toekomst onzer gemeenten was onder Gods zegen verzekerd; de Gereformeerde belijdenis zou in veler harten herleven. En wat een gewichtig oogenblik, toen op den 4den October, 1916, hier door wijlen Ds. C. Bode drie professoren in de Theologie tegelijk bevestigd werden! Wat een blijdschap; wat dankoffers stegen er op tot Hem, die dit alles had bewerkt!

Wat het Theologische departement betreft, heeft de School te Grundy Center nooit getracht om studenten van elders te trekken; en vooral niet om Calvin College tegen te werken; want we hebben Calvin College lief. Hadden we getracht om voor ons Seminarie ook Hollandsche studenten te winnen, zoo had ons Seminarie wellicht een veel grooter aantal studenten gehad.

Met ons College en Preparatory Departement liep het eenigszins anders. Al dadelijk kwamen ook Hollanders bij ons, en het werd duidelijk, dat het Westen ook grootendeels behoefte aan een Academy en College gevoelde. Immers, velen van onze jongelui verlieten de High Schools en kwamen bij ons op school, waar ze naar den eisch des Verbonds onderwijs genieten konden. En wie zou hen weren? Zou de Kerk zich niet verheugen over deze inrichting en God voor haar danken? Honderd vijf en dertig studenten hebben hier reeds onderwijs genoten, de music-students niet medegemeld; en onder deze waren er slechts een twaalfstal, die te voren aan Calvin studeerden. Van de vier graduates van het Preparatory Departement van dit jaar heeft er niet één enkele Calvin College gezien.

Door den snellen groei onzer School werd spoedig het huishouden der studenten een probleem. Daar er hier niet veel plaats voor kostgangers in goede gezinnen gevonden wordt,—Grundy Center telt slechts een zestien honderd inwoners—moest er een dormitory komen. De Heere zorgde wederom. Een groot brick gebouw werd in den loop van den zomer van 1917 opgericht, dat als boys' dormitory dienst doet; het bevat tevens een gymnasium, eetzaal en keuken; de studenten eten daar, en de jongens wonen er en zijn er onder goed toezicht. Onze gebouwen zou men niet voor minder dan een \$100,000 kunnen oprichten. En dit alles staat hier met weinig schuld; of, liever, zonder schuld, indien men het Endowment Fonds er tegen rekent. Wie had

zoo iets kunnen verwachten? Wie had het durven hopen? De Heere deed het, en daarom Hem de eere.

Met het oog op het boven vermelde is de Classis zich niet bewust, buiten haar terrein gegaan te zijn; en daarom meent ze recht te hebben om kerkelijke erkenning te vragen, indien de Synode meent dat deze nog niet gegeven is. Classis Oost Friesland is ook niet ongevoelig voor hare positie. Zij wil geenszins eigenwillig optreden buiten de Synode om. Zij is echter overtuigd dat de sluiting van het Theologisch Departement een groot verlies zou zijn voor onze gemeenten, dat nimmer hersteld kan worden. De Classis heeft den moed niet, om onder de tegenwoordige omstandigheden die sluiting te durven aanvaarden; te meer omdat de gelden mede voor het doel in het Seminarie belichaamd, zijn gecollecteerd en gegeven. Ze is wel gewild voor het Theologisch Departement stipulaties en beperkingen te stellen volgens voorschrift der Synode. Ze is bereid om de stipulaties zoo te stellen, dat slechts studenten van Duitsche afkomst of met den wensch zich voor de bediening in het Duitsch klaar te maken, hier theologie kunnen studeeren, tenzij de Synode anders bepaalt. Ze is ook wel gewild, de geheele School onder Synodale bepalingen te stellen, mits het oorspronkelijke doel niet verloren ga.

Geve de Heere den broederen, die straks vanwege de Kerken zullen vergaderen en besluiten, de noodige voorlichting en leiding, om in deze en al de andere gewichtige zaken zoo te besluiten, dat de arbeid der a.s. Synode wezenlijk bijdraagt tot den opbouw van de Kerk, en de bevordering van de zaak des Heeren!

Deze toelichting vinde haar einde in een hartelijke dankbetuiging aan de kerken voor den fiancieelen en zedelijken steun in het verleden genoten.

CLASSIS OOST FRIESLAND.

BIJLAGE XVII

RAPPORT DER COMMISSIE, SCHOOL- EN CLASSICALE EXAMENS.

(Zie Art. 72.)

De Commissie, genoemd in Acta Synodi 1916, Art. 51, heeft de eer u te berichten, dat zij met haren arbeid niet gereed gekomen is; en verzoekt bij dezen uitstel tot de volgende Synode; welk verzoek zij met te meer vrijmoedigheid doet, nu de zaak, haar ter behartiging opgedragen, in haar aard allerminst urgent is.

Voorts meldt zij aan de Synode, dat Dr. R. L. Haan, wegens vertrek naar Orange City, Iowa, en daaruit geboren moeilijkheid om met de overige commissieleden te confereeren, begeerde ontslagen te worden als commissielid. De overgebleven commissieleden willigden Dr. Haan's verzoek in. De president der commissie verzocht Prof. Heyns de plaats van Dr. Haan in te nemen, die zich daarvoor vriendelijkerwijze vinden liet. De overblijvende commissieleden verzoeken de approbatie der Synode voor deze coöptatieve aanvulling der commissie. De Commissie verzoekt verder nog aan de Synode haar te willen melden of de conclusies der Commissie van Praeadvies, gerefereerd in Art. 30, p. 28, Acta 1916, geacht moeten worden officieus het gevoel der Synode uit te spreken; dan of de Synode met opname der conclusies voornoemd benevens onze opdracht niet bedoeld heeft, officieus preferentie voor meergenoemde conclusies uit te spreken.

Met eerbied onderworpen,

De Commissie ad hoc,

E. J. TUUK, Praeses.

BIJLAGE XVIII.

**FINANCIAL REPORT OF THE THEOL. SCHOOL AND
CALVIN COLLEGE FOR THE YEAR ENDING
MAY, 15, 1918.**

		Families Assessment	Due from last year	Received	Overpaid this year	Due May 15, '18
Grand Rapids East	2214	\$ 2767.50	\$1934.10	\$ 3865.69	-----	\$ 835.91
Grand Rapids West	2521	3151.25	1621.74	2784.15	-----	1988.84
Hackensack	236	295.00	6.25	312.35	\$ 11.10	-----
Holland	1615	2018.75	766.92	2922.57	136.90	-----
Hudson	1375	1718.75	307.79	2026.54	-----	-----
Illinois	2298	2872.50	346.95	3219.45	-----	-----
Muskegon	1992	2490.00	616.62	2137.47	-----	969.15
Orange City	1006	1257.50	-----	1260.00	2.50	-----
Pacific	578	722.50	663.75	1063.75	-----	322.50
Pella	935	1168.75	-----	1168.75	-----	-----
Sioux Center	1091	1363.75	-----	1363.75	-----	-----
Zeeland	1864	1705.00	1277.84	2942.59	-----	40.25
Total	17225	\$21531.25	\$7541.96	\$25067.06	\$150.50	\$4156.65

RECEIPTS

Classical Assessment	\$25,067.06
Tuition	7,775.90
Examination Fees	516.00
Laboratory Fees	232.85
Interest	2,163.32
Donations	5.00
"De Wachter" and "The Banner"	2,200.00
Calendars Sold	95.90
Rent	48.00
Deficit	5,638.07
	\$43,742.10

DISBURSEMENTS

Deficit last year	\$ 2,214.12
Salaries	29,419.67
Fuel	2,362.05
Taxes	1,942.35
Emeriti	1,500.00

Laboratory	775.90
Printing and Stationery.....	707.28
Calendars Bought	126.24
Light and Power.....	156.07
Repairs	155.76
Water Tax	67.05
Insurance	324.53
Periodicals	117.40
Traveling Expenses	2,763.89
Telephone	81.09
Text Books	66.35
Advertising	131.50
Supplies	213.72
Flags	20.40
Cartage	162.44
Miscellaneous	434.27
	\$43,742.10

LABORATORY FUND.

RECEIPTS

Donation by Mr. Martin Meeter.....	\$ 1,000.00
	\$ 1,000.00

DISBURSEMENTS

Supplies	\$ 376.26
Cash on hand.....	623.74
	\$ 1,000.00

BOOK FUND.

RECEIPTS

Cash on hand.....	\$ 223.94
Collections	217.90
Deficit	152.14
	\$ 593.98

DISBURSEMENTS

New Books	\$ 593.98
	\$ 593.98

NEW COLLEGE.

RECEIPTS

Cash on hand.....	\$10,345.41
Educational Secretary	35,775.69
Grand Rapids Savings Bank.....	40,000.00
Sherman St. Chr. Ref. Church.....	50.00
Broadway Chr. Ref. Church.....	100.00
Classis Illinois	10.00
Classis Holland	1.00
Classis Grand Rapids East.....	34.80
Girls' Literary Club.....	25.00

\$86,341.90

DISBURSEMENTS

Dyk-Jonkman Construction Co.....	\$24,355.60
Knee Heating Co.....	3,044.24
Denison-Dykema Co.....	1,761.15
Roseberry-Henry Electric Co.....	1,434.10
Williamson, Crow & Proctor.....	2,242.40
Superintendence	397.21
Interest	3,333.05
Traveling Expenses	33.83
Grading	1,645.06
Electric Clock	410.00
Mortgages and Notes Paid.....	5,800.00
Examining Papers	8.00
Landscaping	5,496.67
Walks and Driveway.....	2,644.48
Furniture	11,113.59
Carpets and Shades.....	1,040.99
Electric Fixtures	846.83
Hofstra & Son	485.52
Chemistry Building	4,493.76
Miscellaneous	60.65
Cash on hand.....	15,694.77

\$86,341.90

PRESENT INDEBTEDNESS OF THE NEW SCHOOL.

Mortgage	\$70,000.00
Promissory Notes	8,500.00
	\$78,500.00

ENDOWMENT FUND.

RECEIPTS

Cash on hand.....	\$ 1,100.00
Mortgages Paid	5,725.00
Donation	5.00
	\$ 6,830.00

DISBURSEMENTS

Loaned on Mortgages.....	\$ 4,150.00
Liberty Bonds	500.00
Cash on hand.....	2,180.00
	\$ 6,830.00

VALUE OF FUND

Mortgages and Bonds.....	\$32,950.00
Cash	2,180.00
	\$35,130.00

LIBRARY FUND.

RECEIPTS

Cash on hand.....	\$ 795.46
Interest	238.46
Students' Donation of Liberty Bonds	118.85
	\$ 1,152.77

DISBURSEMENTS

Paid to Mrs. E. V. De Jong.....	\$ 210.00
Liberty Bonds	600.00
Cash on hand.....	342.77
	\$ 1,152.77

VALUE OF FUND

Mortgages and Bonds.....	\$ 5,891.00
Cash	342.77
	\$ 6,233.77

TOTAL COST OF NEW SCHOOL BUILDING.

RECEIPTS

Thomas Peck Estate.....	\$ 5,168.82
Building Fund	5,343.82
Endowment Fund	4,650.00
Educational Secretary	91,665.01
Grand Rapids Savings Bank.....	75,000.00
Promissory Notes	9,300.00
Interest	108.94
Holland Orchestra	23.30
Classis Grand Rapids East.....	294.80
Classis Grand Rapids West.....	301.00
Classis Holland	57.00
Classis Illinois	70.00
Classis Orange City	5.00
Girls' Literary Club.....	25.00
	\$192,002.69

DISBURSEMENTS

Dyk-Jonkman Construction Co.....	\$102,272.60
Knee Heating Co.....	16,509.00
Denison, Dykema & Co.....	7,876.15
Roseberry-Henry Electric Co.....	2,596.05
Williamson, Crow & Proctor.....	5,272.34
Superintendent	1,601.96
Interest	4,522.63
Holmes & Blenn.....	400.00
J. G. Daverman & Son.....	280.00
Hofstra & Son.....	485.52
Traveling Expenses	233.07
Grading	2,208.98
Electric Clock	425.00
Landscaping	5,496.67

Walks and Driveway.....	2,644.48
Furniture	11,813.59
Carpets and Shades.....	1,040.99
Electric Fixtures	846.83
Notes and Mortgages.....	5,800.00
Examining Papers	44.85
Chemistry Building	4,493.76
Miscellaneous	134.45
Cash on hand.....	15,694.77

\$192,002.69

Respectfully submitted,

JOHN J. DE JONGE, Treasurer.

Audited and found correct.

C. BORRENDAMME

TONY NOORDEWIER

INHOUD

(De cijfers wijzen de Bladzijden aan.)

Aanslag, Syn. Onkosten, bl. 8; Theol. School, bl. 29; Emeritus Board, bl. 39; Ostfriesland, bl. 89.

Academy, Grundy Center, bl. 89.

Algemeene Kas, Inw. Zending, zie Inw. Zendingszaken.

Applaudiseeren, bl. 38.

Assurantie, Brand, bl. 44; Comm., 92.

Auditing Comm., bl. 22.

Balt, J. en Art. VIII., bl. 46.

"Banner," zie Publicatie Zaken.

Benoemingen, Art. 76, bl. 90 v.v.

Bezwaarschriften, zie Protesten, bl. 26 v.v.

Biddag, Nationaal, bl. 51.

Bode, Ds. C., bl. 4.

Bureau voor Landverhuizing, bl. 62, 92.

Bijlagen. I. Synodale Commissie, bl. 97.

II. Curatorium, bl. 98.

III. Inw. Zending, Alg. Kas, bl. 103.

IV. Heiden Zending Depp., bl. 107.

V. Joden Zending, Alg. Comm., bl. 113.

VI. Paterson Hebrew Mission, bl. 117.

VII. Emeritus Board, bl. 120.

VIII. Kerkhulp, bl. 123.

IX. Publicatie Comm., bl. 126.

X. Depp. Geest. Verzorging Militairen, bl. 135.

XI. Verband Zondagsschool en Kerk, bl. 137.

XII. Comm. Eeredienst, bl. 152.

XIII. Church Order, bl. 157.

XIV. Comm. Doopliden en Doopliden Censuur, bl. 174.

XV. Comm. Grundy Center School, bl. 182.

XVI. Historische Toelichting, Cl. Ostfriesland, bl. 185.

XVII. Comm. School en Class. Examina, bl. 189.

XVIII. Financieel Rapport Calvin College, bl. 190.

Calvin College, zie Theol. School.

Censuur, bedanking lidmaten, bl. 60.

Chicago Hebrew Mission, bl. 23 v.v.

Church Order, (Eng.), bl. 56, 157.

College President, bl. 31 en 110.

Communion Cups, individual, bl. 44.

Correspondentie Kerken, depp. naar, bl. 44, 97.

Correspondentie Kerken, enz., van, bl. 44.

Curatoren benoemd, bl. 90.

Curatorium contractum, bl. 36.

Dekker, Ds. A., bl. 4 en 40.

Deputaten ad examina, verslagen, bl. 11; namen, bl. 91.

Doopleden en Censuur, bl. 58; royeerings-formulier, bl. 60.

Dordsche Synode herdenking, bl. 87.

Duitsche Kerkenorde, bl. 55, 93.

Duitsche School, zie Grundy Center School.

Dyk-Jonkman, verzoek, bl. 45.

Echtscheidings Comm. Ned. Geref. Kerken, bl. 45.

Educational Secretary, arbeid, bl. 31, 100.

Eeredienst rapport, bl. 55; Eeredienst Comm., bl. 92.

Emeritaats verklaringen, bl. 38 v.v.

Emeritus Board zaken, bl. 38 v.v.; leden des Board, bl. 92;

Comm. voor Reglement, bl. 92.

Emeritus Board verslag, bl. 120.

Engelsche Kerkenorde, bl. 56, 93, 157.

Examen Regelings Comm., bl. 88 en 189.

Federal Council, aansluiting, bl. 43.

Field Secretary, Missions, bl. 84; Comm., bl. 93.

Formulier Doopleden royeering, bl. 60.

Geref. Kerken in Nederland, brief van, bl. 44.

Grundy Center School rapporten, bl. 67 v.v.; Besluit omtrent

Grundy Center School, bl. 89. Vgl. bl. 101.

Heiden Zendings zaken, Art. 65; Deputaten, bl. 81 en 107;

Budget, bl. 81; Training School, bl. 82; pensionering ar-

beiders, bl. 83; Field Secretary, bl. 84; Buitenlandsch Zen-

dingsveld, bl. 84; Comm. tot bezoeken en onderzoeken,

bl. 85; Midden Afrika en China, bl. 85.

Herdenkingsfeest, Dordsche Synode, bl. 87.

Hoeksteen legging, Cutlerville hospitaal, bl. 37.

Huwelijk, zie Echtscheiding.

Hymns voor S. S., bl. 44. Vgl. Kerkgezag, bl. 43.

Immigratie werk, zie Landverhuizing.

Individual Communion Cups, bl. 44.

Inwendige Zendingszaken, Art. 27. Steun aan Classes, honorarium penningmeester, Auditing Comm., Comm. Verstrooiing, bl. 22; Mormonen, bl. 23; Joden Zending, boeken penningmeester en Chicago Hebrew Mission steun, bl. 23; Cl. Illinois en Paterson Hebrew Mission Reglement, bl. 24; Zuid Amerika, bl. 25; Verzorging Militairen, bl. 41 v.v.; aansluiting Federal Council, bl. 43.

Iowa kerken taalprobleem, bl. 87.

Joden Zendingszaken, bl. 23 v.v.; Chicago Hebrew Mission en Cl. Illinois, bl. 24; Paterson Hebrew Mission, bl. 24; Commissie, bl. 92.

Kerkenorde zaken, Art. 52. Herstelling predikant, bl. 48; Synodale wijze van werken, bl. 50; Tijd der Synode, bl. 51; Part. Synodes, bl. 51; Nationale Biddag, bl. 51; S. S. en Kerk, bl. 53; Eeredienst Rapport, bl. 55; Duitsche vertaling K. O., bl. 55; Engelsche K. O., bl. 56 en 157; Lidmaatschap Zendingen, bl. 56; Doopliden en Doopliden Censuur, bl. 58; Royeerings-formulier, bl. 60; Censuur doorgaan na bedanken van lidmaatschap, bl. 61.

Kerkgezag, eenheid, bl. 43; Comm., bl. 92. Vgl. Hymns.

Kerkenorde, Duitsch, bl. 55 en 93; Engelsch, bl. 56, 93.

Kerkhulp verslag, bl. 12 en 123; Comm., bl. 91.

Kuiper, Prof. B. K., bedanken, enz., bl. 37, 46; Wachter, red., bl. 20, 47.

Landverhuizings Bureau, bl. 62; leden, bl. 92.

Lidmaatschap bedanken, censuur doorgaan, bl. 60.

Lidmaatschap, Zendingen, bl. 56.

Maranatha rapporten, bl. 67; rapport, bl. 75 v.v.; Formeele zijde, bl. 75; materiele zijde, bl. 76 v.v.; oordeel der Synode, bl. 80; Comm. er voor, bl. 80 en Art. 76.

Militairen, geestelijke verzorging, bl. 40 v.v.; Comm., bl. 92; Rapport, bl. 135.

Mormonen Zending, bl. 23.

National Chr. Association vertegenwoordiger, bl. 92.

National Defense Council, bl. 9, 48.

Noordeloos Note, bl. 31.

Orange City brief, taal probleem, bl. 26, 87.

"Order of Service uniform," bl. 55, 92.

Ostfriesland, Schoolaanslag, bl. 89.

Pensioen, Zendingsarbeiders, bl. 83.

President der Ver. Staten, telegram naar, bl. 7; van, bl. 21.

Protesten, Art. 29, bl. 26 v.v. Langereis, Van der Werp, bl. 26; Koster, Vermeulen, Kamps, Muskegon III., bl. 27.

Publicatie zaken, Art. 22. Drukkerij, bl. 14; nominatie redacteurs, honoraria, bl. 14; "Voor de Jeugd," "Special Articles," prijs voor leeraars, bl. 15; Comm. leden, Dr. Van Lonkhuyzen's brief, bl. 16 en 40; rapporten voor Synode vóór 1 Maart, correspondentie onderteekening, bl. 18; "Banner" redactie, tractaat literatuur, Zendingsles, bl. 19; nominaties, benoemingen, redacteurs, bl. 20; Bedanken Prof. Berkhof, bl. 40, 47.

Rapporten Syn. Commissies in druk vóór 1 Maart, bl. 18; Comm. Verzorging Militairen, bl. 41. Zie verder Bijlagen en desbetreffende Rubrieken.

Reglementen Depp. Curatoren, bl. 32 v.v.

Reglement, Joden Zending, Classis Illinois, bl. 24.

Reglement, Paterson Hebrew Mission, bl. 24.

Reglement Emeritus Board, bl. 38.

Resoluties van Rouwbeklag, bl. 8, 87.

Sabbatschool Zendingslessen, bl. 19.

School en Classicale Examens Comm., bl. 88.

Schoolgelden, bl. 29.

Stated Clerk, termijn, bl. 44; Benoeming, Art. 76.

Synodale wijze van werken, bl. 50; tijd der Synode, bl. 51; Synode, 1920, roepende kerk, bl. 87.

Theologische School en College zaken, Art. 32, bl. 28 v.v. Completion of Calvin College, bl. 28; Salarissen, omslag en schoolgelden, bl. 29; budget, bl. 30; College president, bl. 31; Note, Noordeloos, bl. 31; Reglement Curatoren, bl. 32 v.v.; Prof. Kuiper's bedanken, bl. 37; Financial Report, Bijlage XVIII., bl. 190.

Toespraken, Ds. A. Keizer, bl. 3; Dr. Brooks, bl. 11; Newman, bl. 12; Bregman, bl. 12; Jonker, bl. 12; J. Solomon, bl. 12; Bolt, Heyns, Brink, Mulder, bl. 12; Martin, bl. 48; Van Dellen, bl. 93.

Tractaat literatuur, bl. 11, 19; Comm., bl. 92.

Union Training School for Chr. Workers, bl. 82.

Van der Werp, H., bl. 4, 47.

Van der Werp, J., brief, bl. 26.

Van Lonkhuyzen, bl. 16, 40.

Varia, Art. 37 v.v. Applaudiseeren, Emeriteering, bl. 38; Goedkeuring Em. Boards acties, Kerkgezag, bl. 43; Individual Communion Cups, Hymns, Assurantie, bl. 44; Rapporten, Brief. Ned. Kerken, Dyk-Jonkman, bl. 45.

Verstrooiing voorkoming, zie Bureau voor Landverhuizing, bl. 62, 92.

Vredesmanifest, bl. 87.

Zendingen lidmaatschap, bl. 56.

Zendingslessen in kerkelijke bladen, bl. 19.

Zendingsveld in buitenland, bl. 84.

Zondagsschool en Kerk, bl. 53; Rapport, bl. 137.

Zuid Amerika, kerken in, bl. 25 en Art. 76; Verslag Comm., bl. 135.